

SZKOLNY PROGRAM WYCHOWAWCZO – PROFILAKTYCZNY

Szkoła Podstawowa nr 1
im. Tadeusza Kościuszki
w Nowym Tomyślu

PODSTAWY PRAWNE SZKOLNEGO PROGRAMU PROFILAKTYKI

1. Statut Szkoły Podstawowej nr 1 im. T. Kościuszki.
2. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r.
3. Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty.
4. Powszechna Deklaracja Praw Człowieka.
5. Międzynarodowy Pakt Praw Obywatelskich i Politycznych
6. Karta Nauczyciela
7. Konwencja o Prawach Dziecka przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych dnia 20 listopada 1989 roku, ratyfikowana przez Polskę 30 września 1991 r.
8. Obwieszczenie Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 20 lutego 2014 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich (Dz.U. 2014 poz. 382).
9. Obwieszczenie Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 14 października 2019 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy - Karta Nauczyciela (Dz.U. 2019 poz. 2215)
10. Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994r. o ochronie zdrowia psychicznego z późniejszymi zmianami (Dz.U. 1994 nr 111 poz. 535z późniejszymi zmianami).
11. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 8 lutego 2017 r. w sprawie Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2017-2022 (Dz. U. 2017 poz. 458)
12. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. Nr 35, poz. 230 z późniejszymi zmianami).
13. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U. 2005 nr 179 poz. 1485).
14. Ustawa z dnia 9 listopada 1995r. o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych (Dz. U. z 1996r. Nr 10, poz. 55 z późniejszymi zmianami).
15. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 26 lipca 2018 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej (Dz.U. 2018 poz. 1679)
16. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 13 lutego 2019 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz.U. 2019 poz. 323)
17. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 3 czerwca 2020 r. w sprawie ramowych planów nauczania dla publicznych szkół (Dz.U. 2020 poz. 1008)
18. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 maja 2001 r. w sprawie ramowych statutów publicznego przedszkola oraz publicznych szkół (Dz.U. 2001 nr 61 poz. 624 z późniejszymi zmianami).
19. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 22 lutego 2019 r. w sprawie oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy w szkołach publicznych (Dz.U. 2019 poz. 373)
20. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 23 sierpnia 2019 r. w sprawie nadzoru pedagogicznego (Dz.U. 2019 poz. 1627)
21. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 6 sierpnia 2020 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii (Dz. U . 2020 poz. 1449)

22. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 4 sierpnia 2016 r. w sprawie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2016–2020 (Dz.U. 2016 poz. 1492)
23. Ustawa z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym (Dz. U. z 2017 r. poz. 2237)
24. Uchwała nr XXXIX/ 935/ 17 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z 18 grudnia 2017 roku w sprawie: uchwalenia Wojewódzkiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych dla Województwa Wielkopolskiego na lata 2018 - 2020, stanowiącego część strategii wojewódzkiej w zakresie polityki społecznej- WOJEWÓDZKI PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH DLA WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO NA LATA 2018-2020
25. USTAWA z dnia 20 lipca 2018 r. o zmianie ustawy – Prawo ochrony środowiska oraz ustawy o odpadach (Dz.U. 2018 poz. 1564)
26. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 6 czerwca 2018 r. w sprawie zakresu i sposobu przekazywania informacji dotyczących zanieczyszczenia powietrza (Dz.U. 2018 poz. 1120)
27. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 2 lipca 2019 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie wykazu zajęć prowadzonych bezpośrednio z uczniami lub wychowankami albo na ich rzecz przez nauczycieli poradni psychologiczno-pedagogicznych oraz nauczycieli: pedagogów, psychologów, logopedów, terapeutów pedagogicznych i doradców zawodowych (Dz.U. 2019 poz. 1322)
28. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 26 lipca 2018 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie warunków i sposobu organizowania przez publiczne przedszkola, szkoły i placówki krajoznawstwa i turystyki (Dz. U. z 2018 r. poz. 1533)
29. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 26 lipca 2018 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym (Dz. U. z 2018 r. poz. 1485)
30. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 18 sierpnia 2017 r. w sprawie warunków i sposobu wykonywania przez przedszkola, szkoły i placówki publiczne zadań umożliwiających podtrzymywanie poczucia tożsamości narodowej, etnicznej i językowej uczniów należących do mniejszości narodowych i etnicznych oraz społeczności posługującej się językiem regionalnym (Dz. U. z 2017 r., poz. 1627)
31. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 18 sierpnia 2017 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie organizacji oraz sposobu przeprowadzania konkursów, turniejów i olimpiad (Dz. U. z 2017 r., poz. 1580)
32. Obwieszczenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 25 maja 2020 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu w sprawie organizacji oraz sposobu przeprowadzania konkursów, turniejów i olimpiad (Dz.U. 2020 poz. 1036)
33. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 czerwca 2017 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie sposobu realizacji edukacji dla bezpieczeństwa (Dz. U. z 2017 r., poz. 1239) Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 1 września 2017 r.
34. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 7 czerwca 2017 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie warunków i sposobu organizowania nauki religii w publicznych przedszkolach i szkołach (Dz. U. 2017 r. poz. 1147)
35. Obwieszczenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 28 maja 2020 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej w sprawie warunków i sposobu organizowania nauki religii w publicznych przedszkolach i szkołach (Dz.U. 2020 poz. 983)
36. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 2 czerwca 2017 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie sposobu nauczania szkolnego oraz zakresu treści dotyczących wiedzy o życiu seksualnym człowieka, o zasadach świadomego i odpowiedzialnego rodzicielstwa, o wartości rodziny, życia w fazie prenatalnej oraz metodach i środkach świadomej prokreacji zawartych w podstawie programowej kształcenia ogólnego (Dz. U. 2017 r. poz. 1117)
37. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 4 września 2020 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie indywidualnego nauczania dzieci i młodzieży (Dz.U. 2020 poz. 1538)
38. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 12 sierpnia 2020 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach (Dz.U. 2020 poz. 1386)
39. Rozporządzenie Ministra Edukacji i Nauki z dnia 20 lipca 2021 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie szczególnych rozwiązań w okresie czasowego ograniczenia funkcjonowania jednostek systemu oświaty w związku z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19 (Dz.U. 2021 poz.

ISTOTA PROGRAMU WYCHOWAWCZO – PROFILAKTYCZNEGO SZKOŁY

Zgodnie z zapisami Ustawy *Prawo oświatowe* w roku szkolnym 2020/21 dokonuje się w każdej szkole integracja działań wychowawczych i działań profilaktycznych w obrębie jednolitego programu wychowawczo-profilaktycznego.

Wychowanie jest procesem wspierania ucznia w rozwoju, angażującym dwie osoby: wychowawcę (np. rodzica, nauczyciela) oraz wychowanka. Współpracują oni w celu osiągnięciu pełnej dojrzałości w czterech podstawowych sferach funkcjonowania człowieka:

- **fizycznej** (prowadzenie zdrowego stylu życia),
- **psychicznej** (ponoszenie odpowiedzialności za siebie i współodpowiedzialności za innych oraz otaczający świat),
- **społecznej** (konstruktywne pełnienie ról społecznych),
- **duchowej** (posiadanie konstruktywnego systemu wartości oraz poczucia sensu życia i istnienia człowieka).

Wychowanie powinno być wzmacniane i uzupełniane przez działania z zakresu profilaktyki dzieci i młodzieży.

Wychowawca i wychowanek w równym stopniu odpowiedzialni są za przebieg całości procesu wychowania: wychowawca odpowiada za tworzenie właściwych warunków służących rozwojowi, wychowanek zaś ma za zadanie korzystanie z istniejących warunków w celu realizacji zadań rozwojowych.

ZADANIA NAUCZYCIELA / WYCHOWAWCY

Aby uzyskać pożądane zmiany rozwojowe wychowanek musi przejść proces, w którym osobiste cechy wychowawcy oraz jego podstawowe umiejętności stwarzają ku temu warunki rozwojowe.

Pożądane cechy osobowe wychowawcy:

Świadomość siebie i swojego systemu wartości – aby ustrzec się przed stosowaniem manipulacji względem wychowanka, ograniczania jego wolności i odpowiedzialności, wychowawca powinien mieć wiedzę o samym sobie oraz mechanizmach swojego działania. Wiedza ta pozwala również uchronić się przed stosowaniem etykiet i ocen, chroni przed generalizowaniem i projekcją. Wartości, które wyznaje nauczyciel mają bezpośrednie odzwierciedlenie w jego działaniach wobec uczniów oraz przekładają się na dokonywanie przez niego korekty własnych decyzji.

Doświadczenie emocji – emocje są efektem kontaktu pomiędzy wychowankiem a wychowawcą oraz prowadzonych względem niego oddziaływań. Świadomość swojej emocjonalności wiąże się z koniecznością jej akceptacji a także umiejętnością komunikowania uczuć w sposób bezpieczny dla siebie i innych. Wypieranie emocji oraz próba zachowania dystansu może prowadzić do niekontrolowanych przeniesień ale także do zaniku wrażliwości względem podopiecznych. Uczeń może doświadczyć bezpieczeństwa jedynie w sytuacji otwartej, kiedy wychowawca komunikuje swoje samopoczucie i odczucia (zarówno werbalnie jak i niewerbalnie). Uczy się on również wtedy dojrzałego wyrażania własnych emocji w relacjach z innymi.

Dostarczanie wychowankowi wzorców zachowań – aby uniknąć pokusy kompensowania sobie własnych niedostatków w sposobie udzielania pomocy uczniom, nauczyciel również powinien sam prowadzić konstruktywne oraz satysfakcjonujące życie osobiste i społeczne.

Tym samym może w kontakcie z wychowankiem być bardziej autentyczny i wiarygodny w przekazywaniu odpowiednich wzorców.

Zainteresowanie ludźmi i problemami społecznymi – służy odnalezieniu elementów altruistycznych i prospołecznych w swoich działaniach wychowawczych oraz sprzyja gromadzeniu wiedzy na temat mechanizmów funkcjonowania człowieka i społeczności ludzkiej, przez co wtórnie podnosi skuteczność działań wychowawczych.

Urzeczywistnianie zasad etycznych – w tym obszarze ważne jest bezwzględne i transparentne przestrzeganie norm moralnych, zasad życia społecznego i etyki profesji.

Poczucie odpowiedzialności – zarówno jako odpowiedzialność za własne działania, jak i zachowania wychowanka (właściwie do jego możliwości rozwojowych i dojrzałości)

UMIEJĘTNOŚCI NAUCZYCIELA / WYCHOWAWCY

- **Umiejętności służące rozumieniu wychowanka i okazywaniu mu zrozumienia** – są podstawą zbudowania relacji wychowawczej i drogą do osobistego spotkania dwóch różnych osób
- **Umiejętności służące zapewnianiu wychowankowi komfortu potrzebnego do budowania poczucia bezpieczeństwa** – bez poczucia bezpieczeństwa trudno będzie uczniom podjąć ryzyko wprowadzenia zmiany
- **Umiejętności sprzyjające pozytywnemu działaniu wychowanka i wprowadzaniu zmian w zachowaniu** – dzięki nim wychowankowie realizują zadania rozwojowe, a to służy osiągnięciu celów wychowawczych

Wychowawca, który charakteryzuje się powyższymi cechami i umiejętnościami staje się osobą kompetentną by tworzyć odpowiednie warunki do prawidłowego realizowania zadań rozwojowych przez dziecko czy nastolatka, co w efekcie pozwoli mu na konsekwentne przybliżanie się do pełnej dojrzałości w czterech sferach rozwojowych (fizycznej, psychicznej, społecznej oraz duchowej).

Profilaktyka to ochrona człowieka przed zagrożeniami zakłócającymi jego prawidłowy rozwój, a także reagowanie na pojawiające się zagrożenia. Jej celem jest ochrona dziecka, ucznia, wychowanka przed zakłóceniami rozwoju, czyli przed podejmowaniem zachowań hamujących lub niszczących rozwój, określanych w literaturze przedmiotu jako zachowania ryzykowne. Profilaktyka to kompleksowa interwencja, która ma za zadanie budowanie odporności i konstruktywnej zaradności wychowanków, ograniczanie i likwidowanie czynników dezorganizujących zdrowy styl życia oraz inicjowanie i wzmacnianie czynników chroniących prawidłowy rozwój.

Działania profilaktyczne skierowane są do grup na trzech poziomach:

1. osoby, które nie wykazują dysfunkcji w zachowaniu i rozwoju, lecz w ich otoczeniu występują czynniki ryzyka – zadaniem będzie wyposażenie ich w umiejętności skutecznego przeciwstawiania się niebezpieczeństwom a także dbania o swoje życie i zdrowie;
2. osoby, które w rozwoju lub zachowaniu przejawiają pierwsze objawy zaburzeń – zadaniem będzie zahamowanie rozwoju dysfunkcji i przywrócenie funkcjonalności;
3. osoby, które dzięki działaniom korekcyjnym, terapeutycznym, rehabilitacyjnym odzyskały sprawność i funkcjonalność – zadaniem będzie wsparcie w powrocie do naturalnego środowiska, które będzie służyło readaptacji i uchroni przed nawrotem trudności.

Wychowanie i profilaktyka są ukierunkowane na różne cele: wychowanie ma służyć wspieraniu wychowanka w rozwoju, profilaktyka natomiast jest interwencją kompensującą niedostatki wychowania. Łączy je jednak aspekt norm i wartości, w nawiązaniu do których

prowadzone są działania. Dzięki urzeczywistnianiu wartości i norm wychowanek zyskuje spójne środowisko wychowawcze, wychowawcy mogą współpracować, ale także w świetle wartości i norm życie człowieka oraz funkcjonowanie społeczeństwa będzie dla wychowanka zrozumiałe.

Program wychowawczo-profilaktyczny w założeniu odpowiadać ma na realne zagrożenia uczniów, z którymi może spotkać się na terenie szkoły jak i poza nią. Głównym celem realizowanych zajęć będzie wykształcenie u uczniów takich zachowań i nawyków, które przysłużą się do ich prawidłowego rozwoju w sferze fizycznej, psychicznej, społecznej i aksjologicznej.

Kluczową rolę w tworzeniu środowiska szkolnego, które będzie sprzyjało wychowaniu i profilaktyce pełnią nauczyciele. Każdy nauczyciel, bez względu na to jakiego przedmiotu uczy i jak wiele czasu spędza z wychowankami, świadomie bądź nie, pełni cztery funkcje:

- ✓ FUNKCJA MODELOWA – nauczyciel jest wzorcem osobowym dorosłego człowieka dla uczniów;
- ✓ FUNKCJA DYDAKTYCZNA – przybliża uczniom zdobywanie wiedzy, umożliwia zrozumienie świata, człowieka, mechanizmów ich funkcjonowania;
- ✓ FUNKCJA INSTRUKTAŻOWA – nauczyciel jest także trenerem w zakresie nauki, zdobywania umiejętności i kompetencji niezbędnych w życiu;
- ✓ FUNKCJA WYCHOWAWCZA – jest przewodnikiem w indywidualnym odkrywaniu przez wychowanków osobistych potencjałów, możliwości, talentów, realizacji zadań rozwojowych i rozwijaniu poczucia odpowiedzialności za własny rozwój, decyzje.

Czynniki zwiększające skuteczność w działaniach wychowawczych i profilaktycznych w przypadku zespołu nauczycielskiego to z pewnością stale aktualizowana wiedza dotycząca wychowania i profilaktyki właśnie, ale także umiejętność utrzymywania osobowych relacji z uczniami, prezentowanie konstruktywnych wzorców stylu życia i relacji z ludźmi, uczestniczenie w programach rozwoju osobistego i profesjonalnego, umiejętność pozyskiwania uczniów i ich rodziców do współpracy oraz współpracowanie w grupie specjalistów.

We współpracy z nauczycielami działa również pozostałe profesjonalne środowisko szkolne: kierownictwo szkoły, specjaliści m. in. psycholog, pedagog, doradcy zawodowi. Zadaniem dyrektora jest utrzymanie atmosfery opartej na wzajemnym szacunku, partnerskich relacjach pomiędzy nauczycielami i uczniami, sprzyjaniu pozytywnym relacjom w środowisku uczniowskim ale także motywowanie uczniów do aktywnego udziału w proponowanych działaniach wychowawczych i profilaktycznych i wspieranie swoim autorytetem podejmowanych inicjatyw.

Dominujące znaczenie w przypadku szkolnych specjalistów będzie miała ich wiedza i kompetencje w zakresie wychowania i profilaktyki ale także umiejętność współpracy w przekazywaniu swojej wiedzy zarówno z uczniami jak i nauczycielami, rodzicami i specjalistami ze środowiska pozaszkolnego. Ważna jest stała aktualizacja w obszarze posiadanych umiejętności ale także uczestniczenie w działaniach samodoskonalących i propagowanie idei zdrowego wychowania i profilaktyki swoim zachowaniem.

Niezbędna jest współpraca z lokalnym systemem pomocy psychologiczno-pedagogicznej, prawnej, współpraca ze służbą zdrowia, pomocą społeczną czy policją. Wszystkie te instytucje są ważnym sojusznikiem szkoły w budowaniu programów, a także dają wsparcie w realizacji wyznaczonych w planie celów. Dlatego konieczne staje się budowanie porozumienia: szkoła - dom - środowisko, ich wspólna aktywność wychowawcza i partnerstwo w podejmowaniu różnorodnych decyzji.

Pomimo zwrócenia większej niż dotychczas uwagi na wychowawczą rolę szkoły, żaden program wychowawczo-profilaktyczny nie zastąpi wpływu oddziaływania rodziny. Może jedynie być wsparciem w tym działaniu oraz opierać się na potencjale rodziny z równoczesną

możliwością szybkiego i skutecznego reagowania w uzasadnionych przypadkach zaniedbań wychowawczych.

Zadaniem programu powinno być podnoszenie świadomości rodziców o ich współodpowiedzialności za wychowanie i edukację dzieci, nie zwalniać z tego obowiązku w momencie przyjęcia dziecka do szkoły. Niezbędne będzie osiągnięcie atmosfery współpracy, w której szkoła i rodzic są partnerami w wychowaniu dziecka. Każdy wychowawca i nauczyciel winien wypracować swoją formułę komunikacji z rodzicami, z jasnym określeniem praw i obowiązków, która umożliwi wspólne rozeznanie i zaplanowanie działań dla dziecka najlepszych.

OPIS ŚRODOWISKA LOKALNEGO

Nowy Tomyśl jest miastem, znajdującym się w województwie wielkopolskim w powiecie nowotomyskim i jest siedzibą gminy miejsko-wiejskiej Nowy Tomyśl. Według danych zebranych przez Główny Urząd Statystyczny 30 czerwca 2016 r. miasto liczyło 14 831 mieszkańców. W Nowym Tomyślu znajduje się: pięć przedszkoli, trzy szkoły podstawowe, gimnazjum, trzy szkoły ponadgimnazjalne, dom kultury, świetlica socjoterapeutyczna, trzy kościoły, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna.

Szkoła Podstawowa nr 1 im. Tadeusza Kościuszki zajmuje budynek przy ulicy Wierzbowej 1. Obwód szkoły obejmuje ulice:: Akacyjowa, Asnyka, Baranowskiego, Barteckiego, Broniewskiego, Brzozowa, Celna, Dojazd, Dworcowa, Plac Dworcowy, Jana Pawła II, Gronowa, Klonowa, Kolejowa, Krótka, Kręta, Kwiatowa, Leśna, Lipowa, Łanowa, Norwida, Nowa, Ogrodowa, Olchowa, Osiedlowa, Osiedle Tęczowe, Paprocka, Piłsudskiego, Plac Chopina, Poprzeczna, Półwiejska, Promienista, Radosna, Reymonta, Rolna, Rzemieślnicza, Sienkiewicza, Skłodowskiej-Curie, Słoneczna, Spacerowa, Szkolna, Szpitalna, Świerkowa, Targowa, Topolowa, Tuwima, Tysiąclecia, Wiejska, Wierzbowa, Witosa, Wypoczynkowa, Zachodnia, Zagrodowa, Zakładowa, Zbożowa, miejscowość Paproć.

Szkoła Podstawowa nr 1 zapewnia uczniom:

- 1) pod względem dydaktycznym: wyszkoloną kadrę nauczycielską, jednozmianowy system zajęć lekcyjnych, naukę języków obcych (j. angielski, j. niemiecki, j. hiszpański), nowocześnie wyposażone sale komputerowe do zajęć informatycznych, sale lekcyjne wyposażone w tablice multimedialne z dostępem do sieci internetowej, bogate zasoby biblioteczne;
- 2) pod względem pomocy specjalistycznej: opieka higienistki, pomoc pedagogiczną, pomoc psychologiczną, pomoc logopedyczną, zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze, zajęcia korekcyjno-kompensacyjne, zajęcia rozwijające kompetencje społeczno-emocjonalne, zajęcia rewalidacyjne, zajęcia socjoterapeutyczne i zajęcia dla uczniów zdolnych;
- 3) pod względem organizacyjnym: dowozy i odwozy dzieci z tereny Gminy Nowy Tomyśl, obiady w stołówce szkolnej, dożywianie (produkty mleczne, owoce i warzywa), opiekę świetlicy szkolnej;
- 4) pod względem rozwoju fizycznego: dwie sale gimnastyczne, korzystanie z boisk sportowych, kortu tenisowego, toru do skoków w dal, bieżni i zróżnicowanej powierzchni rekreacyjnej i nowotomyskiego parku im. Feliksa Szołdrskiego.
- 5) pod względem rekreacyjnym: udział w konkursach szkolnych i międzyszkolnych, program imprez klasowych i szkolnych, imprezy sportowo-rekreacyjne, jednodniowych wycieczek turystyczno-krajoznawczych, pikniki rodzinne, dyskoteki, noce filmowe, wyjazdy do teatrów i kin,

Nauczyciele diagnozują środowisko szkolne na bieżąco. Informacje dotyczące zachowań ryzykownych ze strony uczniów uzyskują poprzez:

- badania ankietowe skierowane do uczniów, rodziców i pracowników szkoły,

- analizę ewaluacja zespołu wychowawczego,
- analizę protokołów rad pedagogicznych,
- obserwacje,
- informacje od pedagoga, psychologa, terapeuty,
- informacje od nauczycieli dotyczące funkcjonowania uczniów,
- informacje od uczniów i rodziców uzyskiwane przy okazji zebrań z rodzicami oraz rozmów indywidualnych.

ANALIZA DOTYCHCZASOWYCH DZIAŁAŃ WYCHOWAWCZYCH I PROFILAKTYCZNYCH

W celu określenia profilu potrzeb w obszarach rozwojowych uczniów dokonano diagnozy potrzeb wychowawczych i środowiskowych społeczności szkolnej przy pomocy stworzonego arkusza pomiaru - ankiet: dla nauczycieli i wychowawców klas oraz dla rodziców uczniów.

Zadaniem nauczycieli było określenie aktualnego poziomu, potencjału oraz wizji rozwojowych na temat wszystkich uczniów w czterech sferach rozwojowych (fizycznej, poznawczej, społecznej oraz aksjologicznej). Badanie miało charakter opisowy i zawierało zestaw trzech pytań otwartych:

1. Jaki aktualny poziom w wymienionych sferach osiągnęli uczniowie SP1?
2. Jakże wykazują możliwości do zmiany?
3. Jakże są Państwa zdaniem możliwości rozwoju uczniów w omawianych sferach podczas nauki w naszej szkole?

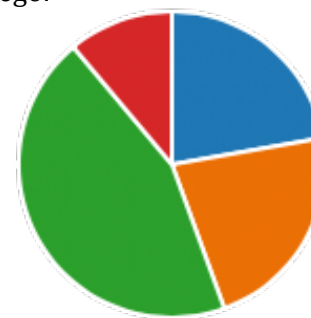
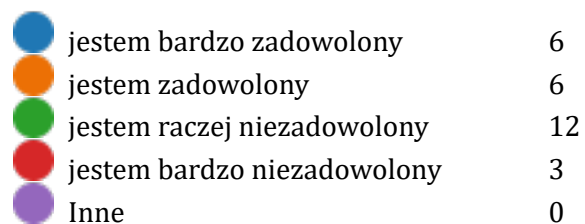
Badanie zostało przeprowadzone w czerwcu 2020r. Ankietę wypełniło 42 nauczycieli (wychowawców i nauczycieli przedmiotowych) oraz specjalistów pracujących z uczniami (pedagog, psycholog, logopeda, terapeuta). Nauczyciele udzielali odpowiedzi na temat uczniów, z którymi prowadzili zajęcia dydaktyczne w ciągu ostatnich lat i prowadzą aktualnie. Wyniki badania przedstawiają tabele:

	SFERA FIZYCZNA	SFERA POZNAWCZA (emocjonalna, intelektualna)	SFERA SPOŁECZNA	SFERA WARTOŚCI (aksjologiczna, duchowa)
AKTUALNY POZIOM	Poziom sprawności fizycznej został określony jako dobry. Sprawność manualna została określona jako przeciętna. Zróżnicowane tempo pracy uczniów. Uczniowie lubią aktywność fizyczną, są otwarci i chętnie korzystają z proponowanych form rozwoju fizycznego. Istnieją nieliczne przypadki niższej sprawności ruchowej, związanej z chorobą lub innymi dysfunkcjami. Nie wszyscy uczniowie dostrzegają zalety zdrowego trybu życia.	Oceniono poziom rozwoju sfery poznawczej jako dobry. Istnieją znaczne różnice pomiędzy sferą emocjonalną a intelektualną. Wiele dzieci nie radzi sobie z emocjami i stresem, cechuje je słaba odporność psychiczna. Uczniowie wykazują dojrzałość szkolną.	Większość uczniów przestrzega zasad i norm, obowiązujących w szkole. Potrafi nawiązywać poprawne relacje z innymi uczniami i dorosłymi. Dostrzeżona została jednak niesamodzielność, konfliktowość, nietolerancja oraz brak wrażliwości na potrzeby innych. Zauważono również, że niektórzy uczniowie wycofują się z realnego życia społecznego i uciekają w świat wirtualny.	Dzieci dobrze znają i rozumieją normy, mają jednak trudności z rozróżnianiem dobra i zła oraz i nie poczuwają się do niesienia dobra i pomocy innym. Nie wszyscy uczniowie potrafią wdrożyć znane normy w życie. Zauważalne są zaburzenia w sferze wartości, dzieci nie są bezinteresowne, dążą do gratyfikacji w formie pochwały lub nagrody. Kierują się presją otoczenia i opinią grupy. Wartości wyniesione z domu przenoszą się na postawy dzieci. Uczniowie przeceniają dobra materialne ponad wartości niematerialne.
POTENCJAŁ	Zauważono wysoki potencjał w rozwoju sfery fizycznej. Przy nakładzie pracy ma tendencję wzrostową. Potencjał zauważono w formach aktywności opartych o zabawę i ruch (np. gry zespołowe). Potencjał w sferze fizycznej zależy od środowiska rodzinnego (1 os.)	W obszarze intelektualnym sfery poznawczej zwrócono uwagę na konieczność udzielenia wsparcia celem podniesienia motywacji uczniów do nauki oraz systematycznej pracy. Dostrzega się natomiast u uczniów ciekawość świata. W sferze emocjonalnej ważny jest rozwój zachowań empatycznych oraz bardziej efektywnego radzenia sobie z emocjami i codziennym stresem.	Potrzebne jest stałe przypominanie norm i zasad oraz samodzielne ich przestrzeganie i uwzględnianie przez nauczycieli. Również zwrócenie uwagi na przestrzeganie zasad kultury osobistej, co warunkuje prawidłowe funkcjonowanie w społeczności.	Potencjał w danej sferze uzależniony jest od środowiska rodzinnego, lokalnego oraz grupy rówieśniczej, która stanowi coraz większą wartość w życiu dorastających uczniów. Potrzebne są konsekwentne oddziaływania ze strony szkoły, służące modelowaniu wartości.

WIZJE ROZWOJOWE	Uczeń: - jest sprawny ruchowo, - jest świadomy swojego ciała i umysłu, - dba o sprawność psychofizyczną umie aktywnie wypoczywać, - jest zaangażowany i podejmuje działania mające na celu rozwój sfery fizycznej zna zasady zdrowego trybu życia.	Uczeń: - ma bogatą wiedzę dotyczącą różnych dziedzin życia, - osiąga wysokie wyniki w nauce - jest twórczy i kreatywny, - potrafi wykorzystać swój potencjał i rozwijać posiadane talenty, - jest zdolny do osiągania zaplanowanych celów, - świadomy swoich mocnych i słabych stron, - potrafi znosić porażki jest samodzielny, ale potrafi prosić o pomoc, gdy jest to potrzebne, - samodzielnie poszukuje informacji i potrafi dzielić się swoją wiedzą, - potrafi radzić sobie ze stresem i trudnymi emocjami, - potrafi nazywać emocje i o nich mówić.	Uczeń: - zna i przestrzega norm społecznych, - jest współpracujący, aktywny i otwarty, - jest samodzielny, potrafi znaleźć się w każdej sytuacji, - jest pomocny, stać go na zachowania empatyczne, altruistyczne, - kieruje się szacunkiem i uczciwością, - nie przecenia dóbr materialnych, bardziej ceni więzi rodzinne oraz wartości niematerialne, - jest współodpowiedzialny za otoczenie, - potrafi nawiązać satysfakcjonujące więzi społeczne nie naruszając intymności innych i nie pozwalając naruszać własnych granic, - potrafi być asertywny, - jest zaangażowany w życie szkoły i środowiska lokalnego, - w razie potrzeby potrafi zwrócić się po pomoc specjalistów i z niej skorzystać.	Uczeń: - potrafi i chce zawsze postąpić właściwie według norm i ogólnie przyjętego przez społeczeństwo systemu wartości, - zawsze odróżnia dobro od zła i ceni wartości niematerialne, związane z więziami rodzinnymi - dostrzega potrzebę czynienia dobra, - jest bezinteresowny i wrażliwy na krzywdę innych (również zwierząt), - jest gotowy nieść pomoc, - jest empatyczny, tolerancyjny i odnosi się z szacunkiem do innych ludzi, - reaguje na niewłaściwe zachowanie innych osób.
-----------------	---	--	--	--

Ankieta przeznaczona dla rodziców zawierała 15 pytań oraz zestawy stwierdzeń. Zadaniem rodziców było określenie, jaki mają stosunek do nauki zdalnej, jakie zagrożenia płyną z internetu oraz z jakimi postawami dzieci spotykają się na co dzień. Ankieta miała charakter anonimowy i próba badawcza została przeprowadzona w czerwcu 2021r. Udział wzięli obecni rodzice klas IV - VIII. Łącznie odpowiedzi udzieliło 29 rodziców. Poniższe diagramy ukazują zebrane informacje:

Proszę wybrać określenie, które najlepiej określa Pana/Pani stosunek do nauczania zdalnego:

W toku nauczania zdalnego Państwa dziecko:

■ ze wszystkich przedmiotów
 ■ z niektórych przedmiotów
 ■ z jednego przedmiotu

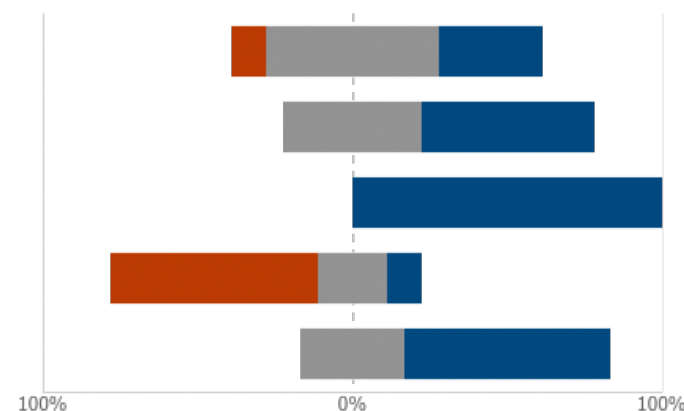
korzysta z pomocy rodziców

korzysta z pomocy rodzeństwa

korzysta z korepetycji

radzi sobie samo

nie radzi sobie

Jeśli pomaga Pan/ Pani swojemu dziecku w nauce to w jaki sposób?

27
Odpowiedzi

Najczęstsze odpowiedzi
 "Pomagam zrozumieć i wytłumaczyć "
 "Pokazuję sugestie, wskazówki, " „tłumacze"
 „Musi radzić sobie sam"

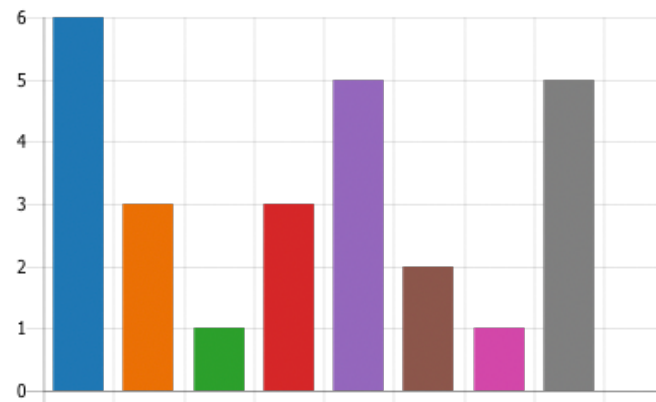
Ile godzin dziennie spędza obecnie Państwa dziecko w internecie?

27
Odpowiedzi

4.11
Średnia liczba

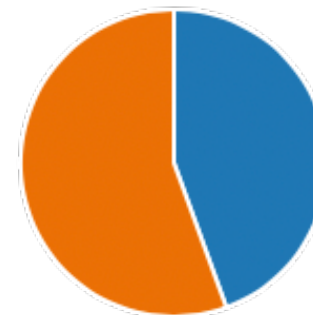
W jaki sposób najczęściej Państwa dziecko wykorzystuje obecnie internet? (proszę wybrać max 3 odpowiedzi)

- lekcje online 18
- gry 9
- odrabianie prac domowych 3
- media społecznościowe 9
- oglądanie filmów 15
- słuchanie muzyki 6
- rozwijanie zainteresowań 3
- kontakt z innymi 15
- Inne 0

Czy Pan/Pani zna zagrożenia dla Państwa dziecka płynące z internetu?

- tak, wszystkie 12
- tak, niektóre 15
- nie 0

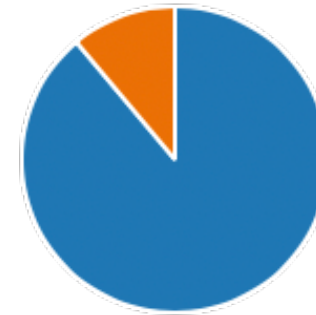
Jeśli tak to jakie?

27
Odpowiedzi

Najczęstsze odpowiedzi
"Uzależnienie od internetu, pornografia dziecięca, pedofilia i cyber przemoc"
"kradzież tożsamości, wirusy", "wirusy, kradzież tożsamości, pornografia,
przemoc, nielegalne treści, wyciek prywatnych materiałów"

Czy podejmuje Pan/Pani działania, które mają na celu ochronę Państwa dziecka przed zagrożeniami w internecie?

 tak 24
 nie 3

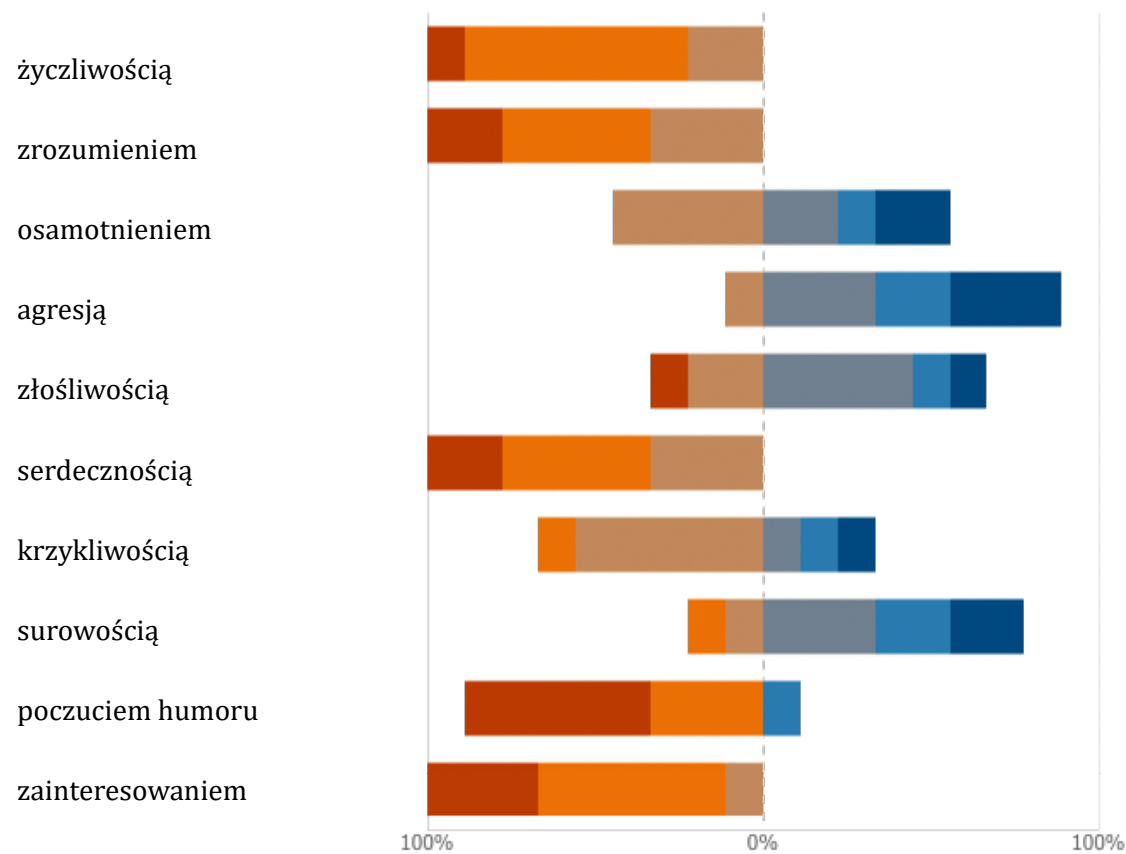
Jeśli tak to jakie?

27
Odpowiedzi

Najczęstsze odpowiedzi
"Rozmowa z dzieckiem, i sprawdzanie stron na które wchodzi"
"Kontroluje strony internetowe, które odwiedza dziecko, zakupiłam system antywirusowy"
"rozmowa"

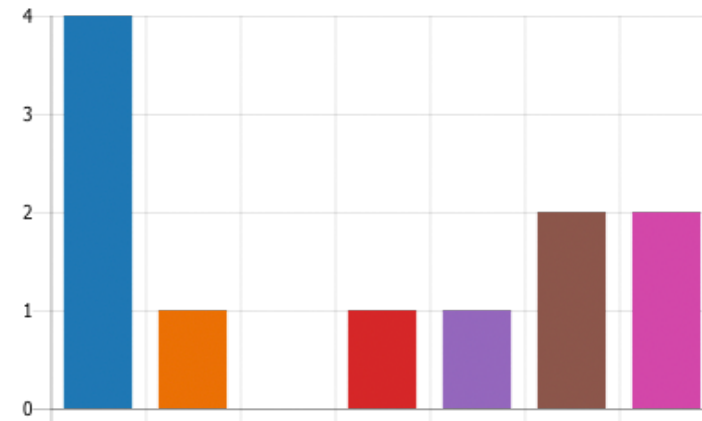
Jak często Pana/Pani dziecko spotyka się obecnie z:

■ bardzo często ■ często ■ czasami ■ raczej rzadko ■ bardzo rzadko ■ nigdy

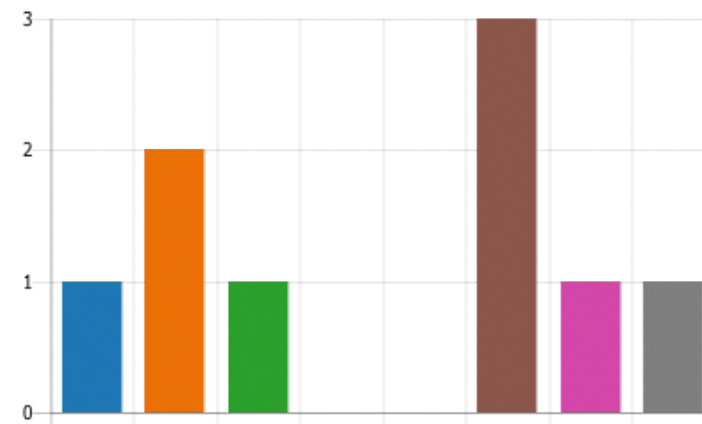
Czego najczęściej dotyczą problemy Państwa dziecka (max 3 odpowiedzi):

- trudności w nauce 12
- relacje z rówieśnikami 1
- relacji w rodzinie 0
- nadmiaru obowiązków 1
- problemów zdrowotnych 1
- nie potrafi poradzić sobie ze swoimi emocjami 2
- Inne 2

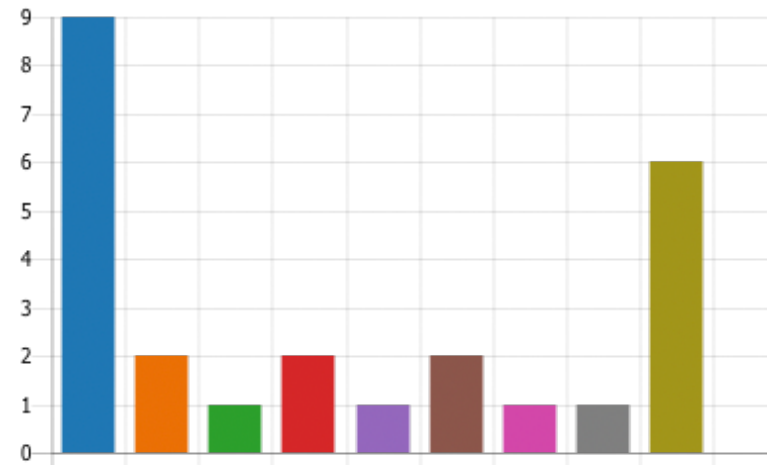

Jak najczęściej reaguje Pana/Pani dziecko w sytuacji trudnej? (proszę wybierać max 3 odpowiedzi)

- czuje lek/ strach 3
- mobilizuje się do działania 6
- czuje bezradność 3
- czuje niepewność 0
- pojawiają się bóle somatyczne 0
- szuka pomocy 9
- nic nie robi 3
- Inne 3

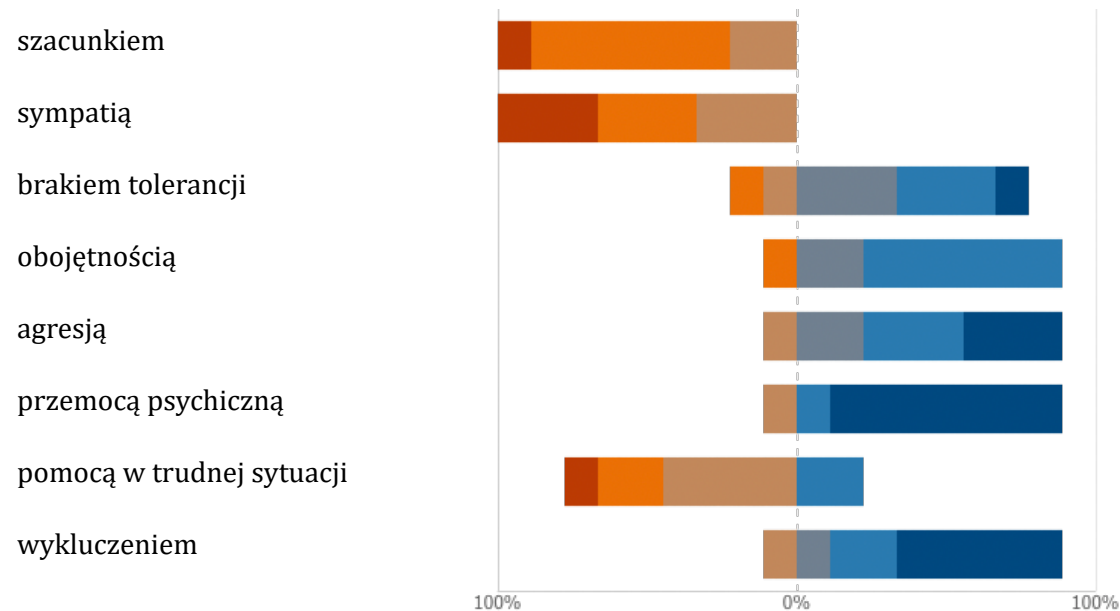

Do kogo przede wszystkim zwróciłoby się Pana/ Pani dziecko w trudnej sytuacji? (max 3 odpowiedzi)

Czy Pana/Pani dziecko spotyka się w szkole z wymienionymi postawami:

■ bardzo często
 ■ często
 ■ czasami
 ■ raczej rzadko
 ■ bardzo rzadko
 ■ nigdy

Jakie działania w sferze wychowawczo- profilaktycznej powinna podjąć szkoła, aby poprawić dobrostan Państwa dziecka?

27
Odpowiedzi

Najczęstsze odpowiedzi
"Nie wiem", "Prowadzić pogadanki o charakterze szeroko rozumianej profilaktyki"
„Nie mam żadnych zastrzeżeń”

Z uzyskanych wyników można wyciągnąć wniosek, że rodzice nie są do końca zadowoleni z nauczania zdalnego. Większość dzieci nie korzysta z pomocy innych osób, korepetycji (66,7%), a jeśli to robią to z reguły są to korepetycje z jednego przedmiotu. (100%) Rodzice starają się nie pomagać dzieciom zbyt często, nie wyręczają ich zmuszając je przy tym do samodzielnej pracy i ucząc odpowiedzialności. W odpowiedziach otwartych wskazują, że dają tylko wskazówki, nakierowują.

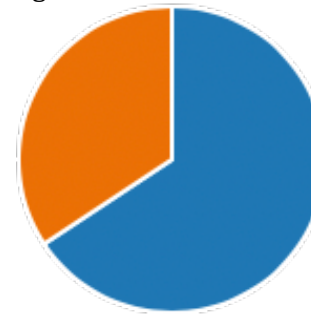
W następnych pytaniach rodzice udzielają odpowiedzi na to ile ich dzieci spędzają czasu w internecie. Średnia godzin jaką spędzają dzieci to 4,11h w ciągu dnia. Zdaniem rodziców, dzieci najczęściej wykorzystują ten czas do lekcji online, oglądania filmów czy kontaktów z innymi rówieśnikami. Opiekunowie zdają sobie sprawę z zagrożeń płynących z internetu, choć część z nich nie zna wszystkich. Wymieniają najczęściej takie zagrożenia jak: pornografia dziecięca, pedofilia, cyberprzemoc, kradzież tożsamości, wirusy. 89% rodziców chroni dzieci przed zagrożeniami płynącymi z internetu, poprzez rozmowę, kontrolę czy zakupiony system antywirusowy.

Odnosząc się do wartości z jakimi spotykają się dzieci, rodzice uważają, że bardzo często, bądź często doświadczają pozytywnych wartości takich jak: życzliwość, zrozumienie, serdeczność, poczucie humoru, zainteresowanie. Rzadko, bardzo rzadko bądź nigdy spotykają się z osamotnieniem, agresją, złośliwością. Jeśli chodzi o wartości spotykane w szkole, odpowiedzi ukazują się podobnie. Bardzo często, często wskazywany jest szacunek, sympatia, pomoc w trudnej sytuacji. Często (11,1%) wskazuje, iż dziecko spotyka się z brakiem tolerancji. Reszta rodziców wartości takie jak: brak tolerancji, obojętność, agresja, przemoc psychiczna, czy wykluczenie wskazuje, że pojawiają się bardzo rzadko bądź nigdy. Opiekunowie stwierdzają, że dzieci w trudnej sytuacji w pierwszej kolejności zwróciły by się do mamy, kolejno do przyjaciółki, przyjaciela a następnie do taty, nauczyciela, psychologa, pedagoga. Zdaniem rodziców aby poprawić działania w sferze wychowawczo-profilaktycznej szkoła powinna prowadzić pogadanki o charakterze szeroko rozumianej profilaktyki, zajęcia w klasie ze specjalistami.

Ankieta przeznaczona dla nauczycieli zawierała 12 pytań. Zadaniem nauczycieli było określenie z jakimi problemami i zaburzeniami borykają się dzieci. Ankieta miała charakter anonimowy i próba badawcza została przeprowadzona w czerwcu 2021r. Poniższe dane pokazują zebrane informacje.

Czy w szkole zdarzają się uczniowie, których rodzice zgłosili zaburzenia zdrowia psychicznego?

tak 23
nie 12

Proszę wymienić liczbę uczniów zgłoszonych przez rodziców z następującymi zaburzeniami:

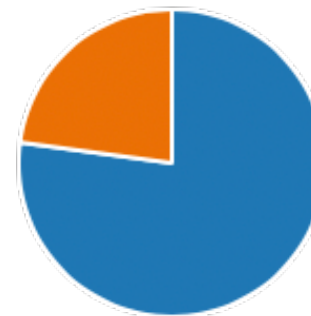
a) zaburzenia lękowe (lęk przed szkołą; wystąpieniami publicznymi; fobię)	13
b) zaburzenia odżywiania (bulimia; anoreksja; kompulsywne objadanie się)	5
c) zaburzenia nastroju (stany depresyjne; obniżony nastrój; płaczliwość; drażliwość)	31
d) uzależnienia (behawioralne np. od komórki, mediów społecznościowych; nikotyny)	27
e) problemy rodzinne (agresja w domu, rozwód, zaniedbanie)	4
f) inne (jakie?)	

35
Odpowiedzi

Wybrane odpowiedzi
„Dziecko uzależnione od telefonu (gry, filmy) to samo dziecko również nie jest dopilnowane w domu przez rodziców”

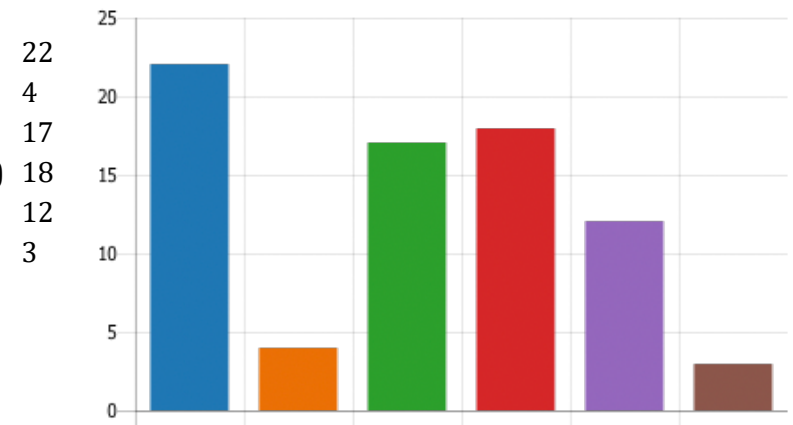
Czy obserwuje Pani/Pan w szkole uczniów, których funkcjonowanie może wskazywać na zaburzenia zdrowia psychicznego?

tak 27
nie 8

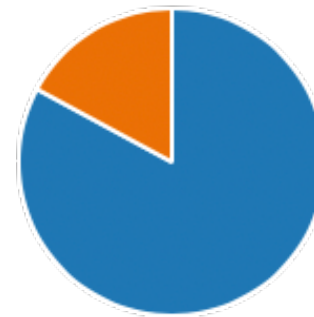
Z którymi zaburzeniami najczęściej borykają się uczniowie:

- zaburzenia lękowe (lęk przed szkołą; wystąpieniami publicznymi; fobię)
- zaburzenia odżywiania (bulimia; anoreksja; kompulsywne objadanie się)
- zaburzenia nastroju (stany depresyjne; obniżony nastrój; płaczliwość; drażliwość)
- uzależnienia (behawioralne np. od komórki, mediów społecznościowych; nikotyny)
- problemy rodzinne (agresja w domu, rozwód, zaniedbanie)
- Inne

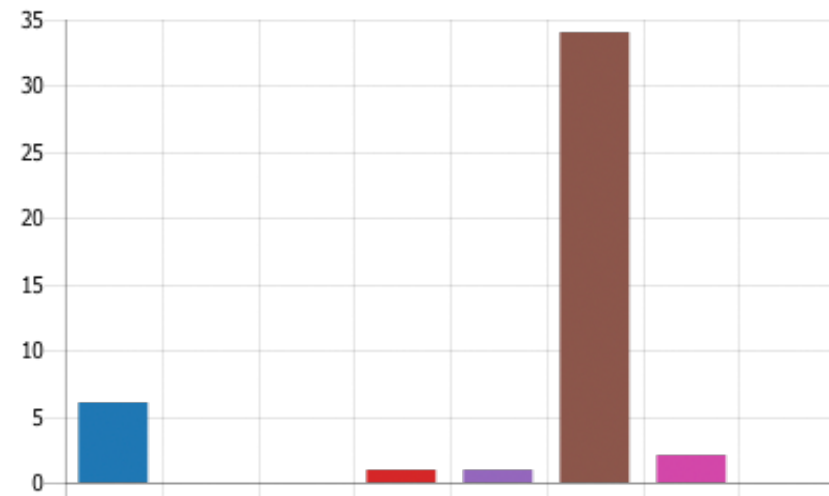
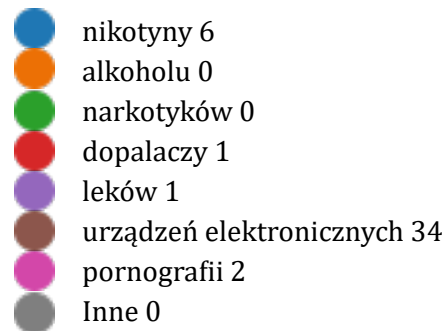

Czy zdarzają się wśród uczniów przypadki uzależnienia?

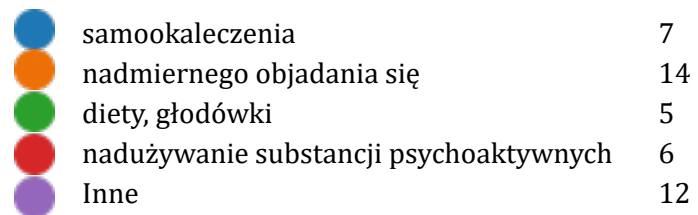
- tak 29
- nie 6

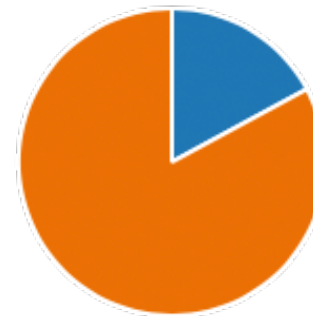
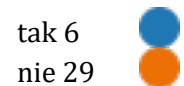
Pani/Pana zdaniem od czego najczęściej są uzależnione dzieci?

Do jakich zachowań autodestrukcyjnych najczęściej dochodzi wśród uczniów (można zaznaczyć kilka odpowiedzi)

Czy są uczniowie z trudną do opanowania agresją?

Jeśli tak, to jakie Pani/Pan stosuje środki zaradcze?

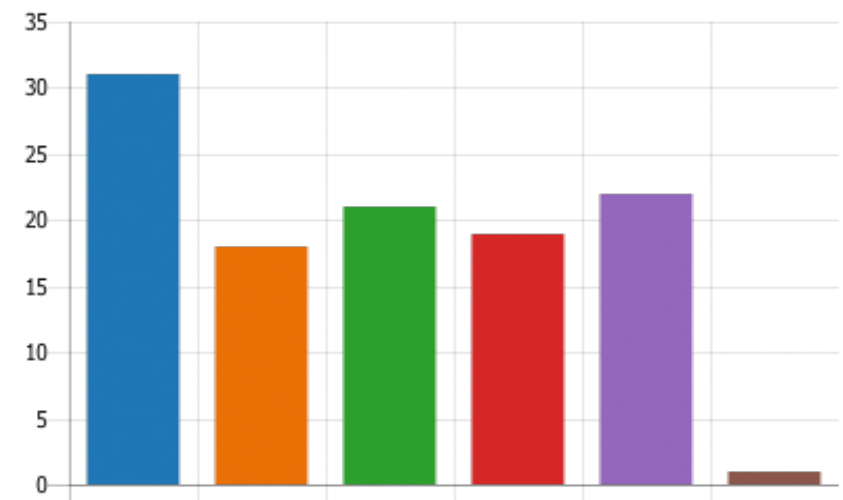
34
Odpowiedzi

Przykładowe odpowiedzi

"Rozmowa z uczniem, rodzicami", "Nie mam takich uczniów."
„rozmowa”, „uczę sposobów radzenia sobie z agresją”,
„rozwiązywanie spraw na bieżąco, kontakt z rodzicem,
współpraca z pedagogiem, psychologiem szkolnym”

Jakie Pani/Pana zdaniem długofalowe skutki dla dzieci i młodzieży na wielomiesięczna izolacja?

● uzależnienie od urządzeń elektronicznych	31
● zaburzenia lękowe	18
● problemy z koncentracją i pamięcią	21
● samotność	19
● trudności w nawiązywaniu relacji międzyludzkich	22
● Inne	1

W jaki sposób reaguje Pani/Pan na występujące u ucznia ww. trudności i problemy?

35
Odpowiedzi

Najczęstsze odpowiedzi

"rozmowa, kierowanie do specjalistów."
"Częste rozmowy z uczniem, kontakt z rodzicami, pogadanki."
Rozmawiam z dzieckiem i w razie potrzeby z rodzicem. Odsyłam do specjalistów.

Jaki rodzaj wsparcia ze strony pedagoga i psychologa szkolnego jest dla Pani/Pana najbardziej potrzebny w zakresie problematyki związanej ze zdrowiem psychicznym dzieci i młodzieży?

35
Odpowiedzi

Najczęstsze odpowiedzi
"Współpraca, rozmowy z rodzicami, uczniami."
"Konsultacje psychologiczne dla dzieci i ich rodziców, zajęcia o charakterze terapeutycznym"
"warsztaty, rozmowy, więcej zainteresowania"

Z uzyskanych wyników można wyciągnąć wniosek, że według nauczycieli w szkole można spotkać sporo dzieci, których funkcjonowanie budzi zastrzeżenia. 77% ankietowanych uznała, że dzieci posiadają zaburzenia zdrowia psychicznego. Najczęstszymi zaburzeniami z którymi borykają się uczniowie są: zaburzenia lękowe (lęk przed szkołą, wystąpieniami, fobie) jak i uzależnienia (behawioralne np. od komórki, mediów społecznościowych; nikotyny). Aż 83% ankietowanych uważa, że dzieci posiadają jakiekolwiek uzależnienia, najwięcej wskazań uzyskało uzależnienie od urządzeń elektronicznych (78%). W pytaniu otwartym dotyczącym jakie działania powinny zostać wprowadzone przez nauczycieli aby efektywniej pomóc dzieciom najczęściej pojawiały się takie sugestie jak rozmowa z dziećmi i rodzicami, kierowanie uczniów do specjalistów.

W następnych pytaniach nauczyciele w znaczącej części dostrzegają zagrożenia płynące z używania urządzeń elektronicznych. Jako Jako zachowania autodestrukcyjne najczęściej wskazują - nadmierne objadanie się. Według nauczycieli szkoła powinna dalej kontynuować zajęcia dotyczące profilaktyki przeciwko zagrożeniom płynącym z korzystania z mediów społecznościowych i urządzeń elektronicznych.

Odnosząc się do sytuacji pandemicznej nauczyciele wskazują, iż wielomiesięczna izolacja może posiadać długofalowe skutki dla dzieci i młodzieży. Przede wszystkim wskazują na problem uzależnienia od urządzeń elektronicznych, ale również trudności w nawiązywaniu relacji, problemy z koncentracją, samotność czy zaburzenia lękowe. Z ankiet wynika, że nauczyciele sięgają po takie środki zaradcze jak: lekcje na wybrane tematy, rozmowa z uczniami, zajęcia integrujące, wzmacniające relacje i uzyskanie pomocy od specjalistów.

CHARAKTERYSTYKA SYLWETKI ABSOLWENTA SZKOŁY

Na podstawie uzyskanych w badaniu informacji oraz wzorów zachowań i postaw sformułowanych w szkolnych regulaminach i Statucie Szkoły została zaktualizowana sylwetka Absolwenta Szkoły Podstawowej nr 1 w Nowym Tomysku.

Absolwent naszej szkoły umie odnaleźć się we współczesnym świecie, przestrzega zasad tolerancji i jest świadomy jej granic (np. nałogi, agresja, krzywdzenie drugiego człowieka, postawy aspołeczne). Skutecznie komunikuje się oraz dąży do dalszego swojego rozwoju, odpowiedzialnie wykorzystując zdobytą wiedzę i umiejętności. Potrafi patrzeć na świat z różnych punktów widzenia i rozumie ludzi posiadających odmienny punkt widzenia. Prowadzi zdrowy styl życia i podejmuje działania prozdrowotne, a także unika zachowań

ryzykownych. Racjonalnie broni własnego stanowiska nie naruszając godności adwersarza. Charakteryzuje się kulturą osobistą i okazuje szacunek każdemu człowiekowi. Umie pracować w zespole nie tracąc poczucia własnej indywidualności. Doskonali umiejętność posługiwania się obcymi językami, ale nie zapomina o ćwiczeniu umiejętności sprawnego i poprawnego władania ojczystym językiem.

Cechy absolwenta Szkoły Podstawowej nr 1 w Nowym Tomysku:

AKTYWNY: posiada zainteresowania i rozwija je na miarę swoich możliwości, ma swoje upodobania jako twórca i odbiorca sztuki, wykazuje się samodzielnością, włącza się w proponowane działania

CIEKAWY ŚWIATA: stara się poszerzać swoje wiadomości korzystając z różnych źródeł, chce się uczyć i dostrzega wartość wiedzy, jest wrażliwy na piękno przyrody

ŚWIADOMY EKOLOGICZNIE: jest świadomy zagrożeń ekologicznych i dba o środowisko

ODPOWIEDZIALNY: umie podejmować działania i przewidywać ich konsekwencje, umie rozwiązywać problemy, cieszy się z sukcesów i potrafi akceptować porażki, zna swoje słabe strony i potrafi nad nimi pracować, potrafi dokonać samooceny

OTWARTY: łatwo nawiązuje kontakty z rówieśnikami, umie współdziałać w grupie, prezentuje swój punkt widzenia i rozważa poglądy innych, potrafi organizować swoją pracę, szanuje odmienne opinie

OPTYMISTYCZNY: jest pogodny, pozytywnie patrzy na świat, wierzy w siebie, umie odróżniać dobro od zła

PRAWY: cechuje go uczciwość i prawdomówność, zna normy dobrego zachowania się i według nich postępuje, zna symbole narodowe, regionalne i wie jak się wobec nich zachować

TOLERANCYJNY: rozumie, że różnice między ludźmi są czymś naturalnym, jest wrażliwy na potrzeby innych (np. bierze udział w akcjach charytatywnych, jest uczynny itp.), ma właściwy stosunek do świata, poczucie siły, chęć do życia

KRYTYCZNY: selekcjonuje i porządkuje zdobyte informacje, ocenia, ich przydatność do określonego celu

ŚWIADOMY: zna swoją wartość, ma stabilny system wartości, wypełnia swoje obowiązki, zna i respektuje prawa innych

WSPÓŁPRACUJĄCY: rozwiązuje problemy, -umie konstruktywnie krytykować i przyjmować krytykę, docenia pracę, wysiłek, osiągnięcia innych, prowadzi zdrowy styl życia i podejmuje zachowania prozdrowotne

DBA O DOBRE IMIĘ SZKOŁY: reprezentuje szkołę przez udział w konkursach, olimpiadach, zawodach, sportowych, uroczystościach, akcjach społecznych, itp.

Powyższe cechy, umiejętności, postawy oraz informacje zostały następująco zebrane w obszary, dotyczące czterech sfer rozwojowych, które ma za zadanie wspierać szkoła przy pomocy programu wychowawczo-profilaktycznego (sfera fizyczna, poznawcza: emocjonalna i intelektualna, sfera społeczna i sfera duchowa). Cele zostały zróżnicowane pod względem etapu edukacji, na którym znajduje się dziecko w szkole podstawowej. Efekty przedstawione zostały w następujących tabelach:

I etap edukacji: KLASY 1-3

ROZWÓJ FIZYCZNY	ROZWÓJ POZNAWCZY
• zna zalety zdrowego trybu życia • zna i wykorzystuje w praktyce zasady zdrowego żywienia • dba o własną higienę i wygląd • potrafi poruszać się bezpiecznie na terenie szkoły, orientuje się w najbliższym środowisku • jest sprawny ruchowo i manualnie • zna aktywne formy wypoczynku • korzysta z proponowanych form rozwoju fizycznego • zna informacje dotyczące nikotyny, alkoholu i napojów energetycznych	• potrafi zadawać pytania • na podstawie odpowiedzi i obserwacji umie formułować proste wnioski • skupia uwagę na interesujących go zagadnieniach • umie rozpoznać swoje obowiązki (ucznia) • zna informacje dotyczące szkodliwości nikotyny i alkoholu • wyraża swoje zdanie i komunikuje swoje potrzeby • odróżnia prawdę od kłamstwa • odróżnia świat fikcji od świata realnego • umie korzystać z podstawowych źródeł informacji (czytanka, film, książka) • przy pomocy dorosłego gromadzi wiedzę • podejmuje próby szukania odpowiedzi z obserwacji otaczającego świata • potrafi nazywać odczuwane przez siebie emocje • korzysta z technologii, w sposób bezpieczny porusza się w cyfrowym świecie, zna informacje dotyczące cyberprzemocy
ROZWÓJ SPOŁECZNY	ROZWÓJ DUCHOWY
• umie nawiązywać kontakty z rówieśnikami i osobami dorosłymi potrafi wyrażać swoje emocje i uczucia w sposób bezpieczny dla siebie i innych • potrafi właściwie reagować na negatywne emocje innych ludzi • uczestniczy w życiu społeczności szkolnej • zna i stosuje podstawowe zasady i reguły obowiązujące w kontaktach międzyludzkich • wykazuje zainteresowanie najbliższym otoczeniem/ klasą, szkołą, miejscowością • szanuje cudzą własność • zachowuje się kulturalnie wobec innych • używa zwrotów grzecznościowych • dba o poszanowanie języka ojczystego • dostrzega różnorodność świata ludzi • ma poszanowanie dla inności • potrafi w trudnych sytuacjach korzystać z pomocy specjalistów (psycholog, pedagog szkolny i innych specjalistów) i instytucji społecznych (policja, straż pożarna)	• zna i przestrzega ustalonych norm społecznych • potrafi odróżnić dobro od zła • dostrzega różnorodność środowiska naturalnego i jego piękno • docenia zalety dbania o środowisko naturalne (ekologia) • szanuje cudzą własność • jest gotowy do udzielania pomocy słabszym • dba o czystość i estetykę klasy i szkoły • przestrzega reguł w grach i zabawach ruchowych • potrafi przyznać się do błędu, deklaruje chęć naprawienia szkody • w kontaktach z ludźmi jest prawdomówny i uczciwy • jest wrażliwy na krzywdę innych (ludzi i zwierząt) • potrafi udzielić bezinteresownej pomocy osobom w potrzebie • zna symbole państwowe (flaga, hymn, godło) i odnosi się do nich z szacunkiem

II etap edukacji: KLASY 4-8

ROZWÓJ FIZYCZNY	ROZWÓJ POZNAWCZY
zna zalety zdrowego trybu życia • zna i wykorzystuje w praktyce zasady zdrowego żywienia • dba o własne zdrowie • dba o bezpieczeństwo swoje i innych • dba o utrzymywanie higieny osobistej • potrafi wskazać działania i środki szkodzące zdrowiu i powstrzymuje się od nich • potrafi współpracować z dorosłymi w zakresie troski o swoje zdrowie • jest sprawny ruchowo i manualnie • zna zalety aktywności fizycznej • dba o własną sprawność fizyczną • jest świadomy swojego ciała i umysłu • zna aktywne formy wypoczynku i z nich korzysta • korzysta z proponowanych form rozwoju fizycznego	• rozmawia o swoich zainteresowaniach, prezentuje i dzieli się nimi • prezentuje swoją wiedzę i doświadczenia • przejawia gotowość szukania odpowiedzi na nurtujące pytania, poszukuje i wykorzystuje informacje z poznanych źródeł, przedstawia kryteria, którymi się kieruje • zna mechanizm uzależnienia • zna informacje dotyczące szkodliwości nikotyny, alkoholu, napojów energetycznych, leków, narkotyków, dopalaczy i innych substancji psychoaktywnych, e-papierosów • wie, że istnieją uzależnienia behawioralne • potrafi opisać i wartościować różne wytwory, świadomie dokonuje wyboru, • selekcjonuje informacje ze środków masowego przekazu, • ocenia fakty i zdarzenia • korzysta z technologii, w sposób bezpieczny porusza się w cyfrowym świecie, zna informacje dotyczące cyberprzemocy • wykazuje motywację do nauki i rozwoju • dostrzega różnice w poglądach swoich i innych, • potrafi trwać przy swoich poglądach i rzeczowo ich broni • potrafi nazywać swoje emocje i uczucia • wie gdzie szukać pomocy w sytuacjach zagrożenia
ROZWÓJ SPOŁECZNY	ROZWÓJ DUCHOWY

• umie nawiązywać i podtrzymywać satysfakcjonujące kontakty z rówieśnikami i dorosłymi • jest wrażliwy na cierpienie innych • potrafi wyrażać swoje emocje i uczucia w sposób bezpieczny dla siebie i innych • potrafi właściwie reagować na emocje innych • wyraża swoje opinie w sposób asertywny • potrafi zwrócić się o pomoc w trudnej sytuacji • dostrzega, rozumie i szanuje odmienność wyglądu, opinii, przekonań, poglądów, pochodzenia i religii • współpracuje w grupie • odnosi się do innych z szacunkiem i uczciwością • dba o poszanowanie języka ojczystego • potrafi słuchać wypowiedzi innych • wyraża swoje opinie w sposób asertywny i przedstawia kryteria, którymi się kieruje • uczestniczy w życiu środowiska lokalnego • wykorzystuje możliwości poznania tradycji innych kultur i narodów • wykazuje zainteresowanie życiem szkoły, klasy, społeczności lokalnej • potrafi bronić swojej intymności i nie narusza intymności innych • świadomie uczestniczy w podejmowaniu decyzji grupowych dotyczących klasy, szkoły • wywiązuje się z obowiązków szkolnych • przestrzega norm społecznych, ustalonych w danej społeczności (rodzina, najbliższe otoczenie) • potrafi przewidzieć skutki swoich zachowań w stosunku do innych	• rozumie zasadność istnienia praw i norm, • zna i przestrzega ustalonych norm społecznych • odróżnia dobro od zła • kieruje się potrzebą czynienia dobra • potrafi udzielić bezinteresownej pomocy osobom potrzebującym • świadomie korzysta z przysługujących mu na terenie szkoły praw, • preferuje podstawy powszechnie uznawane za właściwe, • przestrzega norm i zasad współdziałania w grupie, • potrafi wykazać samodzielność w indywidualnych zadaniach • jest gotowy do udzielania pomocy słabszym • szanuje wspólną własność, • dba o estetykę szkoły • potrafi przyznać się do błędu, deklaruje chęć naprawienia szkody • w kontaktach z ludźmi jest prawdomówny i uczciwy • dostrzega i rozumie odmienność opinii, przekonań, poglądów i religii • wykazuje zainteresowanie tradycją własnego kraju • angażuje się w życie społeczności lokalnej • zna symbole państwowe (flaga, hymn, godło) i odnosi się do nich z szacunkiem • docenia zalety dbania o środowisko naturalne (ekologia)
--	--

STRATEGIA WYCHOWAWCZO-PROFILAKTYCZNA

Podstawowymi formami działalności dydaktyczno-wychowawczej szkoły są:

- 📁 ① obowiązkowe zajęcia edukacyjne z zakresu kształcenia ogólnego
- 📖 ① dodatkowe zajęcia edukacyjne: zajęcia z języka obcego nowożytnego, innego niż język obcy, nauczany w ramach obowiązkowych zajęć edukacyjnych
- 📖 ① zajęcia prowadzone w ramach pomocy psychologiczno-pedagogicznej
- 📖 ① zajęcia rewalidacyjne dla uczniów niepełnosprawnych
- 📖 ① zajęcia rozwijające zainteresowania i uzdolnienia uczniów, w szczególności w celu kształtowania ich aktywności i kreatywności
- 📖 ① zajęcia z zakresu doradztwa zawodowego.

W związku ze zmianą podstawy prawnej, a co za tym idzie zmianą strategii wychowawczej szkoły dochodzi do integracji programu wychowawczego z programem profilaktycznym w jeden wspólny program wychowawczo-profilaktyczny. Wzmocniona zostaje po zmianie wychowawcza rola każdego z nauczycieli, również niepełniących roli wychowawcy klas. Zadania programu więc będą realizowane przez całą społeczność nauczycielską szkoły.

NAJWAŻNIEJSZE UMIEJĘTNOŚCI ROZWIJANE W RAMACH KSZTAŁCENIA OGÓLNEGO W SZKOLE PODSTAWOWEJ:	OBSZAR ICH PRAKTYCZNEJ REALIZACJI:
sprawne komunikowanie się w języku polskim oraz w językach obcych, w tym występowanie przed publicznością; rozwijanie i doskonalenie umiejętności formułowania myśli i poprawnego wyrażania ich w mowie i piśmie z zastosowaniem rozmaitych form wypowiedzi w zakresie wszystkich dziedzin kształcenia;	program nauczania przedmiotów obowiązkowych z uwzględnieniem: • ścieżki czytelniczej i multimedialnej; • ścieżki ekologicznej i regionalnej; • ścieżki prozdrowotnej; • ścieżki patriotycznej i obywatelskiej;
efektywne porozumiewanie się w różnych sytuacjach, prezentowanie własnego stanowiska z uwzględnieniem doświadczeń i poglądów innych ludzi;	zajęcia dodatkowe; zajęcia opiekuńczo-wychowawcze; dostosowanie wymagań do indywidualnych potrzeb uczniów; postawa i rola nauczyciela / wychowawcy;
poszukiwanie, porządkowanie, krytyczna analiza oraz wykorzystanie informacji z różnych źródeł;	• konsekwentne utrzymywanie kontaktu nauczyciela z uczniami; • wymiana poglądów; • szacunek dla opinii wygłaszanych przez uczniów; • jasne ustalenie i przestrzeganie norm;
gotowość do twórczej i naukowej aktywności uczniów oraz zaciekawienie ich otaczającym światem; tworzenie życzliwej atmosfery sprzyjającej podtrzymaniu chęci i gotowości do nauki, umiejętne i świadome podejmowanie coraz trudniejszych zadań, z zachowaniem przez ucznia pogody ducha i pozytywnego podejścia do świata;	działania stałe i okazjonalne z życiem społecznym klasy i szkoły. Organizacja i metodyka pracy: • - sprzyjająca tworzeniu atmosfery życzliwości, współpracy, przyjaźni; • - sprzyjająca rozwijaniu samodzielności uczniów, respektowaniu ich prawa do otrzymywania informacji oraz samodzielnego podejmowania niektórych decyzji związanych z nauką szkolną.
kreatywne rozwiązywanie problemów z różnych dziedzin ze świadomym wykorzystaniem metod i narzędzi wywodzących się z informatyki; rozwijanie aktywności poznawczej, samodzielność w zdobywaniu wiedzy z poczuciem autonomii ucznia, jako partnera nauczycieli w procesie nauczania – uczenia się, umiejętność samodzielnego formułowania wniosków i sądów;	
rozwiązywanie problemów, również z wykorzystaniem technik mediacyjnych;	
praca w zespole i społeczna aktywność; łączenie aktywności poznawczej z aktywnością społeczną – rozwijanie postawy społecznej poprzez całą działalność szkolną ucznia: indywidualną i w zespole;	

aktywny udział w życiu kulturalnym szkoły, środowiska lokalnego oraz kraju; pobudzanie aktywności twórczej uczniów i kształtowanie umiejętności odbioru zjawisk artystycznych;
kształtowanie szacunku dla norm obowiązujących w społeczności szkolnej;
kształtowanie nawyków prozdrowotnych, przeciwdziałanie zachowaniom ryzykownym;

Najważniejsze cele, wskazane do realizacji będą miały możliwość spełnienia w trakcie poniższych zajęć dla uczniów szkół podstawowych:

WYKAZ ZAJĘĆ OBOWIĄZKOWYCH:		
Klasy 1-3	Klasy 4-6	Klasy 7-8
Edukacja polonistyczna	Język polski	Język polski
Język obcy nowożytny	Język obcy nowożytny	Język obcy nowożytny
Edukacja muzyczna	Muzyka	Drugi język obcy nowożytny
Edukacja plastyczna	Plastyka	Muzyka
Edukacja społeczna	Historia	Plastyka
Edukacja przyrodnicza	Przyroda	Historia
Edukacja matematyczna	Matematyka	Wiedza o społeczeństwie
Zajęcia komputerowe	Informatyka	Geografia
Zajęcia praktyczno-techniczne	Technika	Biologia
Wychowanie fizyczne	Wychowanie fizyczne	Chemia
	Geografia	Fizyka
	Biologia	Matematyka

	Godziny wychowawcze	Informatyka
		Wychowanie fizyczne
		Edukacja dla bezpieczeństwa
		Godziny wychowawcze
		Doradztwo zawodowe

MOŻLIWE FORMY ODDZIAŁYWAŃ WYCHOWAWCZYCH:

1) PRZEKAZYWANIE INFORMACJI O:

- celach, metodach i formach pracy,
- normach obowiązujących w szkole i instrumentach służących ich egzekwowaniu,
- systemie organizacyjnym szkoły,
- programach nauczania, programie wychowawczo-profilaktycznym,
- wymaganiach stawianych uczniom,
- osiągnięciach ucznia,
- zasadach współpracy z rodzicami,
- zasadach oceniania uczniów,
- ofercie pozalekcyjnych zajęć
- instytucjach wspierających pracę dydaktyczno-wychowawczą.

3) NAKREŚLENIE PRAW I OBOWIĄZKÓW:

- ustalenie praw przysługujących wszystkim osobom w szkole,
- określenie norm zachowania w szkole na lekcjach, przerwach i wszystkich uroczystościach i imprezach szkolnych,
- określenie konsekwencji odstępowania od przyjętych norm,
- egzekwowanie postaw zgodnych z ustalonym prawem.

2) DOSTARCZENIE DOŚWIADCZEŃ:

- zachęcanie do aktywności,
- stwarzanie możliwości podejmowania różnorodnych działań i zdobywania doświadczeń,
- przydzielanie zadań nieobowiązkowych połączonych z oceną,
- stawianie ucznia w różnych rolach,
- stwarzanie możliwości samooceny
- proponowanie różnych form spędzania czasu,
- włączanie dziecka w planowanie działań zespołowych, analiza efektów tych działań,
- stwarzanie możliwości refleksji poprzez informacje zwrotną, rozmowę, różne formy podsumowań, opisu swoich wrażeń i emocji przez dziecko.

4) OTWARTY DIALOG:

- dopuszczenie dyskusji umożliwiającej wypowiedzenie własnego zdania,
- inicjowanie dyskusji,
- stwarzanie możliwości prezentacji swoich poglądów, zainteresowań,
- dopuszczenie możliwości negocjacji między nauczycielem a uczniem lub grupą uczniów,
- udzielanie uczniom odpowiedzi na zadane pytania,
- przyjęcie zasady, że nie istnieją tematy tabu.

5) MODELUJĄCA POSTAWA NAUCZYCIELA:

- akceptacja zachowań uczniów do granic bezpieczeństwa i przyjętych praw i norm,
- uznawanie prawa ucznia do wyrażania własnej opinii,
- poszanowanie prywatności i autonomii uczniów,
- udzielanie wsparcia przy rozwiązywaniu problemów osobistych,
- komunikowanie oparte na jasności i szczerości wypowiedzi
- nawiązywanie nad sposobami wyrażania emocji

ZADANIA PRZEZNACZONE DO REALIZACJI W RAMACH PROGRAMU WYCHOWAWCZO – PROFILAKTYCZNEGO

Lp.	ZADANIA	CELE SZCZEGÓŁOWE Uczeń:
1	Poznanie i umiejętność stosowania podstawowych zasad i reguł obowiązujących w kontaktach międzyludzkich.	- umie nawiązywać kontakty z rówieśnikami i osobami dorosłymi, - zna formy i zwroty grzecznościowe i je stosuje, - szanuje swoją i cudzą własność, - zachowuje się w sposób kulturalny wobec innych. - respektuje normy społeczne, kształtuje swoje postawy.
2	Przyjmowanie odpowiedzialności za własną naukę.	- zadaje pytania, - poszukuje informacji, - umie korzystać z podstawowych źródeł informacji (czytanka, książka, film), - potrafi pracować samodzielnie.
3	Kształtowanie umiejętności właściwego zachowania się zarówno w szkole jak i w miejscach publicznych (m.in. w kinie, teatrze, kościele), na szkolnych wycieczkach.	- zna korzyści wynikające z przestrzegania dyscypliny, - zna zasady właściwego zachowania się i stosuje się do nich np. w trakcie seansu w kinie i teatrze, - w środkach komunikacji, w kościele, itp. - potrafi dostosować wygląd (strój) do miejsca i panujących okoliczności, w których się znajdzie.
4	Dbałość o własne zdrowie i bezpieczeństwo.	- potrafi dbać o zdrowie i życie swoje i innych, - zna i stosuje w praktyce zasady zdrowego żywienia, - potrafi w sposób kulturalny spożywać posiłki, - jest świadomy potrzeby odpoczynku, - dba o higienę osobistą, higienę jamy ustnej i własny wygląd, - jest sprawny ruchowo (na miarę swoich możliwości), - zna i stosuje aktywne formy wypoczynku, - korzysta z proponowanych form aktywności fizycznej.

5	Dbłość o estetyk klasy i szkoły oraz znajdujących si w niej pomocy dydaktycznych.	- poprawnie korzysta z pomocy naukowych, - szanuje powierzone pomoce dydaktyczne, - dba o porządek w klasie i na terenie szkoły, - rzetelnie pełni rolę dyżurnego.
6	Bezpieczeństwo uczniów w drodze do szkoły i ze szkoły.	- stosuje si do zasad Regulaminu Przerw Międzylekcyjnych, - wie na czym polega bezpieczne zachowanie si, - zna zasady ruchu drogowego, - potrafi bezpiecznie poruszać si po ulicy i przejściach dla pieszych.
7	Bezpieczne spędzanie wolnego czasu.	- korzysta z form kulturalnego spędzania wolnego czasu, - korzysta z Internetu z zachowaniem zasad bezpieczeństwa, - zna zagrożenia związane z Internetem, zna zasady netykiety, pojęcie cyberprzemocy i jej przejawów, wie jak chronić przed nią siebie i innych, potrafi sięgać po pomoc, - umie bezpiecznie i zgodnie z prawem korzystać z portali społecznościowych, - zna aktywne formy wypoczynku i je stosuje, - zna zasady bezpiecznego uprawiania sportu.
8	Uświadomienie uczniom zagrożeń związanych z osobami obcymi.	- ma postawę ograniczonego zaufania wobec obcych osób, - potrafi mówić „nie” w sytuacjach grożących swojemu zdrowiu i bezpieczeństwu, - jest wrażliwy na możliwość naruszenia jego prywatności i intymności przez inne osoby.
9	Profilaktyka przeciwpożarowa.	- jest świadomy niebezpieczeństwa wynikającego z zabawy ogniem, materiałami pirotechnicznymi, rozpalania ogniska w miejscach niedozwolonych, niewłaściwego używania urządzeń elektrycznych oraz zbliżania si do przedmiotów grożących oparzeniem.

10	Rozwijanie umiejętności udzielania pierwszej pomocy.	- zna zasady udzielania pierwszej pomocy, - zna istniejące zagrożenia dla zdrowia, - potrafi bandażować, potrafi zbadać puls, - zna numery alarmowe, - zna podstawowe informacje, jakich należy udzielić w momencie powiadamiania służb ratowniczych, - jest świadomy rozróżnienia sytuacji, w których może samodzielnie pomóc, a w których należy powiadomić dorosłego.
11	Uczenie zdrowego stylu życia.	- zna znaczenie szczepień ochronnych i zachowania osobistej higieny, - wie czym są zaburzenia odżywiania i umie się przed nimi chronić, - zna informacje dotyczące zachowań autodestrukcyjnych, - ma wiedzę dotyczącą uzależnień behawioralnych, - jest świadomy znaczenia właściwego dostosowania ubioru, - ma postawę proekologiczną, dba o środowisko naturalne, np. poprzez segregację śmieci, - ma poczucie grupowej odpowiedzialności za utrzymanie czystości w najbliższym otoczeniu. -
12	Zapoznanie ze środkami psychoaktywnymi i ich szkodliwością dla zdrowia fizycznego i psychicznego.	- jest świadom niebezpieczeństwa wynikającego ze stosowania środków psychoaktywnych, - zna szkodliwe skutki stosowania nikotyny, alkoholu, narkotyków, dopalaczy, leków (fizyczne, psychiczne, społeczne, materialne) i napojów energetycznych, e-papierosów, - zna powody, dla których młodzi ludzie sięgają po substancje psychoaktywne, - wie czym jest uzależnienie.

13	Wdrażanie zasad i norm panujących w szkole.	- zna swoje prawa i obowiązki w szkole, - przestrzega ustalonych zasad i norm, - stosuje się do regulaminu szkolnego, - spędza czas na przerwach w sposób bezpieczny dla siebie i innych, - przestrzega reguł w grach i zabawach,
14	Kształtowanie umiejętności zachowania się wobec nauczycieli i innych pracowników szkoły.	- odnosi się do innych z szacunkiem i uczciwością, - stosuje formy grzecznościowe, - stosuje kulturalny język, - wywiązuje się ze swoich obowiązków, - szanuje pracę wszystkich pracowników szkoły,
15	Kształtowanie pozytywnych relacji między uczniami.	- odnosi się do innych osób z szacunkiem i uczciwością, - stosuje kulturalne słownictwo, - potrafi słuchać wypowiedzi innych, - wyraża swoje opinie w sposób kulturalny i asertywny, - potrafi przewidzieć skutki swoich zachowań wobec innych, - zna informacje na temat zjawiska przemocy rówieśniczej („bullyingu”), - zna negatywne skutki bycia ofiarą przemocy (zarówno psychicznej jak i fizycznej),
16	Zachęcanie do poszukiwania pomocy w trudnych sytuacjach u osób dorosłych.	- zna rolę i miejsce przebywania w szkole wychowawcy klasy, dyrektora, pielęgniarki, pedagoga i psychologa szkolnego, - zwraca się po pomoc do innych w trudnych sytuacjach,
17	Promowanie wartości przyjaźni.	- zna rolę i wartość przyjaźni w życiu człowieka, - potrafi udzielać pomocy innym i sam z niej korzystać, - jest wrażliwy na potrzeby innych osób, - zawiera znajomości i buduje relacje z rówieśnikami, - szanuje różnorodność świata ludzi,

18	Rozwijanie kompetencji interpersonalnych.	- potrafi nazywać własne uczucia i emocje, - potrafi wyrażać własne emocje i uczucia w sposób bezpieczny dla siebie i innych, - potrafi mówić o swoich emocjach innym, - rozpoznaje emocje osób w swoim otoczeniu, - rozumie stany emocjonalne innych osób, - potrafi właściwie reagować na negatywne emocje rówieśników, - zna sposoby radzenia sobie z trudnymi emocjami, rozładowania napięcia emocjonalnego, - zna metody radzenia sobie ze stresem,
19	Rozwijanie umiejętności pracy w grupie.	- przestrzega ustalonych zasad pracy grupowej, - potrafi dzielić się swoim zdaniem, podając argumenty, - wyraża swoje potrzeby, - potrafi słuchać wypowiedzi innych, - świadomie uczestniczy w podejmowaniu decyzji grupowych, - zna formy komunikacji werbalnej i niewerbalnej i je stosuje, - ma postawę pełną zaufania i empatii, - potrafi przyznać się do błędu, winy i naprawić wyrządzoną szkodę, - dostrzega i rozumie odmienność opinii, przekonań, poglądów, religii,
20	Kształtowanie poczucia własnej wartości i pozytywnego obrazu samego siebie i wiary we własne możliwości.	- zna swoje słabe i mocne strony, mocne potrafi wykorzystać na swoją korzyść, - rozpoznaje swoje stany emocjonalne i o nich mówi, - potrafi dokonać samooceny,
22	Rozwijanie postaw asertywności.	- zna podstawowe informacje na temat asertywności, - wie, kiedy może i kiedy powinien komuś odmówić, - potrafi mówić „nie” w sytuacjach zagrożenia, - potrafi bronić własnego zdania w sposób konstruktywny,

23	Rozwijanie umiejętności radzenia sobie ze stresem.	- zna podstawowe informacje na temat stresu, - potrafi podać przykład sytuacji trudnych, wywołujących napięcie, - zna przyczyny szkodliwości hałasu na zdrowie człowieka, - zna sposoby radzenia sobie z napięciem i ze stresem,
24	Przekazanie informacji na temat pracy policji i straży pożarnej.	- wie, czym zajmuje się policja i straż pożarna, - zna numery alarmowe, - wie, w jakich sytuacjach szukać pomocy u funkcjonariuszy służb,
25	Rozwój życiowych wartości.	- rozumie zasadność norm - kieruje się potrzebą czynienia dobra - potrafi udzielić bezinteresownej pomocy osobom w potrzebie - potrafi odróżnić dobro od zła - zna i przestrzega ustalonych zasad - prezentuje się wysoką kulturą osobistą - szanuje wspólną własność - zna wartość przyjaźni, koleżeństwa - toleruje odmienność, różnice interpersonalne osób - odnosi się do każdego z szacunkiem
26	Rozpoznawanie i rozwijanie własnych umiejętności i zdolności.	- opowiada o własnych zainteresowaniach, hobby - potrafi wymienić własne mocne strony - prezentuje swoje talenty (muzyczne, plastyczne, sportowe) - skupia uwagę na interesujących go zagadnieniach - rozwija swoje umiejętności poprzez podejmowanie dodatkowych działań (udział w kołach zainteresowań, zajęciach pozalekcyjnych, uroczystościach szkolnych, konkursach, przedstawieniach teatralnych)

27	Rozwój samoświadomości.	- nazywa własne emocje, - potrafi właściwie reagować na emocje swoje i innych, - potrafi dokonywać wyborów, - wykazuje motywację do nauki i rozwoju, - dostrzega różnice w poglądach swoich i innych, - jest świadomy swojej seksualności i potrafi umiejętnie stawiać granice dotyczące nietykalności cielesnej, - potrafi trwać przy swoich poglądach i rzeczowo ich obronić,
28	Wzmacnianie poczucia tożsamości narodowej.	- angażuje się w życie społeczności szkolnej i lokalnej, - zna symbole państwowe i odnosi się do nich z szacunkiem, - wykazuje zainteresowanie tradycją własnego kraju, - zna ważne miejsca historyczne (pamięci narodowej) w swoim mieście/ regionie,
29	Przekazanie informacji na temat odpowiedzialności prawnej.	- jest świadomy odpowiedzialności w przestrzeganiu prawa, - zna zakres własnej odpowiedzialności karnej, - jest świadomy znaczenia popełnienia przestępstwa, - zna i rozumie pojęcie demoralizacji, przestępczości, - zna rolę prawników (adwokata, prokuratora), - zna informacje na temat zakresu obowiązków sędziego, kuratora sądowego,,
30	Przekazanie informacji na temat problematyki przemocy w rodzinie.	- zna istotę przemocy w rodzinie, nadużywania siły przez osoby dorosłe - zna dostępne formy pomocy w przypadku przemocy domowej (numery telefonów zaufania, Ośrodek Pomocy Społecznej, policja).
31	Organizacja i udział w obchodach 100 lecia odzyskania przez Polskę niepodległości (apel, konkursy historyczne, sportowe, plastyczne, przedstawienie, marsz, gazetki ścienne, zajęcia tematyczne).	- jest świadomy czy jest niepodległość, - zna wydarzenia historyczne dotyczące odzyskania niepodległości, - wyraża postawę pełną szacunku wobec tradycji Polski i je kultywuje.

32	Rozwijanie świadomości w zakresie zanieczyszczenia środowiska, w szczególności powietrza – edukacja i profilaktyka antysmogowa.	- wie czym jest smog, jak powstaje i jak wpływa na zdrowie i atmosferę, - zna substancje zanieczyszczające powietrze.
----	---	--

Powyższe cele i zadania wychowawczo-profilaktyczne zostały podzielone na działy tematyczne, w ramach których będą realizowane w ciągu roku szkolnego, co kształtuje się następująco:

DZIAŁ I: BEZPIECZEŃSTWO	DZIAŁ II: EMOCJE
1. Bezpieczeństwo w codziennym życiu.	1. Regulacja emocjonalna.
2. Profilaktyka przeciwpożarowa.	2. Empatia.
3. Edukacja prozdrowotna	3. Profilaktyka zachowań agresywnych.
4. Profilaktyka uzależnień.	
DZIAŁ III: ŻYCIE W SPOŁECZEŃSTWIE	DZIAŁ IV: WARTOŚCI
1. Umiejętności interpersonalne.	1. Wartości osobiste.
2. Tolerancja i poszanowanie dla inności.	2. Wartości altruistyczne.
3. Ekologia.	3. Wartości patriotyczne, obywatelskie.

Metody i formy pracy oraz szczegółowe treści zostały dostosowane do wieku rozwojowego i etapu edukacji uczniów. Szczegółowy program wychowawczo-profilaktyczny określa pożądane cele rozwojowe, treści do realizacji oraz metody pracy, osoby odpowiedzialne za ich realizację i termin działania. Program podlega ewaluacji, przeprowadzanej na końcu każdego roku szkolnego. Wnioski będą wdrażane z początkiem kolejnego roku. Następujące tabele zawierają spis zadań, zaplanowanych dla poszczególnych klas:

FORMULARZE PROGRAMU WYCHOWAWCZO-PROFILAKTYCZNEGO
KLASY I – III

DZIAŁ I: BEZPIECZEŃSTWO

CEL 1: BEZPIECZEŃSTWO W CODZIENNYM ŻYCIU

CELE SZCZEGÓŁOWE Uczeń:	OBOWIĄZUJĄCE TREŚCI	POTENCJALNE METODY PRACY	ODPOWIEDZIALNE OSOBY	TERMIN
1. Przestrzega zasad bezpieczeństwa w drodze do i ze szkoły.	Przekazanie uczniom informacji związanych z umiejętnością i zasadami bezpiecznego zachowania i ostrożności na drodze. Przekazanie podstawowych wiadomości, dotyczących zasad ruchu drogowego, obowiązujących pieszych oraz rowerzystów. Nauka prawidłowego przejścia przez jezdnię, poruszania się poboczem, chodnikiem. Ćwiczenia praktyczne w terenie, uwzględniające przejścia w różnych miejscach.	Pogadanki dotyczące zasad ruchu drogowego. Prace plastyczne, gazetki ścienne. Spotkanie z funkcjonariuszem policji lub straży miejskiej.	Wychowawca	Cały rok (szczególnie wrzesień)
2. Przestrzega zasad bezpieczeństwa w szkole.	Zapoznanie uczniów z pomieszczeniami szkolnymi. Zapoznanie uczniów z funkcjonowaniem sprzętów. Zapoznanie uczniów ze szkolnym regulaminem oraz regulaminem przerw międzylekcyjnych. Przekazanie uczniom informacji na temat bezpieczeństwa w trakcie różnych zajęć (fizycznych, technicznych).	Rozmowy i dyskusje Obserwacja innych klas, nauczycieli. Dyżury nauczycieli w trakcie przerw.	Wychowawca, Nauczyciele przedmiotowi, nauczyciele świetlicy.	(Szczególnie wrzesień) Cały rok
3. Dbą o estetykę i porządek klasy i szkoły.	Wyznaczenie osób odpowiedzialnych za porządek w klasie (dyżurni). Nawiązanie do bezpieczeństwa wynikającego z zachowania porządku i ładu w czasie wykonywania pracy i korzystania ze sprzętów elektrycznych. Wprowadzenie zasad, dotyczących porządku w trakcie różnych zajęć (np. plastycznych), posiłków.	Pogadanka, rozmowa. Aktywne metody pracy.	Wychowawca, Nauczyciele przedmiotowi.	Okres I

4. Bezpiecznie spędza wolny czas.	Zebranie i zaproponowanie aktywnych i bezpiecznych form wypoczynku i propozycja ciekawych form rozwijania kreatywności, korzystania z możliwości kulturalnych. Dyskusja na temat bezpieczeństwa w trakcie zabaw. Zebranie inf. o bezpieczeństwie w trakcie wyjazdów, wakacji.	Konkursy i prace plastyczne. Pogadanka, dyskusja. Aktywne metody pracy. Scenki dramatyczne.	Wychowawca, nauczyciele świetlicy, funkcjonariusze (policji, straży miejskiej), nauczyciele przedmiotowi.	Cały rok
5. Bezpiecznie korzysta z Internetu.	Zapoznanie z zagrożeniami płynącymi z niewłaściwego korzystania z nowoczesnych technologii. Zapoznanie z pojęciami netykiety i cyberprzemocy. Zebranie możliwych sposobów zabezpieczenia sprzętów. Rozmowy na temat treści dostosowanych do wieku uczniów, informacji, których powinno i nie powinno się udzielać w Internecie. Zagrożenia płynące ze spędzania dużej ilości czasu przy komputerze (zarówno fizyczne, psychiczne i społeczne). Uwrażliwienie rodziców na zagrożenia związane z korzystaniem z Internetu przez ich dzieci. Zna zjawiska typu „rajdy” oraz w odpowiedni sposób korzysta z kształcenia na odległość	Aktywne metody pracy. Gazetki ściennie. Zajęcia warsztatowe, komputerowe współpraca z rodzicami. Wydarzenia (np. Dzień Bezpiecznego Internetu). „Magiczne Kryształki”	Wychowawca, nauczyciele przedmiotowi, rodzice.	Cały rok
6. Zna zagrożenia związane z obcymi ludźmi.	Kształtowanie postawy ograniczonego zaufania wobec nieznanych osób. Praktycznie porady dla dzieci, związane z przestrzeganiem przed niebezpieczeństwami, które mogą im grozić ze strony nieznanych osób. Wyrabianie umiejętności asertywnych w sytuacjach grożących zdrowiu dziecka. Uwrażliwienie na możliwości naruszenia ich prywatności i intymności. Rozmowa o osobistych granicach człowieka. Zagrożenia potencjalnie płynące ze strony osób nieznanych w Internecie.	Program Profilaktyczny „Cukierki”. Prace plastyczne, gazetki ściennie. Konkurs wiedzy – quiz. Zajęcia warsztatowe, dyskusje.	Wychowawca, funkcjonariusze (policji, straży miejskiej), psycholog szkolny, pedagog szkolny.	Cały rok

CEL 2: PROFILAKTYKA PRZECIWPOŻAROWA

Jest świadomy niebezpieczeństw. związanych z pożarem.	Uświadomienie niebezpieczeństwa wynikającego z zabawy ogniem, zapałkami, materiałami pirotechnicznymi. Poznanie zasad związanych z bezpiecznym rozpalaniem ogniska, używaniem urządzeń elektrycznych. Stworzenie listy przedmiotów grożących oparzeniem.	Wycieczka do Komendy Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej lub wizyta przedstawicieli straży pożarnej w szkole Ćwiczenia praktyczne (ewakuacja).	Wychowawca, Przedstawiciel straży Pożarnej.	Okres II
--	--	---	---	----------

CEL 3: EDUKACJA PROZDROWOTNA

1. Dbą o własne zdrowie.	Rozmowa na temat zasad i zalet zdrowego stylu życia. Zagrożenia związane z brakiem dbałości o zdrowie, zagrożenia związane ze spożywaniem napojów energetycznych. Rola aktywności fizycznej w życiu człowieka. Znaczenie szczepień ochronnych i badań lekarskich. Istota właściwego odżywiania. Przypomnienie numerów alarmowych do kontaktu z pogotowiem ratunkowym.	Konkursy, prace plastyczne Rozmowy, Gazetki ścienne Scenki dramatyczne, Wspólne przygotowanie posiłków Wycieczki, Wizyty specjalistów Udział w wydarzeniach sportowych Program dla Szkół Wydarzenia (np. „Stop Energetykom”, „Światowy Dzień Zdrowia”)	Wychowawca, nauczyciele przedmiotowi, pedagog szkolny, higienistka, zaproszeni specjaliści, (np. lekarz, dietetyk).	Cały rok
2. Dbą o higienę osobistą.	Przypomnienie zasad higieny osobistej, higieny jamy ustnej, dbania o własny wygląd. Kształtowanie nawyków higienicznych. Kształtowanie kulturalnego spożywania posiłków. Istota dostosowania wyglądu (ubioru) do okoliczności i wydarzenia (np. apele szkolne, wizyta w teatrze).	Konkursy, prace plastyczne. Gazetki ścienne. Aktywne metody pracy. Wizyty specjalistów. Wydarzenia specjalne np. fluoryzacja.	Wychowawca, nauczyciele przedmiotowi, pedagog szkolny, higienistka, nauczyciele świetlicy, zaproszeni specjaliści.	Cały rok
CEL 4: PROFILAKTYKA UZALEŻNIEŃ				
1. Zna substancje szkodliwe dla zdrowia.	Rozwijanie świadomości dotyczącej szkodliwości stosowania nikotyny, alkoholu, napojów energetycznych. e-papierosów. Rozwijanie umiejętności podejmowania osobistych zdrowych wyborów życiowych.	Program Profilaktyczny „Cukierki”. Szkolny Program Profilaktyki „Spójrz Inaczej”. Kampania „Zachowaj Trzeźwy Umysł” „Debata” Wydarzenia (np. Dzień Bez Tytoniu., Szkolny Dzień Profilaktyki).	Wychowawca, psycholog szkolny, pedagog szkolny.	Cały rok
DZIAŁ II: EMOCJE				
CEL 1: REGULACJA EMOCJONALNA				
CELE SZCZEGÓŁOWE Uczeń:	OBOWIĄZUJĄCE TREŚCI	POTENCJALNE METODY PRACY	ODPOWIEDZIALNE OSOBY	TERMIN

1. Potrafi identyfikować i nazywać swoje podstawowe stany emocjonalne.	Kształtowanie umiejętności rozmawiania o emocjach, identyfikowania aktualnych stanów emocjonalnych. Uczenie rozróżnienia trudnych emocji. Rozwijanie umiejętności przeżywania własnych emocji. Modelowanie własnym zachowaniem umiejętności wyrażania i mówienia o emocjach.	Program Profilaktyczny „Cukierki”. Szkolny Program Profilaktyki „Spójrz Inaczej”. Rozmowa, dyskusja. Praca grupowa. Gazetka ścienna. Wydarzenia (np. Dzień Zdrowia Psychicznego).	Wychowawca, psycholog szkolny, pedagog szkolny.	Cały rok
2. Uczy się radzić sobie z własnymi stanami emocjonalnymi.	Kształtowanie umiejętności wyrażania emocji w sposób bezpieczny. Rozwijanie umiejętności rozładowywania napięcia emocjonalnego. Nauka rozpoznawania przyczyn własnej złości, smutku, lęku. Kształtowanie umiejętności radzenia sobie ze stresem. Kształtowanie umiejętności doświadczania i radzenia sobie z emocjami związanymi z wygraną i przegraną, porażką. Kształtowanie umiejętności przepraszania, przyznania się do błędu, naprawienia szkody.	Szkolny Program Profilaktyki „Spójrz Inaczej”. Program domowych detektywów „Jaś i Małgosia” „Debata” Pogadanka. Scenki dramatyczne. Prace plastyczne. Literatura: książki, czytanki. Opowiadania, bajki terapeutyczne.	Wychowawca, psycholog szkolny, pedagog szkolny.	Cały rok

CEL 2: EMPATIA

1. Jest wrażliwy na ludzi dookoła siebie.	Uwrażliwienie na potrzeby innych. Uczenie przyjmowania i udzielania pomocy osobom w potrzebie i podejmowanie działań wolontaryjnych. Rozwijanie zainteresowania rówieśnikami, wspólnym spędzaniem czasu w grupie, umiejętności zgodnej pracy i zabawy.	Szkolny Program Profilaktyki „Spójrz Inaczej”. Gry i zabawy zespołowe. Scenki dramatyczne. Dyskusje. Wydarzenia, Audycje (np. Światowy Dzień Chorego)	Wychowawca, nauczyciele, nauczyciele świetlicy.	Cały rok
2. Potrafi zauważać i rozróżniać podstawowe emocje innych ludzi.	Rozwijanie umiejętności identyfikowania i nazywania emocji zauważanych w otoczeniu. Rozwijanie wrażliwości na krzywdę innych osób. Rozwój umiejętności rozmawiania o przeżywanych stanach emocjonalnych.	Szkolny Program Profilaktyki „Spójrz Inaczej”. Filmy edukacyjne. Scenki dramatyczne. Rozmowy, pogadanki, dyskusje. Modelowa postawa nauczyciela.	Wychowawca, nauczyciele, nauczyciele świetlicy, pedagog i psycholog.	Cały rok
3. Potrafi właściwie reagować na stany emocjonalne osób ze swojego otoczenia.	Przedstawienie sposobów zachowania i właściwych reakcji w odpowiedzi na negatywne emocje innych ludzi. Rozwijanie umiejętności samodzielnego rozwiązywania konfliktów. Kształtowanie umiejętności przebaczenia.	Gry i zabawy zespołowe. Książki, czytanki. Filmy edukacyjne. Rozmowy.	Wychowawca, psycholog szkolny, pedagog szkolny.	Cały rok

CEL 3: PROFILAKTYKA ZACHOWAŃ AGRESYWNYCH

1. Zna wartość przyjaźni.	Uświadomienie znaczenia przyjaźni w życiu człowieka. Zebranie informacji na temat cech prawdziwego przyjaciela. Uwrażliwienie na potrzeby innych. Budowanie atmosfery zaufania i szacunku. Zebranie informacji na temat zawierania znajomości i podtrzymywania relacji z rówieśnikami.	Prace plastyczne. Lektury szkolne, czytanki. Film, sztuka teatralna. Wydarzenia specjalne (np. Dzień Życzliwości i Pozdrowień).	Wychowawca, Nauczyciele, pedagog szkolny, psycholog szkolny.	Cały rok
2. Wie czym jest złość i że może ona powodować zachowania agresywne.	Kształtowanie umiejętności rozpoznawania przyczyn złości. Przekazanie informacji o tym, jakie są przejawy agresji. Rozmowa o tym, jakie są przyczyny agresji i jak można sobie z nią radzić, gdzie szukać pomocy. Zapoznanie rodziców ze zjawiskiem agresji i przemocy oraz roli rodzicielskiej w ochronie dziecka przed agresywnym zachowaniem. Kształtowanie poczucia zaufania do specjalistów (pedagog, psycholog). Rozmowy o potencjalnych skutkach bycia ofiarą i sprawcą zachowań agresywnych.	Dyskusja. Pogadanki. Spotkania z rodzicami. Zewnętrzne programy profilaktyczne. Odgrywanie scenek dramatycznych. Prace plastyczne.	Wychowawca, pedagog szkolny, psycholog szkolny, zaproszeni specjaliści (np. funkcjonariusze policji).	Cały rok

DZIAŁ III: ŻYCIE W SPOŁECZEŃSTWIE

CEL 1: UMIEJĘTNOŚCI INTERPERSONALNE

CELE SZCZEGÓŁOWE Uczeń:	TREŚCI	POTENCJALNE METODY PRACY	ODPOWIEDZIALNE OSOBY	TERMIN
1. Zna i przestrzega normy i zasady panujące w szkole.	Zapoznanie uczniów z ich prawami i obowiązkami szkolnymi. Zaprezentowanie obowiązującego regulaminu szkoły, ustalenie wspólnych zasad pracy w klasie i spędzania przerw międzylekcyjnych bez urządzeń elektronicznych.	Pogadanka. Praca grupowa. Gazetka ścienna. System nagród i kar. Dyżury nauczycielskie.	Wychowawca, Nauczyciele dyżurujący.	Okres I

2. Do innych odnosi się z szacunkiem i kulturą osobistą.	Kształtowanie kulturalnej postawy wobec osób dorosłych (nauczycieli, pracowników szkoły), osób starszych, osób niepełnosprawnych, obcokrajowców i innego wyznania. Przypomnienie form zwrotów grzecznościowych. Kształtowanie postawy szacunku wobec cudzej własności. Istota stosowania kulturalnego języka i słownictwa.	Pogadanka. Praca grupowa System oceniania zachowania. System nagród i kar. Dyżury nauczycielskie. Konkursy.	Wychowawca, nauczyciele przedmiotowi, psycholog szkolny, pedagog szkolny, nauczyciele świetlicy.	Cały rok
3. Nawiązuje pozytywne relacje z rówieśnikami, potrafi pracować w grupie.	Kształtowanie kulturalnej postawy wobec rówieśników, zasad wspólnej zabawy. Kształtowanie postawy współpracy w grupie, umiejętności słuchania, wyrażania własnego zdania. Uczenie poprawnych warunków komunikacji. Monitorowanie sposobu komunikowania się uczniów w trakcie pracy i zabawy.	Program Profilaktyczny „Cukierki”. Szkolny Program Profilaktyki „Spójrz Inaczej”. Zabawy i gry zespołowe. Prace grupowe. Gry i zabawy integracyjne. Rozmowy, pogadanki.	Wychowawca, nauczyciele, psycholog i pedagog, nauczyciele świetlicy.	Cały rok
4. Potrafi poszukiwać i skorzystać z pomocy w trudnych sytuacjach.	Kształtowanie umiejętności mówienia o problemach, trudnościach. Kształtowanie umiejętności zgłaszania się po pomoc do osób dorosłych (higienistka, pedagog, psycholog). Kształtowanie postawy otwartej na przyjmowanie pomocy specjalistów i zapobieganie wykluczeniu społecznemu osób z trudnościami. Poznanie numerów alarmowych i sytuacji, w których należy zgłosić się po pomoc służb.	Program Profilaktyczny „Cukierki”. Dyskusja. Quiz. Gazetka ścienna. Wycieczka po szkole (gabinet logopedy, higienistki, pedagoga i psychologa). Wizyty specjalistów. Gry i zabawy integracyjne.	Wychowawca, nauczyciele, pedagog, psycholog, zaproszeni goście.	Okres II
CEL 2: TOLERANCJA I POSZANOWANIE DLA INNOŚCI				
1. Dostrzega różnorodność świata ludzi.	Rozmowy o różnorodności świata ludzi, różnicach indywidualnych w wyglądzie, pochodzeniu, umiejętnościach, tempie pracy, itp. Kształtowanie otwartej postawy zaciekawienia względem różnic indywidualnych. Rozwijanie potrzeby zawierania relacji koleżeńskich bez względu na posiadane wartości materialne, kierowanie się możliwościami i cechami niematerialnymi.	Dyskusja. Pogadanka. Obserwacja. Film, scenki dramatyczne. Gazetka ścienna. Konkursy.	Wychowawca, psycholog szkolny, pedagog szkolny.	Cały rok
2. Ma poszanowanie dla inności osób.	Kształtowanie postawy tolerancyjnej względem trudności innych osób, ich chorób, niepełnosprawności, odmienności pochodzenia, rasy i wyznania. Kształtowanie postawy szacunku względem każdego człowieka. Modelowanie postawy tolerancji i szacunku.	Dyskusja. Pogadanka. Film, bajka. Scenki dramatyczne. Gazetka ścienna. Prace grupowe.	Wychowawca, psycholog szkolny, pedagog szkolny.	Cały rok

CEL 3: EKOLOGIA

1. Prezentuje postawę proekologiczną.	Kształtowanie poczucia odpowiedzialności za środowisko naturalne. Przekazywanie wiedzy na temat możliwości dbania o środowisko (recykling). Przekazywanie i przypomnienie informacji na temat zalet dbania o środowisko naturalne. Przekazanie informacji na temat poprawnego segregowania odpadów. Rozwijanie świadomości w zakresie zanieczyszczenia środowiska, w szczególności powietrza – edukacja i profilaktyka antysmogowa.	Pogadanka, rozmowa. Filmy edukacyjne, gazetki ścienne. Wydarzenia specjalne (np. Dzień dla Ziemi, Sprzątanie świata). Segregacja odpadów. Wycieczki. Spotkania ze specjalistami (np. leśniczy). Edukacyjna Sieć Antysmogowa	Wychowawca, nauczyciele, zaproszeni goście.	Cały rok
--	--	--	--	----------

DZIAŁ IV: WARTOŚCI

CEL 1: ROZWÓJ WARTOŚCI OSOBISTYCH

CELE SZCZEGÓŁOWE Uczeń:	TREŚCI	POTENCJALNE METODY PRACY	ODPOWIEDZIALNE OSOBY	TERMIN
1. Ma pozytywną samoocenę.	Rozwijanie poczucia własnej wartości. Zachęcanie do rozwijania własnych talentów, zdolności, umiejętności. Kształtowanie umiejętności mówienia o swoich osiągnięciach, prezentowania, umiejętności, talentów	Konkursy. Indywidualne rozmowy. Proponowane zajęcia pozalekcyjne. Obserwacja. Przedstawienia teatralne. Wydarzenia (np Mój Dzień)	Wychowawca, nauczyciele przedmiotowi, pedagog szkolny.	Cały rok
2. Jest odpowiedzialny za swoje działanie.	Kształtowanie postawy odpowiedzialności za swoje osiągnięcia. Wspieranie motywacji do nauki. Uczenie umiejętności przyznania się do błędu, przyjęcie odpowiedzialności za własną winę i naprawienia szkody. Rozwijanie umiejętności dokonywania wyborów i przyjmowania odpowiedzialności za ich skutki.	Pogadanki, rozmowy. System pochwał i nagan. System oceniania. Rozmowy indywidualne.	Wychowawca, nauczyciele przedmiotowi, pedagog szkolny, psycholog szkolny.	Cały rok

CEL 2: ROZWÓJ WARTOŚCI ALTRUISTYCZNYCH

1. Odróżnia dobro od zła.	Kształtowanie postawy prospołecznej, czynienia dobra, uprzejmości, dzielenia się z innymi, wzajemnej pomocy, uczciwości, szlachetności, koleżeństwa.	Rozmowy, pogadanki. Modelowa postawa nauczyciela.	Wychowawca	Cały rok
----------------------------------	---	---	-------------------	----------

2. Potrafi udzielić bezinteresownej pomocy.	Kształtowanie postawy altruistycznej, otwartej na potrzeby innych osób. Kształtowanie wrażliwości na krzywdę ludzi i zwierząt. Zachęcanie do włączania się w akcje charytatywne, zbiórki żywności, odzieży, zabawek dla potrzebujących. Rozwijanie wiedzy na temat zalet działalności wolontariackiej.	Dyskusja. Modelowa postawa nauczyciela. Wycieczki. (np. do schroniska dla bezdomnych zwierząt). Akcje charytatywne (np. Góra Grosza, Zbiórka nakrętek)	Wychowawca	Cały rok
CEL 2: ROZWÓJ WARTOŚCI OBYWATELSKICH				
1. Angażuje się w życie społeczności.	Zachęcanie i rozwijanie potrzeby uczestniczenia w życiu społeczności szkolnej i lokalnej, angażowania się w proponowane aktywności, wydarzenia. Rozwijanie zainteresowania najbliższym otoczeniem (klasą, szkołą, miejscowością, regionem).	Organizacja imprez szkolnych. Święta i wydarzenia specjalne. Konkursy. Gazetka ścienna.	Wychowawca, nauczyciele przedmiotowi, pedagog szkolny.	Cały rok
2. Szanuje wartości patriotyczne.	Kształtowanie umiejętności właściwego zachowania wobec symboli narodowych. Wspieranie zainteresowania tradycją kraju i regionu. Rozwijanie znajomości ważnych miejsc historycznych w regionie i kraju.	Rozmowy. Apele okazjonalne. Modelowa postawa wychowawcy. Wycieczki krajoznawcze.	Wychowawca	Cały rok

KLASY IV

DZIAŁ I: BEZPIECZEŃSTWO

CEL 1: BEZPIECZEŃSTWO W CODZIENNYM ŻYCIU

CELE SZCZEGÓŁOWE Uczeń:	OBOWIĄZUJĄCE TREŚCI	POTENCJALNE METODY PRACY	ODPOWIEDZIALNE OSOBY	TERMIN
----------------------------	---------------------	--------------------------	----------------------	--------

1. Przestrzega zasad bezpieczeństwa w drodze do i ze szkoły.	Dyskusja na temat potrzeby dyscypliny i współpracy oraz zasad bezpieczeństwa. Powtórzenie podstawowych wiadomości, dotyczących zasad ruchu drogowego, obowiązujących pieszych oraz rowerzystów.	Rozmowy. Dyskusje, komunikaty. Spotkanie z funkcjonariuszem policji lub straży miejskiej.	Wychowawca	Cały rok
2. Przestrzega zasad bezpieczeństwa w szkole.	Przypomnienie zasad bezpiecznego korzystania ze sprzętów i pomieszczeń szkolnych. Przypomnienie uczniom zasad szkolnego regulaminu oraz regulaminu przerw międzylekcyjnych. Dyżury uczniów na korytarzach w trakcie przerw międzylekcyjnych.	Rozmowy i dyskusje. Obserwacja innych klas, nauczycieli. Dyżury nauczycieli w trakcie przerw.	Wychowawca, nauczyciele przedmiotowi, nauczyciele świetlicy.	(Szczególnie wrzesień) Cały rok
3. Dbą o estetykę i porządek klasy i szkoły.	Wyznaczenie osób odpowiedzialnych za porządek w klasie (klasowi dyżurni). Nawiązanie do bezpieczeństwa wynikającego z zachowania porządku i ładu w czasie wykonywania pracy i korzystania ze sprzętów elektrycznych. Przypomnienie zasad, dotyczących porządku w trakcie różnych zajęć (np. plastycznych), posiłków. Zachęcanie do zaangażowania w wystrój klasy, zadbania o estetykę wspólnej przestrzeni.	Pogadanka, rozmowa. Aktywne metody pracy. Ustalenie porządku dyżurów. Gazetki ściennie. Pomoce naukowe.	Wychowawca, nauczyciele przedmiotowi.	Okres I
4. Bezpiecznie spędza wolny czas.	Rozwijanie aktywności ruchowej – zajęcia sportowe na terenie szkoły. Nawiązanie do zasad bezpieczeństwa w trakcie uprawiania sportów. Zachęcanie do aktywnych i bezpiecznych form wypoczynku. Proponowanie ciekawych form rozwijania kreatywności, korzystania z możliwości kulturalnych, rozmowa o wartościach kulturalnych. Rozmowy na temat niebezpieczeństwa wynikającego z zabaw w nieodpowiednich miejscach (na zamrzniętych akwenach wodnych, przy ruchliwej ulicy, na budowach).	Konkursy i prace plastyczne. Pogadanka, dyskusja. Aktywne metody pracy.	Wychowawca, nauczyciele świetlicy, funkcjonariusze (policji, straży miejskiej), nauczyciele przedmiotowi.	Cały rok

5. Bezpiecznie korzysta z Internetu.	Rozmowa na temat różnic pomiędzy światem realnym a wirtualnym. Rozmowa na temat niewłaściwego korzystania z nowoczesnych technologii, zasady netykiety. Zebranie możliwych sposobów zabezpieczenia sprzętów przed wirusami komputerowymi, niechcianymi użytkownikami (login, hasła, programy antywirusowe). Dyskusja na temat ważności treści dostosowanych do wieku (strony internetowe przeznaczone dla dzieci, gry komputerowe odpowiednie dla wieku, filmy z ograniczeniami wiekowymi). Zagrożenia płynące ze spędzania dużej ilości czasu przy komputerze (zarówno fizyczne, psychiczne i społeczne). Uświadomienie czym jest cyberprzemoc, wie jak się przed nią chronić, potrafi zwrócić się o pomoc, właściwie reaguje na jej przejawy. Uwrażliwienie rodziców na zagrożenia związane z korzystaniem z Internetu przez ich dzieci oraz ze spędzaniem dużej ilości czasu w wirtualnym świecie. Zna zjawiska typu „rajdy” oraz w odpowiedni sposób korzysta z kształcenia na odległość Rozmowa na temat zespołu stresu elektronicznego oraz cyberwykluczeniu.	Zajęcia warsztatowe, komputerowe. Aktywne metody pracy. Gazetki ściennie. Współpraca z rodzicami. Warsztaty dla rodziców. Wydarzenia (np. Dzień Bezpiecznego Internetu). Warsztaty dla uczniów	Wychowawca, nauczyciele przedmiotowi, rodzice.	Cały rok
---	--	---	---	-----------------

CEL 2: PROFILAKTYKA PRZECIWPOŻAROWA

1. Jest świadomy niebezpieczeństw związanych z pożarem.	Uświadomienie niebezpieczeństwa wynikającego z zabawy ogniem, zapalkami, materiałami pirotechnicznymi. Poznanie zasad związanych z bezpiecznym rozpalaniem ogniska, prądem, używaniem urządzeń elektrycznych. Uwrażliwienie na kontakt z przedmiotami grożącymi oparzeniem.	Wycieczka do Komendy Powiatowej, Państwowej Straży Pożarnej lub wizyta przedstawicieli straży pożarnej w szkole. Ćwiczenia praktyczne (szkolna droga ewakuacyjna).	Wychowawca, przedstawiciel straży pożarnej.	Okres II
--	--	---	--	-----------------

CEL 3: EDUKACJA PROZDROWOTNA

1. Dbą o własne zdrowie i o higienę osobistą.	Przypomnienie zasad, dotyczących zdrowego żywienia, higieny, dbania o wygląd, zdrowie. Zagrożenia związane z brakiem dbałości o zdrowie, zagrożenia związane ze spożywaniem napojów energetycznych. Rola aktywności fizycznej w życiu człowieka. Znaczenie szczepień ochronnych i badań lekarskich, zapobieganie chorobom zakaźnym. Kształtowanie kulturalnego spożywania posiłków. Kształtowanie grupowej odpowiedzialności za utrzymanie czystości w najbliższym otoczeniu. Kształtowanie nawyków higienicznych. Istota dostosowania wyglądu (ubioru) do okoliczności i wydarzenia (np. apele szkolne, wizyta w teatrze).	Konkursy, prace plastyczne. Gazetki ściennie. Scenki dramatyczne. Wspólne przygotowanie posiłków. Wycieczki. Wizyty specjalistów. Udział w wydarzeniach sportowych. Wydarzenia specjalne np. fluoryzacja. „Program dla szkół” Wydarzenia (np. „Stop Energetykom”, Światowy Dzień Zdrowia) „Trzymaj Formę”	Wychowawca, nauczyciele przedmiotowi, pedagog szkolny, zaproszeni specjaliści, (np. lekarz, dietetyk) higienistka.	Cały rok
CEL 4: PROFILAKTYKA UZALEŻNIEŃ				
1. Zna substancje szkodliwe dla zdrowia.	Rozwijanie świadomości dotyczącej szkodliwości stosowania nikotyny, alkoholu, narkotyków, dopalaczy, napojów energetycznych, leków i innych substancji psychoaktywnych, e-papierosów. Poznanie mechanizmu uzależnienia. Rozwijanie umiejętności podejmowania osobistych zdrowych wyborów życiowych.	„Program Domowych Detektywów”. „Bieg po zdrowie” Konkursy. Prace plastyczne. Pogadanka. „Bieg po Zdrowie” „Szkolna Interwencja Profilaktyczna” Wydarzenia (np. Dzień Bez Tytoniu).	Wychowawca, psycholog szkolny, pedagog szkolny specjaliści (np. lekarz).	II okres
2. Zna sposoby spędzania wolnego czasu bez potrzeby sięgania po używki.	Rozwijanie umiejętności kulturalnego spędzania czasu. Uczenie racjonalnego zarządzania własnym czasem i odpoczynkiem. Zachęcanie do aktywności ruchowej. Uświadomienie niebezpieczeństw wynikających z nadmiernego korzystania z nowoczesnych technologii, przebywania w świecie wirtualnym. Rozwijanie umiejętności zachowania asertywnego: Podstawowe informacje na temat asertywności (czym jest, na czym polega). Rozmowa o tym kiedy należy i kiedy warto być asertywnym. Praktyczna nauka mówienia „nie”.	„Program Domowych Detektywów”. Kampania „Zachowaj Trzeźwy Umysł”. Szkolny Program Profilaktyki „Spójrz Inaczej”. „Bieg po zdrowie” Aktywne metody pracy. Warsztaty kreatywności. Rozmowy. Gazetki ściennie. Prace plastyczne.	Wychowawca, możliwość konsultacji z psychologiem i pedagogiem szkolnym.	II okres

3. Wie czym są uzależnienia behawioralne	Rozwijanie świadomości o uzależnieniach behawioralnych (np. od telefonów, komputera, gier)	Rozmowy Wydarzenia (np. Fonaholizm) Spotkania	Wychowawca, psycholog, pedagog, zaproszeni goście	Cały rok
DZIAŁ II: EMOCJE				
CEL 1: REGULACJA EMOCJONALNA				
CELE SZCZEGÓŁOWE Uczeń:	OBOWIĄZUJĄCE TREŚCI	POTENCJALNE METODY PRACY	ODPOWIEDZIALNE OSOBY	TERMIN
1. Potrafi identyfikować i nazywać swoje stany emocjonalne.	Kształtowanie umiejętności rozmawiania o emocjach, identyfikowania aktualnych stanów emocjonalnych. Uczenie rozróżnienia trudnych emocji. Rozwijanie umiejętności przeżywania własnych emocji. Modelowanie własnym zachowaniem umiejętności wyrażania i mówienia o emocjach. Rozmowa o trudnych uczuciach (np. zazdrość, poczucie winy) oraz ich wpływie na funkcjonowanie i zachowanie człowieka.	Rozmowa, dyskusja. Konkursy. Praca grupowa. Prace plastyczne. Film, czytanki. Gazetka ścienna. Dzień Zdrowia Psychicznego Szkolny Program Profilaktyki „Spójrz Inaczej”.	Wychowawca, psycholog szkolny, pedagog szkolny.	Cały rok
2. Potrafi radzić sobie z własnymi stanami emocjonalnymi.	Kształtowanie umiejętności wyrażania emocji w sposób bezpieczny. Rozwijanie umiejętności rozładowywania napięcia emocjonalnego. Nauka rozpoznawania przyczyn własnej złości, smutku, lęku. Kształtowanie umiejętności doświadczania i radzenia sobie z emocjami związanymi z wygraną i przegraną, porażką. Kształtowanie umiejętności przeproszania, przyznania się do błędu, naprawienia szkody.	Szkolny Program Profilaktyki „Spójrz Inaczej”. „Debata” Pogadanka. Aktywne formy pracy. Scenki dramatyczne. Ćwiczenia warsztatowe. Prace plastyczne. Literatura: książki, czytanki,. Opowiadania, bajki terapeutyczne.	Wychowawca, psycholog szkolny, pedagog szkolny, zewnętrzni trenerzy „Debata”	Cały rok
3. Rozwija umiejętność radzenia sobie ze stresem.	Rozmowa na temat podstawowych wiadomości o stresie i trudnych sytuacjach, które mogą wywoływać napięcie. Przedstawienie warunków wpływających na złe samopoczucie (relacje z innymi, kłamstwo, czynniki zewnętrzne – hałas) Skuteczne sposoby radzenia sobie ze stresem i rozładowywania napięcia. Stres motywujący i demotywuujący, jakie są różnice? Rozwijanie umiejętności przewartościowania trudnych sytuacji w szansę.	Szkolny Program Profilaktyki „Spójrz Inaczej”. Dyskusja Pogadanka Prace plastyczne Praca grupowa	Wychowawca, psycholog szkolny, pedagog szkolny.	Cały rok

CEL 2: EMPATIA

1. Jest wrażliwy na ludzi dookoła siebie.	Uwrażliwienie na potrzeby innych. Uczenie przyjmowania i udzielania pomocy osobom w potrzebie i podejmowanie działań wolontaryjnych. Rozwijanie zainteresowania rówieśnikami, wspólnym spędzaniem czasu w grupie, umiejętności zgodnej pracy i zabawy.	Aktywne metody pracy. Gry i zabawy zespołowe. Scenki dramowe. Dyskusje. Zabawy integracyjne. Wydarzenia „Światowy Dzień Chorego” Szkolny Program Profilaktyki „Spójrz Inaczej”.	Wychowawca, nauczyciele, nauczyciele świetlicy.	Cały rok
2. Potrafi zauważać i rozróżniać emocje innych ludzi.	Rozwijanie umiejętności identyfikowania i nazywania emocji zauważanych w otoczeniu. Rozwijanie wrażliwości na krzywdę innych osób. Rozwój umiejętności rozmawiania o przeżywanych stanach emocjonalnych.	Filmy edukacyjne. Scenki dramowe. Rozmowy, pogadanki, dyskusje. Modelowa postawa nauczyciela. Szkolny Program Profilaktyki „Spójrz Inaczej”.	Wychowawca, nauczyciele, nauczyciele świetlicy, pedagog i psycholog.	Cały rok
3. Właściwie reaguje na stany emocjonalne osób ze swojego otoczenia.	Przedstawienie sposobów zachowania i właściwych reakcji w odpowiedzi na negatywne emocje innych ludzi. Rozwijanie umiejętności samodzielnego rozwiązywania konfliktów. Kształtowanie umiejętności przyjmowania przeprosin, przebaczenia, pogodzenia się.	Gry i zabawy zespołowe. Książki, czytanki. Filmy edukacyjne. Rozmowy.	Wychowawca, nauczyciele, pedagog i psycholog.	Cały rok

CEL 3: PROFILAKTYKA ZACHOWAŃ AGRESYWNYCH

1. Zna wartość przyjaźni.	Przypomnienie warunków kulturalnej i poprawnej komunikacji oraz czynników zakłócających komunikację i wzajemne zrozumienie. Uświadomienie znaczenia przyjaźni w życiu człowieka. Zebranie informacji na temat cech prawdziwego przyjaciela. Uwrażliwienie na potrzeby innych. Budowanie atmosfery zaufania i szacunku. Rozmowa o zaufaniu – czym jest, co warto wiedzieć? Zebranie informacji na temat zawierania znajomości i podtrzymywania relacji z rówieśnikami.	Prace plastyczne. Lektury szkolne, czytanki. Film, sztuka teatralna. Wydarzenia specjalne (np. Dzień Życzliwości i Pozdrowień).	Wychowawca, nauczyciele, pedagog szkolny, psycholog szkolny.	Cały rok
----------------------------------	--	---	---	----------

2. Wie czym jest agresja i przemoc i co może je powodować.	Powtórzenie czym jest agresja, jakie są przejawy agresji. Rozmowa o tym, jakie są przyczyny agresji rówieśniczej i jak można sobie z nią radzić, gdzie szukać pomocy. Zapoznanie rodziców ze zjawiskiem agresji i przemocy oraz roli rodzicielskiej w ochronie dziecka przed agresywnym zachowaniem. Kształtowanie poczucie zaufania do specjalistów (pedagog, psycholog).	Dyskusja. Pogadanki. Spotkania z rodzicami. Odgrywanie scenek dramatycznych. Prace plastyczne.	Wychowawca, pedagog szkolny, psycholog szkolny, zaproszeni specjaliści (np. policjant).	Cały rok
3. Wie, że wszelkie zjawiska przemocy są naruszeniem dóbr i praw człowieka.	Zapoznanie z konwencją praw dziecka. Przekazanie informacji o pracy policji. Rozróżnienie czym jest agresja i przemoc, jakie są formy przemocy (psychiczna, fizyczna, materialna). Rozmowy o przyczynach i skutkach bycia ofiarą i sprawcą przemocy.	Pogadanka. Dyskusja. Wycieczka na komisariat policji.	Wychowawca. Możliwość konsultacji, z psychologiem, pedagogiem, funkcjonariusz policji.	Cały rok

DZIAŁ III: ŻYCIE W SPOŁECZEŃSTWIE

CEL 1: UMIEJĘTNOŚCI INTERPERSONALNE

CELE SZCZEGÓŁOWE Uczeń:	TREŚCI	POTENCJALNE METODY PRACY	ODPOWIEDZIALNE OSOBY	TERMIN
1. Zna i przestrzega normy i zasady panujące w szkole.	Przypomnienie uczniom ich praw i obowiązków szkolnych. Przypomnienie obowiązującego regulaminu szkoły, ustalenie wspólnych zasad pracy w klasie i spędzania przerw międzylekcyjnych. Zawarcie kontraktu z uczniami i monitorowanie jego przestrzegania.	Pogadanka. Praca grupowa. Gazetka ścienna. System nagród i kar. Dyżury nauczycielskie.	Wychowawca, nauczyciele dyżurujący.	Okres I
2. Do innych odnosi się z szacunkiem i kulturą osobistą.	Kształtowanie kulturalnej postawy wobec osób dorosłych (nauczycieli, pracowników szkoły), osób starszych, osób niepełnosprawnych. Przypomnienie form zwrotów grzecznościowych. Kształtowanie postawy szacunku wobec cudzej własności. Istota stosowania kulturalnego języka i słownictwa.	Pogadanka. Praca grupowa. System oceniania zachowania. System nagród i kar. Dyżury nauczycielskie. Konkursy.	Wychowawca nauczyciele przedmiotowi, psycholog szkolny, pedagog szkolny, nauczyciele świetlicy.	Cały rok

3. Nawiązuje i utrzymuje pozytywne relacje z rówieśnikami.	Kształtowanie kulturalnej postawy wobec rówieśników, zasad wspólnej pracy i spędzania wolnego czasu. Kształtowanie umiejętności wyrażania własnego zdania.	Regulamin klasowy. Zabawy i gry zespołowe. Prace grupowe. Zadania integrujące. Konkursy. Rozmowy, pogadanki. Szkolny Program Profilaktyki „Spójrz Inaczej”. Wychowanie do życia w rodzinie	Wychowawca, nauczyciele, psycholog i pedagog, nauczyciele świetlicy.	(Zasady: I Okres) Cały rok
4. Potrafi współpracować w grupie.	Kształtowanie postawy współpracy w grupie: ustanawianie reguł grupowych, sposoby komunikowania się (bariery komunikacyjne).			
5. Potrafi poszukiwać i skorzystać z pomocy w trudnych sytuacjach.	Kształtowanie umiejętności mówienia o problemach, trudnościach. Kształtowanie umiejętności zgłaszania się po pomoc do osób dorosłych (wychowawca, pedagog, psycholog). Kształtowanie postawy otwartej na przyjmowanie pomocy specjalistów i zapobieganie wykluczeniu społecznemu osób z trudnościami. Poznanie numerów alarmowych i sytuacji, w których należy zgłosić się po pomoc służb ratunkowych.	Dyskusja. Pogadanka. Quiz. Gazetka ścienna. Wizyty specjalistów. Gry i zabawy integracyjne.	Wychowawca, nauczyciele, pedagog, psycholog, zaproszeni goście.	Okres II
CEL 2: TOLERANCJA I POSZANOWANIE DLA INNOŚCI				
1. Dostrzega różnorodność świata ludzi.	Rozmowy o różnorodności świata ludzi, różnicach indywidualnych w wyglądzie, pochodzeniu, umiejętnościach, tempie pracy, itp. Kształtowanie otwartej postawy względem różnic indywidualnych.	Dyskusja. Obserwacja. Film, scenki dramatyczne. Gazetka ścienna.	Wychowawca, psycholog, pedagog szkolny.	Cały rok
2. Ma poszanowanie dla inności osób.	Kształtowanie postawy tolerancyjnej względem różnic, prezentowanych trudności innych osób, ich chorób, niepełnosprawności, odmienności pochodzenia, rasy i wyznania. Kształtowanie postawy szacunku względem każdego człowieka. Modelowanie postawy tolerancji i szacunku. Kształtowanie postawy równego traktowania i sprawiedliwości bez względu na rasę, płeć.	Pogadanka, rozmowa. Dyskusja. Film. Scenki dramatyczne. Gazetka ścienna. Prace grupowe.	Wychowawca, psycholog szkolny, pedagog szkolny.	Cały rok
CEL 3: EKOLOGIA				

Prezentuje postawę proekologiczną.	Rozmowa na temat wpływu zanieczyszczeń na życie ludzi, zwierząt i roślin. Kształtowanie poczucia osobistej odpowiedzialności za środowisko. Przekazywanie wiedzy na temat możliwości dbania o środowisko (recykling). Rozwijanie świadomości w zakresie zanieczyszczenia środowiska, w szczególności powietrza – edukacja i profilaktyka antysmogowa. Przekazanie informacji na temat poprawnego segregowania odpadów. Rozwijanie potrzeby dbania o porządek i czystość otaczającego nas świata.	Prace plastyczne (np. z odpadów). Pogadanka, rozmowa. Filmy edukacyjne, gazetki ścienne. Wydarzenia specjalne (np. Dzień dla Ziemi, Sprzątanie świata). Wycieczki, rajdy, segregacja odpadów. Spotkania ze specjalistami (np. leśniczy). Edukacyjna Sieć Antysmogowa	Wychowawca, nauczyciele, zaproszeni goście.	Cały rok
---	--	---	---	----------

DZIAŁ IV: WARTOŚCI

CEL 1: ROZWÓJ WARTOŚCI OSOBISTYCH

CELE SZCZEGÓŁOWE Uczeń:	TREŚCI	POTENCJALNE METODY PRACY	ODPOWIEDZIALNE OSOBY	TERMIN
1. Ma pozytywną samoocenę.	Rozwijanie poczucia własnej wartości, skuteczności, sprawczości. Zachęcanie do rozwijania własnych talentów, zdolności, umiejętności. Kształtowanie umiejętności mówienia o swoich osiągnięciach, prezentowania własnych talentów. Potrafi dokonać samooceny, ocenić własne osiągnięcia i zachowanie.	Konkursy. Indywidualne rozmowy. Proponowane zajęcia pozalekcyjne. Obserwacja. Przedstawienia teatralne. Wydarzenia (np. Mój Dzień)	Wychowawca, nauczyciele przedmiotowi, pedagog szkolny.	Cały rok
2. Jest odpowiedzialny za swoje działanie	Kształtowanie postawy odpowiedzialności za swoje osiągnięcia. Wspieranie motywacji do nauki, rozwijania umiejętności i pogłębiania posiadanej wiedzy. Uczenie umiejętności przyznania się do błędu, przyjęcie odpowiedzialności za własną winę i naprawienia szkody. Kształtowanie umiejętności samodzielnego podejmowania wyborów i decyzji, umiejętności samodzielnego myślenia i nie poddawania się presji grupy. Kształtowanie umiejętności przyjmowania odpowiedzialności za skutki własnych decyzji.	Pogadanki, rozmowy. System pochwał i nagan. System oceniania. Rozmowy indywidualne.	Wychowawca, nauczyciele przedmiotowi, pedagog szkolny, psycholog szkolny.	Cały rok

CEL 2: ROZWÓJ WARTOŚCI ALTRUISTYCZNYCH

1. Odróżnia dobro od zła.	Kształtowanie postawy prospołecznej, czynienia dobra, uprzejmości, dzielenia się z innymi, wzajemnej pomocy, uczciwości, szlachetności, koleżeństwa.	Rozmowy. Pogadanki. Modelowa postawa nauczyciela.	Wychowawca	Cały rok
2. Potrafi udzielić bezinteresownej pomocy.	Kształtowanie postawy altruistycznej, otwartej na potrzeby innych. Kształtowanie wrażliwości na krzywdę ludzi i zwierząt. Zachęcanie do włączania się w akcje charytatywne, zbiórki żywności, odzieży, zabawek dla potrzebujących, wykonanie kartek świątecznych. Rozwijanie wiedzy na temat zalet działalności wolontariackiej.	Dyskusja, pogadanka. Modelowa postawa nauczyciela. Wycieczki (np. do schroniska dla bezdomnych zwierząt).	Wychowawca	Cały rok
CEL 3: ROZWÓJ WARTOŚCI OBYWATELSKICH				
1. Angażuje się w życie społeczności.	Zachęcanie i rozwijanie potrzeby uczestniczenia w życiu społeczności szkolnej i lokalnej, angażowania się w proponowane aktywności, wydarzenia szkolne. Rozwijanie zainteresowania najbliższym otoczeniem (klasą, szkołą, miejscowością, regionem).	Organizacja imprez szkolnych. Święta i wydarzenia specjalne. Konkursy. Gazetka ścienna.	Wychowawca, nauczyciele przedmiotowi, pedagog szkolny.	Cały rok
2. Szanuje wartości patriotyczne.	Rozmowa na temat wartości patriotycznych. Kształtowanie umiejętności właściwego zachowania wobec symboli narodowych. Wspieranie zainteresowania tradycją kraju i regionu. Rozwój znajomości ważnych miejsc historycznych w regionie i kraju. Odwiedzanie miejsc pamięci narodowej.	Rozmowy. Apele okazjonalne. Modelowa postawa wychowawcy. Wycieczki krajoznawcze.	Wychowawca	Cały rok

KLASY V

DZIAŁ I: BEZPIECZEŃSTWO

CEL 1: BEZPIECZEŃSTWO W CODZIENNYM ŻYCIU

CELE SZCZEGÓŁOWE Uczeń:	OBOWIĄZUJĄCE TREŚCI	POTENCJALNE METODY PRACY	ODPOWIEDZIALNE OSOBY	TERMIN
1. Przestrzega zasad bezpieczeństwa na terenie szkoły i w miejscach publicznych.	Dyskusja na temat potrzeby dyscypliny i współpracy oraz zasad bezpieczeństwa. Powtórzenie podstawowych wiadomości, dotyczących zasad ruchu drogowego, obowiązujących pieszych oraz rowerzystów. Przypomnienie zasad bezpieczeństwa w trakcie wycieczek (pociąg, szlaki turystyczne, bezpieczeństwo w górach, nad wodą). Przypomnienie uczniom zasad szkolnego regulaminu oraz regulaminu przerw międzylekcyjnych.	Rozmowy. Dyskusje, komunikaty.	Wychowawca	Cały rok
2. Zna podstawowe zasady udzielania pierwszej pomocy.	Zapoznanie z potencjalnymi zagrożeniami dla zdrowia. Przekazanie wiadomości i dyskusja o tym, kiedy można i warto pomóc a kiedy należy zgłosić się po pomoc do osoby dorosłej lub zadzwonić po służby ratunkowe. Informacje, które należy zebrać przed powiadomieniem służb ratunkowych. Ćwiczenie wyczuwania pulsu, sprawdzania oddechu. Ćwiczenie bandażowania. Powtórzenie informacji, których należy udzielić w trakcie powiadamiania o wypadku. Ćwiczenia wykonywania telefonu ratunkowego.	Wykład. Rozmowy. Ćwiczenia praktyczne. Spotkania z zaproszonymi gośćmi (np. ratownikiem medycznym). Prezentacja multimedialna.	Wychowawca, higienistka, zaproszeni goście: lekarz, ratownik medyczny.	II Okres
3. Bezpiecznie spędza wolny czas.	Kontynuacja: Rozwijanie aktywności ruchowej – zajęcia sportowe na terenie szkoły. Nawiązanie do zasad bezpieczeństwa w trakcie uprawiania sportów. Zachęcanie do aktywnych i bezpiecznych form wypoczynku. Proponowanie ciekawych form rozwijania kreatywności, korzystania z możliwości kulturalnych (kino, teatr), rozmowa o istotności rozwijania wartościach kulturalnych. Rozmowy na temat niebezpieczeństwa wynikającego z zabaw w nieodpowiednich miejscach (na zamrzniętych akwenach wodnych, przy ruchliwej ulicy, budowach). Rozmowa na temat higieny pracy ucznia – jak i kiedy się uczyć, jak i kiedy odpoczywać.	Konkursy i prace plastyczne. Pogadanka, dyskusja. Aktywne metody pracy.	Wychowawca, nauczyciele świetlicy, funkcjonariusze (policji, straży miejskiej), nauczyciele przedmiotowi.	Cały rok

4. Bezpiecznie korzysta z Internetu.	Kontynuacja i pogłębianie treści: Rozmowa na temat różnic pomiędzy światem realnym a wirtualnym. Rozmowa na temat niewłaściwego korzystania z nowoczesnych technologii. Uświadomienie czym jest cyberprzemoc, wie jak się przed nią chronić, potrafi zwrócić się o pomoc, właściwie reaguje na jej przejawy. Zebranie możliwych sposobów zabezpieczenia sprzętów przed wirusami komputerowymi, niechcianymi użytkownikami (login, hasła, programy antywirusowe). Dyskusja na temat ważności treści dostosowanych do wieku Zagrożenia płynące ze spędzania dużej ilości czasu przy komputerze (zarówno fizyczne, psychiczne i społeczne). Uwrażliwienie rodziców na zagrożenia związane z korzystaniem z Internetu przez ich dzieci oraz ze spędzaniem dużej ilości czasu w wirtualnym świecie. Zna zjawiska typu „rajdy” oraz w odpowiedni sposób korzysta z kształcenia na odległość Rozmowa na temat zespołu stresu elektronicznego oraz cyberwykluczeniu.	Zajęcia warsztatowe, komputerowe. Aktywne metody pracy. Gazetki ściennie. Współpraca z rodzicami. Warsztaty dla rodziców. Wydarzenia (np. Dzień Bezpiecznego Internetu).	Wychowawca, nauczyciele przedmiotowi, rodzice.	Cały rok
---	---	---	---	-----------------

CEL 2: PROFILAKTYKA PRZECIWPOŻAROWA

1. Jest świadomy niebezpieczeństw związanych z pożarem.	Przypomnienie niebezpieczeństwa wynikającego z zabawy ogniem, zapalkami, materiałami pirotechnicznymi. Poznanie zasad związanych z bezpiecznym rozpalaniem ogniska, prądem, używaniem urządzeń elektrycznych. Uwrażliwienie na kontakt z przedmiotami grożącymi oparzeniem.	Wycieczka do Komendy Powiatowej .Państwowej Straży Pożarnej lub wizyta przedstawicieli straży pożarnej w szkole.	Wychowawca, przedstawiciel straży, pożarnej.	Okres II
--	--	---	---	-----------------

CEL 3: EDUKACJA PROZDROWOTNA

1. Dbą o własne zdrowie i o higienę osobistą.	Promowanie zdrowego trybu życia. Promowanie aktywnego spędzania czasu. Znaczenie dbania o własne zdrowie i życie. Zagrożenia związane z brakiem dbałości o zdrowie. Kształtowanie kulturalnego spożywania posiłków. Kształtowanie nawyków higienicznych: istota dbania o higienę w kontekście dojrzwania. Kontynuowanie: Zwracanie uwagi na dostosowanie ubioru do okoliczności.	Konkursy, prace plastyczne Gazetki ściennie Scenki dramatyczne Wycieczki Wizyty specjalistów Udział w wydarzeniach sportowych Wydarzenia specjalne np. fluoryzacja. „Program dla szkół” Wydarzenia (np. „Stop Energetykom”, Światowy Dzień Zdrowia”) „Trzymaj Formę”	Wychowawca, Nauczyciele przedmiotowi, Pedagog szkolny, Zaproszeni specjaliści (np. lekarz, dietetyk) Higienistka	Cały rok
--	---	---	---	-----------------

2. Dbą o zdrowie odżywianie.	Związek pomiędzy jakością odżywiania a wyglądem i samopoczuciem. Uświadomienie czym są zaburzenia odżywiania. Rozmowa o szkodliwości napojów energetycznych na rozwój i codzienne funkcjonowanie dziecka. Przekazanie informacji na temat substancji szkodliwych dla zdrowia (konserwanty, barwniki, substancje słodzące).	Wykład Gazetki ściennie Aktywne metody pracy (np. wspólne analizowanie etykiet) „Trzymaj Formę”	Wychowawca Nauczyciele (np. biologii) Pedagog szkolny Goście (np. dietetyk)	Cały rok
CEL 4: PROFILAKTYKA UZALEŻNIEŃ				
1. Zna substancje szkodliwe dla zdrowia.	Pogłębianie wiedzy dotyczącej szkodliwości stosowania nikotyny, alkoholu, narkotyków, dopalaczy, napojów energetycznych, leków i innych substancji psychoaktywnych, e-papierosów. Poznanie mechanizmu uzależnienia. Rozwijanie umiejętności podejmowania osobistych zdrowych wyborów życiowych. Poznanie podstawowych informacji na temat mechanizmu uzależnienia.	„Debata” „Spójrz Inaczej” „Program Domowych Detektywów” Wykład, pogadanka Prace plastyczne Wydarzenia (np. Dzień Bez Tytoniu) Zaproszeni specjaliści „Szkolna Interwencja Profilaktyczna”	Wychowawca, Psycholog szkolny, Pedagog szkolny. Specjaliści (np. lekarz).	Cały rok
2. Zna sposoby spędzania wolnego czasu bez potrzeby sięgania po używkę.	Kontynuowanie rozwijania umiejętności kulturalnego spędzania czasu, zachęcanie do podejmowania aktywności ruchowej, zaangażowania się w rozwój umiejętności, pasji. Uczenie racjonalnego zarządzania własnym czasem i odpoczynkiem. Uświadomienie niebezpieczeństw wynikających z nadmiernego korzystania z nowoczesnych technologii, przebywania w świecie wirtualnym.	„Program Domowych Detektywów” Aktywne metody pracy Warsztaty kreatywności Rozmowy Gazetki ściennie Prace plastyczne Kampania „Zachowaj Trzeźwy Umysł”. Szkolny Program Profilaktyki „Spójrz Inaczej”.	Wychowawca, możliwość konsultacji z psychologiem i pedagogiem szkolnym.	Cały rok
3. Potrafi podejmować bezpieczne ryzyko.	Umiejętność rozróżnienia w jakich sytuacjach ryzykowanie jest korzystne, a w jakich bezsensowne. Omówienie różnic pomiędzy bezpiecznym a bezmyślnym ryzykowaniem.	Rozmowy, scenki dramatyczne, prace plastyczne	Wychowawca, psycholog szkolny.	Cały rok
4. Wie jak być asertywnym.	Rozwijanie umiejętności zachowania asertywnego: Podstawowe informacje na temat asertywności (czym jest, na czym polega). Rozmowa o tym kiedy należy i kiedy warto być asertywnym. Praktyczna nauka mówienia „nie”. Istota posiadania granic wewnętrznych i zewnętrznych. Co się dzieje, gdy nasze granice są przekraczane, po czym możemy poznać, że to się dzieje, jak możemy reagować?	Prace grupowe, wykład, rozmowa.	Wychowawca, psycholog szkolny, pedagog szkolny.	Cały rok

5. Wie czym są uzależnienia behawioralne	Rozwijanie świadomości o uzależnieniach behawioralnych (np. od telefonów, komputera, gier)	Rozmowy, Wydarzenia (np. Fonaholizm), Spotkania	Wychowawca, psycholog, pedagog, zaproszeni goście	Cały rok
DZIAŁ II: EMOCJE				
CEL 1: REGULACJA EMOCJONALNA				
CELE SZCZEGÓŁOWE Uczeń:	OBOWIĄZUJĄCE TREŚCI	POTENCJALNE METODY PRACY	ODPOWIEDZIALNE OSOBY	TERMIN
1. Potrafi identyfikować i nazywać swoje stany emocjonalne.	Kształtowanie umiejętności rozmawiania o emocjach, identyfikowania aktualnych stanów emocjonalnych. Rozwijanie umiejętności przeżywania własnych emocji. Modelowanie własnym zachowaniem umiejętności wyrażania i mówienia o emocjach i uczuciach. Rozmowa o trudnych uczuciach (np. zazdrość, poczucie winy) oraz ich wpływie na funkcjonowanie i zachowanie człowieka.	Dodatkowo jako kontynuacja: rozmowa, dyskusja, praca grupowa, prace plastyczne, film, czytanki. Dzień Zdrowia Psychicznego Szkolny Program Profilaktyki „Spójrz Inaczej” .	Wychowawca, psycholog szkolny, pedagog szkolny.	Cały rok
2. Potrafi radzić sobie z własnymi stanami emocjonalnymi.	Kształtowanie umiejętności wyrażania emocji w sposób bezpieczny. Nauka rozpoznawania przyczyn własnej złości, smutku, lęku. Kształtowanie umiejętności doświadczania i radzenia sobie z emocjami związanymi z wygraną i przegraną, porażką. Kształtowanie umiejętności przeproszania, przyznania się do błędu, naprawienia szkody.	Aktywne formy pracy, scenki dramatyczne, prace plastyczne. Szkolny Program Profilaktyki „Spójrz Inaczej”	Wychowawca, psycholog szkolny, pedagog szkolny.	Cały rok
3. Rozwija umiejętność radzenia sobie ze stresem.	Rozmowy o sytuacjach wywołujących napięcie i stres. Dyskusja o skutecznych sposobach radzenia sobie ze stresem i rozładowywania napięcia w bezpieczny dla siebie i innych sposób. Stres motywujący i demotywujący, jakie są różnice? Stres a trema.	Dyskusja. Pogadanka. Prace plastyczne. Praca grupowa. Szkolny Program Profilaktyki „Spójrz Inaczej” .	Wychowawca, psycholog szkolny, pedagog szkolny.	Cały rok
CEL 2: EMPATIA				

1. Jest wrażliwy na potrzeby swoje i ludzi dookoła siebie.	Kontynuacja nauki zwracania uwagi na potrzeby ludzi dookoła. Uczenie przyjmowania i udzielania pomocy osobom w potrzebie i podejmowanie działań wolontaryjnych. Rozwijanie umiejętności wspólnego spędzania czasu w sposób konstruktywny oraz w realnym świecie. Kształtowanie wartości realnego kontaktu ponad kontakty wirtualne (w sieci internetowej). Umiejętność dbania o siebie, swoje potrzeby. Rozwój umiejętności bycia życzliwym dla siebie i innych, odczuwania współczucia względem siebie i innych. Rozwijanie ciekawości na drugiego człowieka, umiejętności rozumienia perspektywy i przeżyć ludzi dookoła.	Rozmowy, pogadanki. Aktywne metody pracy. Scenki dramatyczne. Dyskusje. Zajęcia integracyjne. Wydarzenia „Światowy Dzień Chorego” Akcje Charytatywne (np. zbiórka nakrętek, Góra Grosza, „Dziewczynka z zapalkami”) Szkolny Program Profilaktyki „Spójrz Inaczej”.	Wychowawca, psycholog szkolny, pedagog szkolny.	Cały rok
2. Potrafi zauważać i rozróżniać emocje innych ludzi.	Uwrażliwienie na dostrzeganie przeżywanych przez innych stanów emocjonalnych. Rozwijanie wrażliwości na krzywdę innych osób. Rozwój umiejętności rozmawiania o przeżywanych stanach emocjonalnych. Rozmowy o wykorzystywaniu odwagi w przeciwstawianiu się presji grupy i stawania w obronie słabszych, pokrzywdzonych.	Filmy edukacyjne. Scenki dramatyczne. Rozmowy, pogadanki, dyskusje. Modelowa postawa nauczyciela. Szkolny Program Profilaktyki „Spójrz Inaczej”.	Wychowawca, psycholog szkolny, pedagog szkolny, nauczyciele, nauczyciele świetlicy.	Cały rok
3. Właściwie reaguje na stany emocjonalne osób ze swojego otoczenia.	Rozwijanie sposobów zachowania i właściwych reakcji w odpowiedzi na negatywne emocje innych ludzi. Rozwijanie umiejętności samodzielnego rozwiązywania konfliktów. Rozwijanie umiejętności przyjmowania przeprosin, przebaczenia, pogodzenia się.	Gry i zabawy zespołowe. Książki, czytanki. Filmy edukacyjne. Rozmowy.	Wychowawca, nauczyciele, pedagog i psycholog.	Cały rok

CEL 3: PROFILAKTYKA ZACHOWAŃ AGRESYWNYCH

1. Zna wartość przyjaźni.	Kontynuacja: Uświadomienie znaczenia przyjaźni w życiu człowieka. Zebranie informacji na temat cech prawdziwego przyjaciela. Budowanie atmosfery zaufania i szacunku. Rozwijanie umiejętności ufania ludziom i rozróżnienia kto jest wart zaufania i co zrobić, żeby samemu być taką osobą. Zebranie informacji na temat zawierania znajomości i podtrzymywania relacji z rówieśnikami.	Rozmowy, dyskusje. Literatura. Film, sztuka teatralna. Wydarzenia specjalne (np. Dzień Życzliwości i Pozdrowień).	Wychowawca, nauczyciele, pedagog szkolny, psycholog szkolny.	Cały rok
----------------------------------	--	---	--	----------

2. Wie czym jest agresja i przemoc i co może je powodować.	Kontynuacja: Powtórzenie informacji na temat agresji i jej przyczyn. Rozmowa z rodzicami na temat agresji i przemocy ze strony dorosłych. Kształtowanie poczucie zaufania do specjalistów (pedagog, psycholog).	Rozmowa. Spotkania z rodzicami. Zewnętrzne programy profilaktyczne. Odgrywanie scenek dramatycznych Prace plastyczne.	Wychowawca, pedagog szkolny, psycholog szkolny.	Cały rok
3. Zna informacje na temat odpowiedzialności karnej.	Zapoznanie z konwencją praw dziecka. Przypomnienie informacji o pracy policji i straży miejskiej. Przedstawienie informacji dotyczącej odpowiedzialności prawnej. Przedstawienie zakresu obowiązków: prawników, sędziego, kuratora. Wycieczka do Sądu Rejonowego.	Pogadanka. Dyskusja. Wycieczka. Spotkanie z funkcjonariuszem policji.	Wychowawca. Możliwość konsultacji z psychologiem, pedagogiem Funkcjonariusz policji	Cały rok

DZIAŁ III: ŻYCIE W SPOŁECZEŃSTWIE

CEL 1: UMIEJĘTNOŚCI INTERPERSONALNE

CELE SZCZEGÓŁOWE Uczeń:	TREŚCI	POTENCJALNE METODY PRACY	ODPOWIEDZIALNE OSOBY	TERMIN
1. Zna i przestrzega normy i zasady panujące w szkole.	Przypomnienie uczniom ich praw i obowiązków szkolnych. Przypomnienie obowiązującego regulaminu szkoły, przerw.	Rozmowa Pogadanka	Wychowawca, nauczyciele dyżurujący.	Cały rok
2. Potrafi współpracować w grupie.	Kształtowanie postawy współpracy w grupie: ustanawianie reguł grupowych, sposoby komunikowania się (bariery komunikacyjne).	Prace grupowe Zadania integrujące Szkolny Program Profilaktyki „Spójrz Inaczej”. Wychowanie do życia w rodzinie	Wychowawca, nauczyciele.	Cały rok
3. Potrafi nawiązywać poprawne relacje z rówieśnikami i dorosłymi.	Kształtowanie kulturalnej postawy wobec osób dorosłych (nauczycieli, pracowników szkoły), osób starszych, osób niepełnosprawnych. Przypomnienie form zwrotów grzecznościowych. Kształtowanie postawy szacunku wobec cudzej własności. Istota stosowania kulturalnego języka i słownictwa. Kształtowanie kulturalnej postawy wobec rówieśników, zasad wspólnej pracy i spędzania wolnego czasu. Kształtowanie umiejętności wyrażania własnego zdania	Pogadanka. Praca grupowa. System oceniania zachowania. Szkolny Program Profilaktyki „Spójrz Inaczej”. System nagród i kar. Dyżury nauczycielskie. Konkursy.	Wychowawca, nauczyciele przedmiotowi, psycholog szkolny, pedagog szkolny, nauczyciele świetlicy.	Cały rok

4. Potrafi poszukiwać i skorzystać z pomocy w trudnych sytuacjach.	Kształtowanie umiejętności mówienia o problemach, trudnościach. Kształtowanie umiejętności zgłaszania się po pomoc do osób dorosłych (wychowawca, pedagog, psycholog). Kształtowanie postawy otwartej na przyjmowanie pomocy specjalistów i zapobieganie wykluczeniu społecznemu osób z trudnościami.	Dyskusja. Pogadanka. Gazetka ścienna. Wizyty specjalistów.	Wychowawca, nauczyciele, pedagog, psycholog, zaproszeni goście.	Okres II
CEL 2: TOLERANCJA I POSZANOWANIE DLA INNOŚCI				
1. Szanuje różnice pomiędzy ludźmi jest tolerancyjny.	Rozmowy o różnorodności świata ludzi, różnicach indywidualnych w wyglądzie, pochodzeniu, umiejętnościach, tempie pracy, itp. Kształtowanie otwartej postawy względem różnic indywidualnych. Modelowanie postawy tolerancji i szacunku. Kształtowanie postawy równego traktowania i sprawiedliwości. Kształtowanie postawy tolerancyjnej względem różnic, prezentowanych trudności innych osób, ich chorób, niepełnosprawności, odmienności pochodzenia, rasy i wyznania. Kształtowanie postawy szacunku względem każdego człowieka.	Dyskusja, rozmowy. Obserwacja. Film, sztuka teatralna. Scenki dramatowe. Gazetki ścienne.	Wychowawca, psycholog, pedagog szkolny.	Cały rok
CEL 3: EKOLOGIA				
1. Prezentuje postawę proekologiczną.	Kształtowanie poczucia osobistej odpowiedzialności za środowisko. Przekazywanie wiedzy na temat możliwości dbania o środowisko (recykling). Rozwijanie świadomości w zakresie zanieczyszczenia środowiska, w szczególności powietrza – edukacja i profilaktyka antysmogowa. Rozwijanie potrzeby dbania o porządek i czystość otaczającego nas świata.	Prace plastyczne. Pogadanka, rozmowa. Filmy edukacyjne, gazetki ścienne. Wydarzenia specjalne (np. Dzień dla Ziemi). Wycieczki, rajdy. Edukacyjna Sieć Antysmogowa	Wychowawca, nauczyciele, zaproszeni goście.	Cały rok
DZIAŁ IV: WARTOŚCI				
CEL 1: ROZWÓJ WARTOŚCI OSOBISTYCH				
CELE SZCZEGÓŁOWE Uczeń:	TREŚCI	POTENCJALNE METODY PRACY	ODPOWIEDZIALNE OSOBY	TERMIN

1. Ma pozytywną samoocenę.	Rozwijanie poczucia własnej wartości, skuteczności, sprawczości. Zachęcanie do rozwijania własnych talentów, zdolności, umiejętności. Kształtowanie umiejętności mówienia o swoich osiągnięciach, prezentowania talentów. Potrafi dokonać samooceny, ocenić własne osiągnięcia i zachowanie. Kształtowanie umiejętności samoregulacji. Rozmowa z rodzicami na temat istoty wzmacniania umiejętności i mocnych stron dzieci, rozwijania zainteresowań.	Konkursy. Indywidualne rozmowy. Proponowane zajęcia pozalekcyjne. Obserwacja. Przedstawienia teatralne. Spotkania z rodzicami. Wydarzenia (np. Mój Dzień)	Wychowawca Nauczyciele przedmiotowi Pedagog szkolny Rola rodziców	Cały rok
2. Jest odpowiedzialny za swoje działanie.	Kształtowanie postawy odpowiedzialności za swoje osiągnięcia. Wspieranie motywacji do nauki, rozwijania umiejętności, wiedzy Uczenie umiejętności przyznania się do błędu, przyjęcia odpowiedzialności za własną winę i naprawienia szkody. Kształtowanie umiejętności samodzielnego podejmowania wyborów i decyzji, umiejętności samodzielnego myślenia i nie poddawania się presji grupy. Kształtowanie umiejętności przyjmowania odpowiedzialności za skutki własnych decyzji.	Pogadanki, rozmowy System pochwał i nagan System oceniania Rozmowy indywidualne	Wychowawca, psycholog szkolny. Nauczyciele przedmiotowi, pedagog szkolny.	Cały rok
CEL 2: ROZWÓJ WARTOŚCI ALTRUISTYCZNYCH				
CELE SZCZEGÓŁOWE Uczeń:	TREŚCI	POTENCJALNE METODY PRACY	ODPOWIEDZIALNE OSOBY	TERMIN
1. Jest życzliwy i pomocny.	Kształtowanie postawy prospołecznej, czynienia dobra, uprzejmości, dzielenia się z innymi, wzajemnej pomocy, uczciwości, szlachetności, koleżeństwa. Kształtowanie postawy altruistycznej, otwartej na potrzeby innych. Kształtowanie wrażliwości na krzywdę ludzi i zwierząt. Zachęcanie do włączania się w akcje charytatywne, zbiórki żywności, odzieży, zabawek dla potrzebujących, wykonanie kartek świątecznych. Rozwijanie wiedzy na temat zalet działalności wolontariackiej.	Rozmowy. Pogadanki. Modelowa postawa nauczyciela. Wycieczki (np. do schroniska dla bezdomnych zwierząt).	Wychowawca	Cały rok
CEL 3: ROZWÓJ WARTOŚCI OBYWATELSKICH				
1. Angażuje się w życie społeczności.	Zachęcanie i rozwijanie potrzeby uczestniczenia w życiu społeczności szkolnej i lokalnej, angażowania się w proponowane aktywności, wydarzenia szkolne. Rozwijanie zainteresowania najbliższym otoczeniem (klasą, szkołą, miejscowością, regionem).	Organizacja imprez szkolnych. Święta i wydarzenia specjalne. Konkursy. Gazetka ścienna.	Wychowawca, nauczyciele przedmiotowi, pedagog szkolny.	Cały rok

2. Szanuje wartości patriotyczne.	Rozmowa na temat wartości patriotycznych. Kształtowanie umiejętności właściwego zachowania wobec symboli narodowych. Wspieranie zainteresowania tradycją kraju i regionu. Rozwijanie znajomości ważnych miejsc historycznych w regionie i kraju. Odwiedzanie miejsc pamięci narodowej.	Rozmowy. Apele okazjonalne. Modelowa postawa wychowawcy. Wycieczki krajoznawcze.	Wychowawca	Cały rok
--	---	---	------------	----------

KLASY VI

DZIAŁ I: BEZPIECZEŃSTWO				
CEL 1: BEZPIECZEŃSTWO W CODZIENNYM ŻYCIU				
CELE SZCZEGÓŁOWE Uczeń:	OBOWIĄZUJĄCE TREŚCI	POTENCJALNE METODY PRACY	ODPOWIEDZIALNE OSOBY	TERMIN
1. Przestrzega zasad bezpieczeństwa.	Przypomnienie zasad bezpieczeństwa. Zachęcanie do aktywnych i bezpiecznych form wypoczynku. Proponowanie ciekawych form rozwijania kreatywności, korzystania z możliwości kulturalnych (kino, teatr), rozmowa o istotności rozwijania wartościach kulturalnych. Rozmowy na temat niebezpieczeństwa wynikającego z zabaw w nieodpowiednich miejscach (na zamrożniętych akwenach wodnych, przy ruchliwej ulicy, budowach). Rozmowa na temat higieny pracy.	Rozmowy. Dyskusje, komunikaty. Konkursy. Prace plastyczne. Aktywne metody pracy.	Wychowawca	Cały rok

2. Zna podstawowe zasady udzielania pierwszej pomocy.	Zapoznanie z potencjalnymi zagrożeniami dla zdrowia. Przekazanie wiadomości i dyskusja o tym, kiedy można i warto pomóc a kiedy należy zgłosić się po pomoc do osoby dorosłej lub zadzwonić po służby ratunkowe. Informacje, które należy zebrać przed powiadomieniem służb. Ćwiczenie wyczuwania puls, sprawdzania oddechu. Ćwiczenie bandażowania. Powtórzenie informacji, których należy udzielić w trakcie powiadamiania o wypadku.	Wykład. Rozmowy. Ćwiczenia praktyczne. Spotkania z zaproszonymi gośćmi (np. ratownikiem medycznym). Prezentacja multimedialna.	Wychowawca, higienistka, zaproszeni goście, (specjaliści: lekarz, ratownik medyczny).	II Okres
3. Bezpiecznie korzysta z Internetu.	Kontynuacja i pogłębianie treści: Różnice pomiędzy światem realnym a wirtualnym. Niewłaściwe korzystanie z nowoczesnych technologii. Dyskusja na temat ważności treści dostosowanych do wieku (strony www, gry komputerowe, filmy). Uświadomienie czym jest cyberprzemoc, wie jak się przed nią chronić, potrafi zwrócić się o pomoc, właściwie reaguje na jej przejawy. Zagrożenia płynące ze spędzania dużej ilości czasu przy komputerze (zarówno fizyczne, psychiczne i społeczne). Uwrażliwienie rodziców na zagrożenia związane z Internetem, brutalnymi gramami komputerowymi, zbyt duża ilość czasu w sieci. Zna zjawiska typu „rajdy” oraz w odpowiedni sposób korzysta z kształcenia na odległość Rozmowa na temat zespołu stresu elektronicznego oraz cyberwykluczeniu.	Zajęcia warsztatowe, komputerowe. Aktywne metody pracy. Gazetki ściennie. Współpraca z rodzicami. Warsztaty dla rodziców. Wydarzenia (np. Dzień Bezpiecznego Internetu).	Wychowawca, nauczyciele przedmiotowi, rodzice.	Cały rok

CEL 2: PROFILAKTYKA PRZECIWPOŻAROWA

1. Jest świadomy niebezpieczeństw związanych z pożarem.	Przypomnienie niebezpieczeństwa wynikającego z zabawy ogniem, zapalkami, materiałami pirotechnicznymi, prądem, używaniem urządzeń elektrycznych. Uwrażliwienie na kontakt z przedmiotami grożącymi oparzeniem.	Wycieczka lub wizyta przedstawicieli straży pożarnej w szkole. Ćwiczenia praktyczne (szkolna droga ewakuacyjna).	Wychowawca, przedstawiciel straży, pożarnej.	Okres II
--	---	---	---	-----------------

CEL 3: EDUKACJA PROZDROWOTNA

1. Dbą o własne zdrowie, higienę osobistą i zdrowe odżywianie.	Promowanie zdrowego trybu życia. Promowanie aktywnego spędzania czasu. Znaczenie dbania o własne zdrowie i życie. Kształtowanie nawyków higienicznych: istota dbania o higienę w kontekście dojrzewania. Związek pomiędzy jakością odżywiania a wyglądem i samopoczuciem. Rozmowa o szkodliwości napojów energetycznych na rozwój i codzienne funkcjonowanie dziecka. Przekazanie informacji na temat substancji szkodliwych dla zdrowia (konserwanty, barwniki, substancje słodzące). Posiada wiedzę na temat zaburzeń odżywiania.	Konkursy, prace plastyczne. Gazetki ściennie. Wykład. Wycieczki. Wizyty specjalistów (dietetyk). Udział w wydarzeniach sportowych. Wydarzenia specjalne np. fluoryzacja. „Program dla szkół” Wydarzenia (np. „Stop Energetykom”, „Światowy Dzień Zdrowia”) „Trzymaj Formę”	Wychowawca, nauczyciele przedmiotowi, pedagog szkolny, dietetyk.	Cały rok
CEL 4: PROFILAKTYKA UZALEŻNIEŃ				
1. Zna substancje szkodliwe dla zdrowia i ich klasyfikację.	Pogłębianie wiedzy dotyczącej szkodliwości stosowania nikotyny, alkoholu, narkotyków, dopalaczy, napojów energetycznych, leków i innych substancji psychoaktywnych, e-papierosów. Poznanie mechanizmu uzależnienia. Zapoznavanie z sytuacjami, w których młodzi ludzie sięgają po substancje psychoaktywne. Poznanie podstawowych informacji na temat mechanizmu uzależnienia.	Program „Szkolna Interwencja Profilaktyczna”. Wykład, pogadanka. Prace plastyczne. Zewnętrzne programy profilaktyczne. Wydarzenia (np. Dzień Bez Tytoniu). Kampania „Zachowaj Trzeźwy Umysł”. Szkolny Program Profilaktyki „Spójrz Inaczej” „Debata”	Wychowawca, psycholog szkolny, pedagog szkolny, specjaliści (np. lekarz).	Cały rok
2. Spędza czas wolny bez potrzeby sięgania po używki.	Rozwijanie umiejętności podejmowania osobistych zdrowych wyborów życiowych. Uczenie racjonalnego zarządzania własnym czasem i odpoczynkiem. Uświadomienie niebezpieczeństw wynikających z nadmiernego korzystania z nowoczesnych technologii, przebywania w wirtualnym świecie.	Rozmowy. Prace plastyczne.	Wychowawca, możliwość konsultacji z psychologiem i pedagogiem szkolnym.	Cały rok
3. Wie jak być asertywnym i radzić sobie z presją grupy.	Rozwijanie umiejętności zachowania asertywnego: Rozmowa o tym kiedy należy i kiedy warto być asertywnym. Kształtowanie umiejętności świadomego dokonywania wyborów. Praktyczna nauka mówienia „nie”. Istota posiadania granic wewnętrznych i zewnętrznych. Co się dzieje, gdy nasze granice są przekraczane?	Rozmowa. Wykład. Burza mózgów. Pogadanka. Praktyczne ćwiczenia. Prace grupowe.	Wychowawca (możliwość współpracy z pedagogiem i psychologiem szkolnym).	Cały rok

4. Wie czym są uzależnienia behawioralne	Rozwijanie świadomości o uzależnieniach behawioralnych (np. od telefonów, komputera, gier)	Rozmowy Wydarzenia (np. Fonaholizm) Spotkania	Wychowawca, psycholog, pedagog, zaproszeni goście	Cały rok
---	--	---	---	----------

DZIAŁ II: EMOCJE

CEL 1: REGULACJA EMOCJONALNA

CELE SZCZEGÓŁOWE Uczeń:	OBOWIĄZUJĄCE TREŚCI	POTENCJALNE METODY PRACY	ODPOWIEDZIALNE OSOBY	TERMIN
1. Identyfikuje i nazywa swoje stany emocjonalne.	Kontynuacja: Kształtowanie umiejętności rozmawiania o emocjach, identyfikowania aktualnych stanów emocjonalnych. Rozwijanie umiejętności przeżywania własnych emocji. Modelowanie własnym zachowaniem umiejętności wyrażania i mówienia o emocjach i uczuciach. Rozmowa o trudnych uczuciach (np. zazdrość, poczucie winy) oraz ich wpływie na funkcjonowanie i zachowanie człowieka.	Rozmowa, dyskusja. Praca grupowa. Prace plastyczne. Film, czytanki. Dzień Zdrowia Psychicznego Szkolny Program Profilaktyki „Spójrz Inaczej”.	Kontynuacja: wychowawca, psycholog szkolny, pedagog szkolny.	Cały rok
2. Potrafi radzić sobie z własnymi stanami emocjonalnymi.	Kontynuacja: Kształtowanie umiejętności wyrażania emocji w sposób bezpieczny. Rozwijanie umiejętności rozładowywania napięcia emocjonalnego. Nauka rozpoznawania przyczyn własnej złości, smutku, lęku. Kształtowanie umiejętności doświadczania i radzenia sobie z emocjami związanymi z wygraną i przegraną, porażką. Kształtowanie umiejętności przeproszania, przyznania się do błędu, naprawienia szkody.	Aktywne formy pracy. Scenki dramatyczne. Ćwiczenia warsztatowe. Prace plastyczne. Literatura: książki, czytanki, opowiadania, bajki terapeutyczne Szkolny Program Profilaktyki „Spójrz Inaczej”.	Wychowawca, psycholog szkolny, pedagog szkolny.	Cały rok
3. Rozwija umiejętność radzenia sobie ze stresem.	Kontynuacja: Rozmowy o sytuacjach wywołujących napięcie i stres. Dyskusja o skutecznych sposobach radzenia sobie ze stresem i rozładowywania napięcia w bezpieczny dla siebie i innych sposób. Stres motywujący i demotywujący: czym się różnią. Jak możemy wykorzystać stres na własną korzyść. Stres a trema. Kontynuacja rozwijania umiejętności przewartościowania trudnych sytuacji w szanse rozwojowe i możliwości.	Dyskusja. Pogadanka. Prace plastyczne. Praca grupowa. Szkolny Program Profilaktyki „Spójrz Inaczej”.	Wychowawca, psycholog szkolny, pedagog szkolny.	Cały rok

CEL 2: EMPATIA

1. Jest wrażliwy na potrzeby swoje i ludzi dookoła siebie.	Kontynuacja nauki zwracania uwagi na potrzeby ludzi dookoła. Uczenie przyjmowania i udzielania pomocy osobom w potrzebie i podejmowanie działań wolontaryjnych. Rozwijanie umiejętności wspólnego spędzania czasu w sposób konstruktywny oraz w realnym świecie. Kształtowanie wartości realnego kontaktu ponad kontakty wirtualne (w sieci internetowej). Umiejętność dbania o siebie, swoje potrzeby. Rozwój umiejętności bycia życzliwym dla siebie i innych, odczuwania współczucia względem siebie i innych. Rozwijanie ciekawości na drugiego człowieka, umiejętności rozumienia perspektywy i przeżyć ludzi dookoła.	Rozmowy, pogadanki. Aktywne metody pracy. Scenki dramatyczne. Dyskusje. Zajęcia integracyjne. Wydarzenia (np. Światowy Dzień Chorego) Akcje charytatywne (np. „Dziewczynka z zapałkami”, „Góra Grosza”, zbiórka zakrętek) Szkolny Program Profilaktyki „Spójrz Inaczej”.	Wychowawca, psycholog szkolny, pedagog szkolny.	Cały rok
2. Potrafi zauważać i rozróżniać emocje innych ludzi.	Kontynuacja: Uwrażliwienie na dostrzeganie przeżywanych przez innych stanów emocjonalnych. Rozwijanie wrażliwości na krzywdę innych osób. Rozwój umiejętności rozmawiania o przeżywanych stanach emocjonalnych. Rozmowy o wykorzystywaniu odwagi w przeciwstawianiu się presji grupy i stawania w obronie słabszych, pokrzywdzonych.	Filmy edukacyjne. Scenki dramatyczne. Rozmowy, pogadanki, dyskusje. Modelowa postawa nauczyciela. Szkolny Program Profilaktyki „Spójrz Inaczej”.	Wychowawca, nauczyciele, nauczyciele świetlicy, psycholog szkolny, pedagog szkolny.	Cały rok
3. Właściwie reaguje na stany emocjonalne osób ze swojego otoczenia.	Rozwijanie sposobów zachowania i właściwych reakcji w odpowiedzi na negatywne emocje innych ludzi. Rozwijanie umiejętności samodzielnego rozwiązywania konfliktów. Rozwijanie umiejętności przyjmowania przeprosin, przebaczenia, pogodzenia się.	Gry i zabawy zespołowe. Książki, czytanki. Filmy edukacyjne. Rozmowy.	Wychowawca, nauczyciele, psycholog szkolny, pedagog szkolny.	Cały rok

CEL 3: PROFILAKTYKA ZACHOWAŃ AGRESYWNYCH

1. Wie czym jest agresja i przemoc i co może je powodować.	Kontynuacja: Powtórzenie informacji na temat agresji i jej przyczyn. Rozmowa z rodzicami na temat agresji i przemocy rówieśniczej. Kształtowanie poczucia zaufania do specjalistów (pedagog, psycholog).	Rozmowa. Spotkania z rodzicami. Zewnętrzne programy profilaktyczne. Odgrywanie scenek dramatycznych. Prace plastyczne.	Wychowawca Pedagog szkolny Psycholog szkolny	Cały rok
2. Zna informacje na temat przemocy w rodzinie.	Zapoznanie uczniów z problematyką przemocy w rodzinie. nadużywaniem sił przez osoby dorosłe. Prezentowanie form pomocy możliwych do uzyskania w przypadku przemocy domowej np. numery telefonów, policja, Ośrodek Pomocy Społecznej.	Spotkania z rodzicami. Pogadanki i dyskusje z uczniami.	Wychowawca (możliwość konsultacji z psychologiem i pedagogiem szkolnym).	Cały rok

3. Szanuje i pielęgnuje przyjaźnie.	Kontynuacja: Uświadomienie znaczenia przyjaźni w życiu człowieka. Budowanie atmosfery zaufania i szacunku. Rozwijanie umiejętności ufania ludziom i rozróżnienia kto jest warty zaufania i co zrobić, żeby samemu być taką osobą. Powtórzenie informacji na temat zawierania znajomości i podtrzymywania relacji z rówieśnikami.	Rozmowy, dyskusje. Burza mózgów. Literatura. Film, sztuka teatralna. Wydarzenia specjalne (np. Dzień Życzliwości i Pozdrowień).	Wychowawca, nauczyciele, pedagog szkolny, psycholog szkolny.	Cały rok
4. Zna pojęcie demoralizacji i przestępczości.	Przedstawienie uczniom pojęcia demoralizacji i przestępczości: czym są, na czym polegają, z jakimi zachowaniami się wiążą, czemu są niebezpieczne.	Spotkanie z funkcjonariuszem policji.	Funkcjonariusz policji.	Cały rok
5. Zna informacje na temat odpowiedzialności karnej.	Zapoznanie z konwencją praw dziecka. Przypomnienie informacji o pracy policji i straży miejskiej. Przedstawienie informacji dotyczącej odpowiedzialności prawnej. Przedstawienie zakresu obowiązków: prawników, sędziego, kuratora. Wycieczka do Sądu Rejonowego.	Pogadanka. Dyskusja. Wycieczka. Spotkanie z funkcjonariuszem policji.	Wychowawca, możliwość konsultacji z psychologiem, pedagogiem, funkcjonariusz policji.	Cały rok

DZIAŁ III: ŻYCIE W SPOŁECZEŃSTWIE

CEL 1: UMIEJĘTNOŚCI INTERPERSONALNE

CELE SZCZEGÓŁOWE Uczeń:	TREŚCI	POTENCJALNE METODY PRACY	ODPOWIEDZIALNE OSOBY	TERMIN
1. Zna i przestrzega normy i zasady panujące w szkole.	Przypomnienie uczniom ich praw i obowiązków szkolnych. Przypomnienie obowiązującego regulaminu szkoły, przerw.	Rozmowa. Pogadanka.	Wychowawca, nauczyciele dyżurujący.	Cały rok
2. Potrafi współpracować w grupie.	Kształtowanie postawy współpracy w grupie: ustanawianie reguł grupowych, sposoby komunikowania się (bariery komunikacyjne). Trenowanie pracy grupowej z różnymi osobami.	Prace grupowe. Zadania integrujące. Szkolny Program Profilaktyki „Spójrz Inaczej”.	Wychowawca, nauczyciele.	Cały rok

3. Potrafi nawiązywać poprawne relacje z rówieśnikami i dorosłymi.	Kształtowanie kulturalnej postawy wobec osób dorosłych (nauczycieli, pracowników szkoły), osób starszych, osób niepełnosprawnych. Przypomnienie form zwrotów grzecznościowych. Kształtowanie postawy szacunku wobec cudzej własności. Istota stosowania kulturalnego języka i słownictwa. Kształtowanie kulturalnej postawy wobec rówieśników, zasad wspólnej pracy i spędzania wolnego czasu. Kształtowanie umiejętności wyrażania własnego zdania Umiejętność okazywania innym pozytywnych uczuć.	Pogadanka. Praca grupowa. System oceniania zachowania. System nagród i kar. Dyżury nauczycielskie. Konkursy. Szkolny Program Profilaktyki „Spójrz Inaczej”. Wychowanie do życia w rodzinie	Wychowawca, nauczyciele przedmiotowi, psycholog szkolny, pedagog szkolny, nauczyciele świetlicy.	Cały rok
4. Potrafi poszukiwać i skorzystać z pomocy w trudnych sytuacjach.	Kształtowanie umiejętności mówienia o problemach, trudnościach. Kształtowanie umiejętności zgłaszania się po pomoc do osób dorosłych (wychowawca, pedagog, psycholog). Kształtowanie postawy otwartej na przyjmowanie pomocy specjalistów i zapobieganie wykluczeniu społecznemu osób z trudnościami.	Dyskusja. Pogadanka. Gazetka ścienna. Wizyty specjalistów.	Wychowawca, nauczyciele, pedagog, psycholog, zaproszeni goście.	Cały rok
CEL 2: TOLERANCJA I POSZANOWANIE DLA INNOŚCI				
1. Szanuje różnice pomiędzy ludźmi jest tolerancyjny.	Rozmowy o różnorodności świata ludzi, różnicach indywidualnych w wyglądzie, pochodzeniu, umiejętnościach, tempie pracy, itp. Kształtowanie otwartej postawy względem różnic indywidualnych. Modelowanie postawy tolerancji i szacunku. Kształtowanie postawy równego traktowania i sprawiedliwości. Kształtowanie postawy tolerancyjnej względem różnic, prezentowanych trudności innych osób, ich chorób, niepełnosprawności, odmienności pochodzenia, rasy i wyznania. Kształtowanie postawy szacunku względem każdego człowieka.	Dyskusja, rozmowy. Obserwacja. Film, sztuka teatralna. Scenki dramatyczne. Gazetki ścienne.	Wychowawca, psycholog, pedagog szkolny	Cały rok
CEL 3: EKOLOGIA				
1. Prezentuje postawę proekologiczną.	Kształtowanie poczucia osobistej odpowiedzialności za środowisko. Przekazywanie wiedzy na temat możliwości dbania o środowisko (recykling). Rozwijanie świadomości w zakresie zanieczyszczenia środowiska, w szczególności powietrza – edukacja i profilaktyka antysmogowa. Rozwijanie potrzeby dbania o porządek i czystość otaczającego nas świata.	Prace plastyczne. Pogadanka, rozmowa. Filmy edukacyjne, gazetki ścienne. Wydarzenia specjalne. (np. Dzień dla Ziemi) Wycieczki, rajdy. Edukacyjna Sieć Antysmogowa	Wychowawca, nauczyciele, zaproszeni goście.	Cały rok

DZIAŁ IV: WARTOŚCI

CEL 1: ROZWÓJ WARTOŚCI OSOBISTYCH

CELE SZCZEGÓŁOWE Uczeń:	TREŚCI	POTENCJALNE METODY PRACY	ODPOWIEDZIALNE OSOBY	TERMIN
1. Ma pozytywną samoocenę.	Rozwijanie poczucia własnej wartości, skuteczności, sprawczości. Zachęcanie do rozwijania własnych talentów, zdolności, umiejętności. Kształtowanie umiejętności dostrzegania pozytywnych cech u siebie i innych, mówienia o swoich osiągnięciach, prezentowania talentów. Wzmacnianie samoakceptacji. Potrafi dokonać samooceny, ocenić własne osiągnięcia i zachowanie. Kształtowanie umiejętności samoregulacji. Rozmowa z rodzicami na temat istoty wzmacniania umiejętności i mocnych stron dzieci, rozwijania zainteresowań.	Konkursy. Indywidualne rozmowy. Proponowane zajęcia pozalekcyjne. Obserwacja. Przedstawienia teatralne. Spotkania z rodzicami. Wydarzenia (np. Mój Dzień)	Wychowawca, nauczyciele przedmiotowi, pedagog szkolny, rola rodziców.	Cały rok
2. Jest odpowiedzialny za swoje działanie.	Kształtowanie postawy odpowiedzialności za swoje osiągnięcia. Wspieranie motywacji do nauki, rozwijania umiejętności, pogłębiania wiedzy. Dostrzegani i chwalenie za osiągane postępy. Kształtowanie umiejętności samodzielnego podejmowania wyborów i decyzji, umiejętności samodzielnego myślenia i nie poddawania się presji grupy. Uczenie umiejętności przyznania się do błędu, przyjęcia odpowiedzialności za własną winę i potrzeby naprawienia szkody. Kształtowanie umiejętności przyjmowania odpowiedzialności za skutki własnych decyzji. Wyposażenie rodziców w wiedzę na temat niepowodzeń szkolnych i możliwości wspierania nauki w domu. Organizowanie pomocy uczniom z trudnościami w ramach któregoś z przedmiotów lekcyjnych, organizowanie dodatkowych konsultacji.	Aktywne metody pracy. Pogadanki, rozmowy. System pochwał i nagan. System oceniania. Rozmowy indywidualne. Spotkania z rodzicami.	Wychowawca, nauczyciele przedmiotowi, pedagog szkolny, psycholog szkolny.	Cały rok

CEL 2: ROZWÓJ WARTOŚCI ALTRUISTYCZNYCH

1. Jest życzliwy i pomocny.	Kształtowanie postawy prospołecznej, czynienia dobra, uprzejmości, dzielenia się z innymi, wzajemnej pomocy, uczciwości, szlachetności koleżeństwa. Kształtowanie postawy altruistycznej, otwartej na potrzeby innych. Kształtowanie wrażliwości na krzywdę ludzi i zwierząt. Zachęcanie do włączania się w akcje charytatywne, zbiórki żywności, odzieży, zabawek dla potrzebujących, wykonanie kartek świątecznych. Rozwijanie wiedzy na temat zalet działalności wolontariackiej.	Rozmowy. Pogadanki. Modelowa postawa nauczyciela. Wycieczki (np. do schroniska dla bezdomnych zwierząt).	Wychowawca	Cały rok
CEL 2: ROZWÓJ WARTOŚCI OBYWATELSKICH				
1. Angażuje się w życie społeczności.	Zachęcanie i rozwijanie potrzeby uczestniczenia w życiu społeczności szkolnej i lokalnej, angażowania się w proponowane aktywności, wydarzenia szkolne. Rozwijanie zainteresowania najbliższym otoczeniem (klasą, szkołą, miejscowością, regionem).	Organizacja imprez szkolnych. Święta i wydarzenia specjalne. Konkursy. Gazetka ścienna.	Wychowawca, nauczyciele przedmiotowi, pedagog szkolny.	Cały rok
2. Szanuje wartości patriotyczne.	Rozmowa na temat wartości patriotycznych. Kształtowanie umiejętności właściwego zachowania wobec symboli narodowych. Wspieranie zainteresowania tradycją kraju i regionu. Rozwijanie znajomości ważnych miejsc historycznych w regionie i kraju. Odwiedzanie miejsc pamięci narodowej.	Rozmowy. Apele okazjonalne. Modelowa postawa wychowawcy. Wycieczki krajoznawcze.	Wychowawca	Cały rok

KLASY VII-VIII

DZIAŁ I: BEZPIECZEŃSTWO				
CEL 1: BEZPIECZEŃSTWO W CODZIENNYM ŻYCIU				
CELE SZCZEGÓŁOWE Uczeń:	OBOWIĄZUJĄCE TREŚCI	POTENCJALNE METODY PRACY	ODPOWIEDZIALNE OSOBY	TERMIN

1. Przestrzega zasad bezpieczeństwa.	Przypomnienie zasad bezpieczeństwa. Zachęcanie do aktywnych i bezpiecznych form wypoczynku. Proponowanie ciekawych form rozwijania kreatywności, korzystania z możliwości kulturalnych (kino, teatr), rozmowa o istotności rozwijania wartościach kulturalnych. Rozmowy na temat niebezpieczeństwa wynikającego z przebywania w nieodpowiednich miejscach (na zamarzniętych akwenach wodnych, przy ruchliwej ulicy, budowach). Rozmowa na temat higieny pracy: umiejętność pogodzenia nauki z racjonalnym wypoczywaniem.	Rozmowy. Dyskusje, komunikaty. Konkursy. Prace plastyczne. Aktywne metody pracy.	Wychowawca	Cały rok
2. Zna podstawowe zasady udzielania pierwszej pomocy.	Nauka odpowiedzialności za udzielanie pierwszej pomocy w przypadku bycia świadkiem wypadku. Informacje, które należy zebrać przed powiadomieniem służb. Przypomnienie informacji nt. umiejętności wyczuwania pulsu, sprawdzania oddechu. Ćwiczenie bandażowania. Zasady udzielania pierwszej pomocy i informowania służb ratowniczych o stanie poszkodowanego. Możliwości uzyskania pomocy ratunkowej w różnych okolicznościach (WOPR, GOPR).	Wykład. Rozmowy. Ćwiczenia praktyczne. Spotkania z zaproszonymi gośćmi (np. ratownikami medycznym). Prezentacja multimedialna.	Wychowawca, zaproszeni goście (np. ratownik medyczny)	Cały rok
3. Bezpiecznie korzysta z Internetu.	Kontynuacja i pogłębianie treści: Rozmowa na temat różnic pomiędzy światem realnym a wirtualnym. Rozmowa na temat niewłaściwego korzystania z nowoczesnych technologii. Uświadomienie czym jest cyberprzemoc, wie jak się przed nią chronić, potrafi zwrócić się o pomoc, właściwie reaguje na jej przejawy. Zebranie możliwych sposobów zabezpieczenia sprzętów przed wirusami komputerowymi, niechcianymi użytkownikami (login, hasła, programy antywirusowe). Dyskusja na temat ważności treści dostosowanych do wieku Zagrożenia płynące ze spędzania dużej ilości czasu przy komputerze (zarówno fizyczne, psychiczne i społeczne). Uwrażliwienie rodziców na zagrożenia związane z korzystaniem z Internetu przez ich dzieci oraz ze spędzaniem dużej ilości czasu w wirtualnym świecie. Zna zjawiska typu „rajdy” oraz w odpowiedni sposób korzysta z kształcenia na odległość Rozmowa na temat zespołu stresu elektronicznego oraz cyberwykluczeniu.	Zajęcia warsztatowe, komputerowe. Aktywne metody pracy. Gazetki ściennie. Współpraca z rodzicami. Warsztaty dla rodziców. Wydarzenia (np. Dzień Bezpiecznego Internetu).	Wychowawca, nauczyciele przedmiotowi, rodzice.	Cały rok
CEL 2: PROFILAKTYKA PRZECIWPÓŻAROWA				

1. Jest świadomy niebezpieczeństw związanych z pożarem.	Przypomnienie niebezpieczeństwa wynikającego z zabawy ogniem, zapalnikami, materiałami pirotechnicznymi, prądem, używaniem urządzeń elektrycznych.	Wycieczka lub wizyta przedstawicieli straży pożarnej w szkole.	Wychowawca, przedstawiciel straży pożarnej.	Cały rok
CEL 3: EDUKACJA PROZDROWOTNA				
1. Dbą o własne zdrowie, higienę osobistą i zdrowe odżywianie.	Promowanie zdrowego trybu życia. Promowanie aktywnego spędzania czasu. Znaczenie dbania o własne zdrowie i życia. Kształtowanie nawyków higienicznych: istota dbania o higienę w kontekście dojrzwania. Związek pomiędzy jakością odżywiania a wyglądem i samopoczuciem. Rozmowa o szkodliwości napojów energetycznych na rozwój i codzienne funkcjonowanie uczniów. Przekazanie informacji na temat substancji szkodliwych dla zdrowia (konserwanty, barwniki, substancje słodzące). Posiada wiedzę na temat zaburzeń odżywiania.	Konkursy, prace plastyczne. Gazetki ścienne. Wykład. Wycieczki. Wizyty specjalistów (dietetyk). Udział w wydarzeniach sportowych. Korzystanie z przykładów znanych osób (sportowców, dietetyków). Wydarzenia (np. „Stop Energetykom”, „Światowy Dzień Zdrowia”) „Trzymaj Formę”	Wychowawca, nauczyciele przedmiotowi, pedagog szkolny, dietetyk.	Cały rok
CEL 4: PROFILAKTYKA UZALEŻNIEŃ				
1. Zna substancje szkodliwe dla zdrowia i ich klasyfikację.	Pogłębianie wiedzy dotyczącej szkodliwości stosowania, alkoholu, narkotyków, dopalaczy, napojów energetycznych, leków i innych substancji psychoaktywnych, e-papierosów. Umiejętność rozróżniania substancji na: środki odurzające, substancje psychotropowe, środki zastępcze i nowe substancje psychoaktywne. Omówienie powodów i sytuacji, w których młodzi ludzie sięgają po substancje psychoaktywne. Poznanie podstawowych informacji na temat mechanizmu uzależnienia.	Program „Szkolna Interwencja Profilaktyczna” Wykład, pogadanka. Prace plastyczne. Zewnętrzne programy profilaktyczne. Wydarzenia (np. Dzień Bez Tytoniu) Kampania „Zachowaj Trzeźwy Umysł”. Szkolny Program Profilaktyki „Spójrz Inaczej” „Debata”	Wychowawca, psycholog szkolny, pedagog szkolny, specjaliści (np. lekarz).	Cały rok
2. Zna szkodliwość nikotyny.	Utrwalanie wiedzy dotyczącej szkodliwości wyrobów tytoniowych. Uwrażliwienie na szkodliwość palenia zarówno tradycyjnych jak i elektrycznych papierosów. Przypomnienie efektów i skutków popadania w nałogi.	Wykład, pogadanka. Monitorowanie przerw przez dyżurnych nauczycieli.	Wychowawca	Cały rok

3. Spędza czas wolny bez potrzeby sięgania po używki.	Rozwijanie umiejętności podejmowania osobistych zdrowych wyborów życiowych. Uczenie racjonalnego zarządzania własnym czasem i odpoczynkiem. Uświadomienie niebezpieczeństw wynikających z nadmiernego korzystania z nowoczesnych technologii, przesadnego przebywania w świecie wirtualnym.	Program „Szkolna Interwencja Profilaktyczna”. Burza mózgów. Warsztaty kreatywności. Rozmowy. Prace plastyczne. Kampania „Zachowaj Trzeźwy Umysł”.	Wychowawca, możliwość konsultacji z psychologiem i pedagogiem szkolnym.	Cały rok
4. Wie jak być asertywnym i radzić sobie z presją grupy.	Rozwijanie umiejętności zachowania asertywnego: rozmowa o tym kiedy należy i kiedy warto być asertywnym. Kształtowanie umiejętności świadomego dokonywania wyborów. Praktyczna nauka mówienia „nie”. Istota posiadania granic wewnętrznych i zewnętrznych. Co się dzieje, gdy nasze granice są przekraczane?	Rozmowa. Wykład. Burza mózgów. Pogadanka. Praktyczne ćwiczenia. Prace grupowe.	Wychowawca (możliwość współpracy z pedagogiem i psychologiem szkolnym).	Cały rok
5. Są wrażliwi na objawy stosowania i uzależnienia od narkotyków.	Przekazanie informacji na temat możliwych do zaobserwowania objawów (w wyglądzie, zachowaniu, funkcjonowaniu) młodych ludzi, którzy znajdują się pod wpływem działania substancji psychotropowych i którzy wykazują objawy uzależnienia.	Program „Szkolna Interwencja Profilaktyczna”. Zebranie z rodzicami. Wykład, pogadanka, film. Prezentacja multimedialna.	Przeszkoleni specjaliści, zaproszeni goście.	Cały rok
6. Potrafią rozmawiać z młodzieżą o doświadczanych przez nią trudnościach.	Uwrażliwienie na problemy dorastających młodych ludzi oraz sytuacji, w których stają się bardziej narażeni na kontakt z substancjami psychoaktywnymi. Nauka poruszania trudnych tematów w rozmowie z nastolatkami.	Spotkania z rodzicami. Szkolenia nauczycieli. Wykład, pogadanka. Prezentacja multimedialna.	Pedagog szkolny, psycholog szkolny.	Cały rok
7. Wie czym są uzależnienia behawioralne	Rozwijanie świadomości o uzależnieniach behawioralnych (np. od telefonów, komputera, gier)	Rozmowy Wydarzenia (np. Fonaholizm) Spotkania	Wychowawca, psycholog, pedagog, zaproszeni goście.	Cały rok
DZIAŁ II: EMOCJE				
CEL 1: REGULACJA EMOCJONALNA				
CELE SZCZEGÓŁOWE Uczeń:	OBOWIĄZUJĄCE TREŚCI	POTENCJALNE METODY PRACY	ODPOWIEDZIALNE OSOBY	TERMIN

1. Potrafi rozmawiać o własnych stanach emocjonalnych.	Kontynuacja: Kształtowanie umiejętności rozmawiania o emocjach, identyfikowania aktualnych stanów emocjonalnych. Rozwijanie umiejętności przeżywania własnych emocji. Rozmowa o trudnych uczuciach (np. zakochanie, zazdrość, poczucie winy, wyrzuty sumienia) oraz ich wpływie na funkcjonowanie i zachowanie człowieka.	Rozmowa, dyskusja. Praca grupowa. Prace plastyczne. Film, czytanki. Burza mózgów. Mapy myśli. Dzień Zdrowia Psychicznego Szkolny Program Profilaktyki „Spójrz Inaczej”.	Wychowawca, psycholog szkolny, pedagog szkolny.	Cały rok
2. Potrafi radzić sobie z własnymi stanami emocjonalnymi.	Kontynuacja: Kształtowanie umiejętności wyrażania i radzenia sobie z nimi. Rozwijanie umiejętności rozładowywania napięcia emocjonalnego. Nauka rozpoznawania przyczyn własnej złości, smutku, lęku. Kształtowanie umiejętności doświadczania i radzenia sobie z emocjami związanymi z wygraną i przegraną, porażką.	Aktywne formy pracy. Scenki dramatyczne, sztuka teatralna. Ćwiczenia warsztatowe. Prace plastyczne. Literatura. Szkolny Program Profilaktyki „Spójrz Inaczej”.	Wychowawca, psycholog szkolny, pedagog szkolny.	Cały rok
3. Rozwija umiejętność radzenia sobie ze stresem.	Kontynuacja: Rozmowy o sytuacjach wywołujących napięcie i stres. Dyskusja o skutecznych sposobach radzenia sobie ze stresem i rozładowywania napięcia w bezpieczny dla siebie i innych sposób. Kontynuacja rozwijania umiejętności przewartościowania trudnych sytuacji w szanse rozwojowe i możliwości.	Dyskusja. Pogadanka. Prace plastyczne. Praca grupowa. Szkolny Program Profilaktyki „Spójrz Inaczej”.	Wychowawca, psycholog szkolny, pedagog szkolny.	Cały rok
4. Są wrażliwi na objawy stosowania autoagresji.	Przekazanie informacji na temat powodów i objawów stosowania autoagresji (np. w formie samookaleczania) wśród młodzieży.	Wykład, rozmowa. Prezentacja multimedialna.	Specjaliści (np. psycholog, pedagog) .	Cały rok
CEL 2: EMPATIA				

1. Jest wrażliwy na potrzeby swoje i ludzi dookoła siebie.	Kontynuacja: Uwrażliwienie uwagi na potrzeby ludzi dookoła. Uczenie przyjmowania i udzielania pomocy osobom w potrzebie i podejmowanie działań wolontaryjnych. Rozwijanie umiejętności wspólnego spędzania czasu w sposób konstruktywny oraz w realnym świecie. Kształtowanie wartości realnego kontaktu ponad kontakty wirtualne (w sieci internetowej). Umiejętność dbania o siebie, swoje potrzeby. Rozwój umiejętności bycia życzliwym dla siebie i innych, odczuwania współczucia względem siebie i innych. Rozwijanie ciekawości na drugiego człowieka, umiejętności rozumienia perspektywy i przeżyć ludzi dookoła.	Rozmowy, pogadanki. Aktywne metody pracy. Scenki dramatyczne. Dyskusje. Zajęcia integracyjne. Wydarzenia (np. Światowy Dzień Chorego) Akcje charytatywne (np. „Dziewczynka z zapalnikami”, „Góra Grosza”, zbiórka zakrętek) Szkolny Program Profilaktyki „Spójrz Inaczej”.	Wychowawca, psycholog szkolny, pedagog szkolny.	Cały rok
2. Potrafi zauważać i rozróżniać emocje innych ludzi.	Kontynuacja: Uwrażliwienie na dostrzeganie przeżywanych przez innych stanów emocjonalnych. Rozwijanie wrażliwości na krzywdę innych osób. Rozwój umiejętności rozmawiania o przeżywanych stanach emocjonalnych. Rozmowy o wykorzystywaniu odwagi w przeciwstawianiu się presji grupy i stawania w obronie słabszych, pokrzywdzonych.	Filmy edukacyjne. Scenki dramatyczne. Rozmowy, pogadanki, dyskusje. Modelowa postawa nauczyciela. Szkolny Program Profilaktyki „Spójrz Inaczej”.	Wychowawca, nauczyciele, nauczyciele świetlicy, pedagog i psycholog.	Cały rok
3. Właściwie reaguje na stany emocjonalne osób ze swojego otoczenia.	Rozwijanie sposobów zachowania i właściwych reakcji w odpowiedzi na negatywne emocje innych ludzi. Rozwijanie umiejętności samodzielnego rozwiązywania konfliktów. Rozwijanie umiejętności przyjmowania przeprosin, przebaczenia sobie i innym, pogodzenia się.	Gry i zabawy zespołowe. Książki, czytanki. Filmy edukacyjne. Rozmowy.	Wychowawca, nauczyciele, pedagog i psycholog.	Cały rok
CEL 3: PROFILAKTYKA ZACHOWAŃ AGRESYWNYCH				
1. Wie, czym jest agresja i przemoc i co może je powodować.	Kontynuacja: Powtórzenie informacji na temat agresji i jej przyczyn (przemoc fizyczna, psychiczna, materialna - przejawy). Wprowadzenie pojęcia przemocy rówieśniczej, nękania, wyśmiewania w formie „bullyingu” – rozmowy o przyczynach i skutkach tego zjawiska. Rozmowa z rodzicami na temat agresji i przemocy rówieśniczej. Kształtowanie poczucia zaufania do specjalistów i służb (pedagog, psycholog, policja).	Rozmowa. Spotkania z rodzicami. Odgrywanie scenek dramatycznych. Prace plastyczne.	Wychowawca, psycholog szkolny, pedagog szkolny.	Cały rok

2. Wie, czym jest cyberprzemoc.	Kształtowanie znajomości terminu „cyberprzemoc” czyli stosowania przemocy słownej, psychicznej za pomocą mediów społecznościowych (prześladowanie, hejt internetowy, wykluczenie). Rozmowy o skutkach doświadczania cyberprzemocy: porównanie z przemocą fizyczną, przemocą w realnym świecie. Kształtowanie umiejętności właściwego reagowania na skutki przejawów cyberprzemocy i łamania prawa. Przekazanie informacji na temat odpowiedzialności za umieszczanie nieestosownych treści w Internecie, również odpowiedzialność karna.	Dyskusja. Prezentacja multimedialna. Praca grupowa. Burza mózgów.	Wychowawca, psycholog szkolny, pedagog szkolny.	Cały rok
3. Zna informacje na temat przemocy w rodzinie.	Zapoznanie uczniów z problematyką przemocy w rodzinie. nadużywaniem sił przez osoby dorosłe. Przedstawienie form pomocy możliwych do uzyskania w przypadku przemocy domowej np. numery telefonów, policja, Ośrodek Pomocy Społecznej.	Spotkania z rodzicami. Pogadanki i dyskusje z uczniami.	Wychowawca (możliwość konsultacji z psychologiem i pedagogiem szkolnym).	Cały rok
4. Szanuje i pielęgnuje przyjaźnie.	Kontynuacja: Uświadomienie znaczenia przyjaźni w życiu człowieka. Budowanie atmosfery zaufania i szacunku. Rozwijanie umiejętności ufania ludziom i rozróżnienia kto jest wart zaufania i co zrobić, żeby samemu być taką osobą. Powtórzenie informacji na temat zawierania znajomości i podtrzymywania relacji z rówieśnikami.	Rozmowy, dyskusje. Burza mózgów. Literatura. Film, sztuka teatralna. Wydarzenia specjalne (np. Dzień Życzliwości i Pozdrowień)	Wychowawca, nauczyciele, pedagog szkolny, psycholog szkolny.	Cały rok
5. Zna pojęcie demoralizacji i przestępczości.	Przedstawienie uczniom pojęcia demoralizacji i przestępczości: czym są, na czym polegają, z jakimi zachowaniami się wiążą, czemu są niebezpieczne.	Spotkanie z funkcjonariuszem policji.	Funkcjonariusz policji	II Okres
6. Zna informacje na temat własnej odpowiedzialności prawnej i karnej.	Przedstawienie informacji dotyczącej odpowiedzialności prawnej. Przedstawienie zakresu obowiązków: prawników, sędziego, kuratora. Wycieczka do Sądu Rejonowego.	Wykład. Pogadanka. Dyskusja. Wycieczka. Spotkanie z funkcjonariuszem policji.	Wychowawca, możliwość konsultacji z psychologiem, pedagogiem. Funkcjonariusz policji.	Cały rok

DZIAŁ III: ŻYCIE W SPOŁECZEŃSTWIE

CEL 1: UMIEJĘTNOŚCI INTERPERSONALNE

CELE SZCZEGÓŁOWE Uczeń:	TREŚCI	POTENCJALNE METODY PRACY	ODPOWIEDZIALNE OSOBY	TERMIN
1. Zna i przestrzega normy i zasady panujące w szkole.	Przypomnienie uczniom ich praw i obowiązków szkolnych. Przypomnienie obowiązującego regulaminu szkoły, przerw.	Rozmowa. Pogadanka.	Wychowawca, nauczyciele dyżurujący.	Cały rok
2. Potrafi współpracować w grupie.	Kształtowanie postawy współpracy w grupie: ustanawianie reguł grupowych, sposoby komunikowania się (bariery komunikacyjne). Kształtowanie umiejętności pracy w grupie z różnymi osobami. Przekazanie informacji na temat ról grupowych. Kształtowanie umiejętności przyjmowania odpowiedzialności zbiorowej za pracę grupy i odpowiedzialności indywidualnej za powierzone zadania.	Prace grupowe. Zadania integrujące. Szkolny Program Profilaktyki „Spójrz Inaczej” .	Wychowawca, nauczyciele.	Cały rok
3. Potrafi nawiązywać i pielęgnować poprawne relacje z rówieśnikami i dorosłymi.	Kształtowanie kulturalnej postawy wobec osób dorosłych (nauczycieli, pracowników szkoły), osób starszych, osób niepełnosprawnych. Kształtowanie postawy szacunku wobec cudzej własności, wobec mienia publicznego. Istota stosowania kulturalnego języka i słownictwa. Kształtowanie kulturalnej postawy wobec rówieśników, zasad wspólnej pracy i spędzania wolnego czasu. Kształtowanie umiejętności wyrażania własnego zdania w kulturalny sposób. Umiejętność okazywania innym pozytywnych uczuć.	Pogadanka. Praca grupowa. System oceniania zachowania. System nagród i kar. Dyżury nauczycielskie. Konkursy. Szkolny Program Profilaktyki „Spójrz Inaczej” .	Wychowawca, nauczyciele przedmiotowi, psycholog szkolny. pedagog szkolny. nauczyciele świetlicy.	Cały rok
4. Potrafi poszukiwać i skorzystać z pomocy w trudnych sytuacjach.	Kształtowanie umiejętności mówienia o problemach, trudnościach. Kształtowanie umiejętności zgłaszania się po pomoc do osób dorosłych (wychowawca, pedagog, psycholog). Kształtowanie postawy otwartej na przyjmowanie pomocy specjalistów i zapobieganie wykluczeniu społecznemu osób z trudnościami.	Dyskusja. Pogadanka. Gazetka ścienna. Wizyty specjalistów.	Wychowawca, nauczyciele, pedagog, psycholog, zaproszeni goście.	Okres II
CEL 2: TOLERANCJA I POSZANOWANIE DLA INNOŚCI				

1. Szanuje różnice pomiędzy ludźmi jest tolerancyjny.	Rozmowy o różnorodności świata ludzi, różnicach indywidualnych w wyglądzie, pochodzeniu, możliwościach materialnych, umiejętnościach, tempie pracy, itp. Kształtowanie otwartej postawy względem różnic indywidualnych. Kształtowanie opierania relacji rówieśniczych na kwestiach pozamaterialnych. Modelowanie postawy tolerancji i szacunku. Kształtowanie postawy równego traktowania i sprawiedliwości. Kształtowanie postawy tolerancyjnej względem różnic, prezentowanych trudności innych osób, ich chorób, niepełnosprawności, odmienności pochodzenia, rasy i wyznania. Kształtowanie postawy szacunku względem każdego człowieka.	Dyskusja, rozmowy. Obserwacja. Film, sztuka teatralna. Scenki dramatowe. Gazetki ściennie Wychowanie do życia w rodzinie	Wychowawca, psycholog, pedagog szkolny.	Cały rok
CEL 3: EKOLOGIA				
1. Prezentuje postawę proekologiczną.	Kontynuacja: Kształtowanie poczucia osobistej odpowiedzialności za środowisko. Przekazywanie wiedzy na temat możliwości dbania o środowisko (recykling). Rozwijanie świadomości w zakresie zanieczyszczenia środowiska, w szczególności powietrza – edukacja i profilaktyka antysmogowa. Rozwijanie potrzeby dbania o porządek i czystość otaczającego nas świata.	Prace plastyczne. Pogadanka, rozmowa. Filmy edukacyjne, gazetki ściennie. Wydarzenia specjalne (np. Dzień dla Ziemi). Wycieczki, rajdy. Edukacyjna Sieć Antysmogowa	Wychowawca, nauczyciele, zaproszeni goście.	Cały rok
DZIAŁ IV: WARTOŚCI				
CEL 1: ROZWÓJ WARTOŚCI OSOBISTYCH				
CELE SZCZEGÓŁOWE Uczeń:	TREŚCI	POTENCJALNE METODY PRACY	ODPOWIEDZIALNE OSOBY	TERMIN
1. Ma pozytywną samoocenę.	Rozwijanie poczucia własnej wartości, skuteczności, sprawczości. Zachęcanie do rozwijania własnych talentów, zdolności, umiejętności. Kształtowanie umiejętności dostrzegania pozytywnych cech u siebie i innych, mówienia o swoich osiągnięciach, prezentowania talentów. Wzmacnianie samoakceptacji, samoświadomości. Potrafi dokonać samooceny, ocenić własne osiągnięcia i zachowanie. Rozmowa z rodzicami na temat istoty wzmacniania umiejętności i mocnych stron uczniów, rozwijania osobistych zainteresowań.	Aktywne metody pracy. Konkursy. Indywidualne rozmowy. Proponowane zajęcia pozalekcyjne. Obserwacja. Przedstawienia teatralne. Spotkania z rodzicami. Wydarzenia (np. Mój Dzień)	Wychowawca, nauczyciele przedmiotowi, pedagog szkolny, rola rodziców.	Cały rok

2.Rozwój				
2. Jest odpowiedzialny za swoje działania.	Kształtowanie postawy odpowiedzialności za swoje osiągnięcia. Pobudzanie chęci i motywacji do nauki poprzez stosowanie aktywnych metod pracy. Motywowanie do rozwijania umiejętności, wiedzy. Chwalenie uczniów za postępy i osiągnięcia. Uczenie umiejętności przyznania się do błędu, przyjęcia odpowiedzialności za własną winę i naprawienia szkody. Kształtowanie umiejętności samodzielnego podejmowania wyborów i decyzji, umiejętności samodzielnego myślenia i nie poddawania się presji grupy. Kształtowanie umiejętności przyjmowania odpowiedzialności za skutki własnych decyzji. Wyposażenie rodziców w wiedzę na temat niepowodzeń szkolnych i możliwości wspierania nauki w domu.	Aktywne metody pracy. Pogadanki, rozmowy. System pochwał i nagan. System oceniania. Rozmowy indywidualne. Zaproszenie absolwentów szkoły. Spotkania z rodzicami.	Wychowawca, nauczyciele przedmiotowi, pedagog szkolny, psycholog szkolny.	Cały rok
CEL 2: ROZWÓJ WARTOŚCI ALTRUISTYCZNYCH				
1. Jest życzliwy i pomocny.	Kształtowanie postawy prospołecznej, potrzeby czynienia dobra, uprzejmości, szlachetności, dzielenia się z innymi, wzajemnej pomocy, uczciwości, koleżeństwa. Kształtowanie postawy altruistycznej, otwartej na potrzeby innych. Kształtowanie wrażliwości na krzywdę ludzi i zwierząt. Zachęcanie do włączania się w akcje charytatywne, np. zbiórki żywności, odzieży, zabawek dla potrzebujących, wykonanie kartek świątecznych dla osób samotnych. Rozwijanie wiedzy na temat zalet działalności wolontariackiej.	Rozmowy. Pogadanki. Modelowa postawa nauczyciela. Wycieczki (np. do schroniska dla bezdomnych zwierząt).	Wychowawca	Cały rok
CEL 2: ROZWÓJ WARTOŚCI OBYWATELSKICH				
1. Angażuje się w życie społeczności.	Zachęcanie i rozwijanie potrzeby uczestniczenia w życiu społeczności szkolnej i lokalnej, angażowania się w proponowane aktywności, wydarzenia szkolne. Rozwijanie zainteresowania najbliższym otoczeniem (klasą, szkołą, miejscowością, regionem).	Organizacja imprez szkolnych. Święta i wydarzenia specjalne. Konkursy. Gazetka ścienna.	Wychowawca, nauczyciele przedmiotowi, pedagog szkolny.	Cały rok

2. Szanuje wartości patriotyczne.	Rozmowa na temat wartości patriotycznych. Kształtowanie umiejętności właściwego zachowania wobec symboli narodowych. Wspieranie zainteresowania tradycją kraju i regionu. Rozwijanie znajomości ważnych miejsc historycznych w regionie i kraju. Odwiedzanie miejsc pamięci narodowej.	Rozmowy. Apele okazjonalne. Modelowa postawa wychowawcy. Wycieczki krajoznawcze.	Wychowawca	Cały rok
--	--	--	-------------------	-----------------

ARKUSZ SPRAWDZAJĄCY REALIZACJĘ ZADAŃ PROGRAMU WYCHOWAWCZO-PROFILAKTYCZNEGO W KLASACH 1-3

KLASA:

WYCHOWAWCA:

DZIAŁ I: BEZPIECZEŃSTWO				
CEL 1: BEZPIECZEŃSTWO W CODZIENNYM ŻYCIU				
CELE SZCZEGÓŁOWE Uczeń:	TEMATY	METODY PRACY	TERMIN	REALIZATOR
1. Przestrzega bezpieczeństwa w drodze do i ze szkoły. 2. Przestrzega zasad bezpieczeństwa w szkole. 3. Dbą o estetykę i porządek klasy i szkoły. 4. Bezpiecznie spędza wolny czas. 5. Bezpiecznie korzysta z Internetu. 6. Zna zagrożenia związane z obcymi ludźmi.				
CEL 2: PROFILAKTYKA PRZECIWPOŻAROWA				
Jest świadomy niebezpieczeństw związanych z pożarem				

CEL 3: EDUKACJA PROZDROWOTNA				
1. Dbą o własne zdrowie.				
2. Dbą o higienę osobistą.				
CEL 4: PROFILAKTYKA UZALEŻNIEŃ				
Zna substancje szkodliwe dla zdrowia.				
DZIAŁ II: EMOCJE				
CEL 1: REGULACJA EMOCJONALNA				
1. Potrafi identyfikować i nazywać swoje podstawowe stany emocjonalne. 2. Uczy się radzić sobie z własnymi stanami emocjonalnymi.				
CEL 2: EMPATIA				

1. Jest wrażliwy na ludzi dookoła siebie. 2. Potrafi zauważać i rozróżniać podstawowe emocje innych ludzi. 3. Potrafi właściwie Reagować na stany emocjonalne osób ze swojego otoczenia.				
CEL 3: PROFILAKTYKA ZACHOWAŃ AGRESYWNYCH				
1. Zna wartość przyjaźni. 2. Wie czym jest złość i że może ona powodować zachowania agresywne.				
DZIAŁ III: ŻYCIE W SPOŁECZEŃSTWIE				
CEL 1: UMIEJĘTNOŚCI INTERPERSONALNE				

1. Zna i przestrzega normy i zasady panujące w szkole. 2. Do innych odnosi się z szacunkiem i kulturą osobistą. 3. Nawiązuje pozytywne relacje z rówieśnikami, potrafi pracować w grupie. 4. Potrafi poszukiwać i skorzystać z pomocy w trudnych sytuacjach.				
CEL 2: TOLERANCJA I POSZANOWANIE DLA INNOŚCI				
1. Dostrzega różnorodność świata ludzi				
2. Ma poszanowanie dla inności osób.				
CEL 3: EKOLOGIA				

1. Prezentuje postawę proekologiczną.				
DZIAŁ IV: WARTOŚCI				
CEL 1: ROZWÓJ WARTOŚCI OSOBISTYCH				
1. Ma pozytywną samoocenę.				
2. Jest odpowiedzialny za swoje działanie.				
CEL 2: ROZWÓJ WARTOŚCI ALTRUISTYCZNYCH				
1. Odróżnia dobro od zła.				
2. Potrafi udzielić bezinteresownej pomocy.				
CEL 3: ROZWÓJ WARTOŚCI OBYWATELSKICH				
1. Angażuje się w życie społeczności.				
2. Szanuje wartości patriotyczne.				

ARKUSZ SPRAWDZAJĄCY REALIZACJĘ ZADAŃ PROGRAMU WYCHOWAWCZO-PROFILAKTYCZNEGO W KLASACH 4

KLASA:

WYCHOWAWCA:

DZIAŁ I: BEZPIECZEŃSTWO				
CEL 1: BEZPIECZEŃSTWO W CODZIENNYM ŻYCIU				
CELE SZCZEGÓŁOWE Uczeń:	TEMATY	METODY PRACY	TERMIN	REALIZATOR
1. Przestrzega zasad bezpieczeństwa w drodze do i ze szkoły. 2. Przestrzega zasad bezpieczeństwa w szkole. 3. Dbą o estetykę i porządek klasy i szkoły. 4. Bezpiecznie spędza wolny czas. 5. Bezpiecznie korzysta z Internetu.				
CEL 2: PROFILAKTYKA PRZECIWPOŻAROWA				

1 Jest świadomy niebezpieczeństw związanych z pożarem.				
CEL 3: EDUKACJA PROZDROWOTNA				
1. Dbą o własne zdrowie i o higienę osobistą.				
CEL 4: PROFILAKTYKA UZALEŻNIEŃ				
1. Zna substancje szkodliwe dla zdrowia. 2. Zna sposoby spędzania wolnego czasu bez potrzeby sięgania po używki.				
DZIAŁ II: EMOCJE				
CEL 1: REGULACJA EMOCJONALNA				
1. Potrafi identyfikować i nazywać swoje stany emocjonalne. 2. Potrafi radzić sobie z własnymi stanami emocjonalnymi. 3. Rozwija umiejętność radzenia sobie ze stresem.				

CEL 2: EMPATIA				
1. Jest wrażliwy na ludzi dookoła siebie. 2. Potrafi zauważać i rozróżniać emocje innych ludzi. 3. Właściwie reaguje na stany emocjonalne osób ze swojego otoczenia.				
CEL 3: PROFILAKTYKA ZACHOWAŃ AGRESYWNYCH				
1. Zna wartość przyjaźni. 2. Wie czym jest agresja i przemoc i co może je powodować. 3. Wie, że wszelkie zjawiska przemocy są naruszeniem dóbr i praw człowieka.				
DZIAŁ III: ŻYCIE W SPOŁECZEŃSTWIE				
CEL 1: UMIEJĘTNOŚCI INTERPERSONALNE				

1. Zna i przestrzega normy i zasady panujące w szkole. 2. Do innych odnosi się z szacunkiem i kulturą osobistą. 3. Nawiązuje i utrzymuje pozytywne relacje z rówieśnikami. 4. Potrafi współpracować w grupie 5. Potrafi poszukiwać i skorzystać z pomocy w trudnych sytuacjach				
CEL 2: TOLERANCJA I POSZANOWANIE DLA INNOŚCI				
1. Dostrzega różnorodność świata ludzi. 2. Ma poszanowanie dla inności osób.				
CEL 3: EKOLOGIA				
Prezentuje postawę proekologiczną.				
DZIAŁ IV: WARTOŚCI				
CEL 1: ROZWÓJ WARTOŚCI OSOBISTYCH				

1. Ma pozytywną samoocenę. 2. Jest odpowiedzialny za swoje działanie.				
CEL 2: ROZWÓJ WARTOŚCI ALTRUISTYCZNYCH				
1. Odróżnia dobro od zła. 2. Potrafi udzielić bezinteresownej pomocy.				
CEL 3: ROZWÓJ WARTOŚCI OBYWATELSKICH				
1. Angażuje się w życie społeczności. 2. Szanuje wartości patriotyczne.				

ARKUSZ SPRAWDZAJĄCY REALIZACJĘ ZADAŃ PROGRAMU WYCHOWAWCZO-PROFILAKTYCZNEGO W KLASACH 5

KLASA:

WYCHOWAWCA:

DZIAŁ I: BEZPIECZEŃSTWO				
CEL 1: BEZPIECZEŃSTWO W CODZIENNYM ŻYCIU				
CELE SZCZEGÓŁOWE Uczeń:	TEMATY	METODY PRACY	TERMIN	REALIZATOR
1. Przestrzega zasad bezpieczeństwa na terenie szkoły i w miejscach publicznych. 2. Zna podstawowe zasady udzielania pierwszej pomocy. 3. Bezpiecznie spędza wolny czas. 4. Bezpiecznie korzysta z Internetu.				
CEL 2: PROFILAKTYKA PRZECIWPOŻAROWA				
Jest świadomy niebezpieczeństw związanych z pożarem.				
CEL 3: EDUKACJA PROZDROWOTNA				

1. Dbą o własne zdrowie i o higienę osobistą.				
2. Dbą o zdrowe odżywianie.				
CEL 4: PROFILAKTYKA UZALEŻNIEŃ				
1. Zna substancje szkodliwe dla zdrowia.				
2. Zna sposoby spędzania wolnego czasu bez potrzeby sięgania po używki.				
3. Potrafi podejmować bezpieczne ryzyko.				
4. Wie jak być asertywnym.				
DZIAŁ II: EMOCJE				
CEL 1: REGULACJA EMOCJONALNA				

1. Potrafi identyfikować i nazywać swoje stany emocjonalne 2. Potrafi radzić sobie z własnymi stanami emocjonalnymi 3. Rozwija umiejętność radzenia sobie ze stresem 4. Identyfikuje wrażenia emocjonalne w ciele				
CEL 2: EMPATIA				
1. Jest wrażliwy na potrzeby swoje i ludzi dookoła siebie 2. Potrafi zauważać i rozróżniać emocje innych ludzi 3. właściwie reaguje na stany emocjonalne osób ze swojego otoczenia				
CEL 3: PROFILAKTYKA ZACHOWAŃ AGRESYWNYCH				

1. zna wartość przyjaźni 2. wie czym jest agresja i przemoc i co może je powodować 3. zna informacje na temat odpowiedzialności karnej				
DZIAŁ III: ŻYCIE W SPOŁECZEŃSTWIE				
CEL 1: UMIEJĘTNOŚCI INTERPERSONALNE				
1. Zna i przestrzega normy i zasady panujące w szkole. 2. Potrafi współpracować w grupie.				
3. Potrafi nawiązywać poprawne relacje z rówieśnikami i dorosłymi. 4. Potrafi poszukiwać i skorzystać z pomocy w trudnych sytuacjach.				
CEL 2: TOLERANCJA I POSZANOWANIE DLA INNOŚCI				

Szanuje różnice pomiędzy ludźmi jest tolerancyjny.				
CEL 3: EKOLOGIA				
Prezentuje postawę proekologiczną.				
DZIAŁ IV: WARTOŚCI				
CEL 1: ROZWÓJ WARTOŚCI OSOBISTYCH				
1. Ma pozytywną samoocenę. 2. Jest odpowiedzialny za swoje działanie.				
CEL 2: ROZWÓJ WARTOŚCI ALTRUISTYCZNYCH				

1. Jest życzliwy i pomocny.				
CEL 3: ROZWÓJ WARTOŚCI OBYWATELSKICH				
1. Angażuje się w życie społeczności.				
2. Szanuje wartości patriotyczne.				

ARKUSZ SPRAWDZAJĄCY REALIZACJĘ ZADAŃ PROGRAMU WYCHOWAWCZO-PROFILAKTYCZNEGO W KLASACH 6

KLASA:

WYCHOWAWCA:

DZIAŁ I: BEZPIECZEŃSTWO				
CEL 1: BEZPIECZEŃSTWO W CODZIENNYM ŻYCIU				
CELE SZCZEGÓŁOWE Uczeń:	TEMATY	METODY PRACY	TERMINY	REALIZATOR

1. Przestrzega zasad bezpieczeństwa. 2. Zna podstawowe zasady udzielania pierwszej pomocy. 3. Bezpiecznie korzysta z Internetu.				
CEL 2: PROFILAKTYKA PRZECIWPOŻAROWA				
Jest świadomy niebezpieczeństw związanych z pożarem.				
CEL 3: EDUKACJA PROZDROWOTNA				

Dbą o własne zdrowie, higienę osobistą i zdrowe odżywianie.				
CEL 4: PROFILAKTYKA UZALEŻNIEŃ				
1. Zna substancje szkodliwe dla zdrowia i ich klasyfikację. 2. Zna szkodliwość Nikotyny. 3. Spędza czas wolny bez potrzeby sięgania po używki. 3. Wie jak być asertywnym i radzić sobie z presją grupy.				
DZIAŁ II: EMOCJE				
CEL 1: REGULACJA EMOCJONALNA				
1. Identyfikuje i nazywa swoje stany emocjonalne. 2. Potrafi radzić sobie z własnymi stanami emocjonalnymi. 3. Rozwija umiejętność radzenia sobie ze stresem.				
CEL 2: EMPATIA				

1. Jest wrażliwy na potrzeby swoje i ludzi dookoła siebie. 2. Potrafi zauważać i rozróżniać emocje innych ludzi. 3. Właściwie reaguje na stany emocjonalne osób ze swojego otoczenia.				
CEL 3: PROFILAKTYKA ZACHOWAŃ AGRESYWNYCH				

1. Wie czym jest agresja i przemoc i co może je powodować. 2. Zna informacje na temat przemocy w rodzinie. 3. Szanuje i pielęgnuje przyjaźnie. 4. Zna pojęcie demoralizacji i przestępczości. 5. Zna informacje na temat odpowiedzialności karnej.				
DZIAŁ III: ŻYCIE W SPOŁECZEŃSTWIE				
CEL 1: UMIEJĘTNOŚCI INTERPERSONALNE				

1. Zna i przestrzega normy i zasady panujące w szkole. 2. Potrafi współpracować w grupie. 3. Potrafi nawiązywać poprawne relacje z rówieśnikami i dorosłymi. 4. Potrafi poszukiwać i skorzystać z pomocy w trudnych sytuacjach.				
CEL 2: TOLERANCJA I POSZANOWANIE DLA INNOŚCI				
Szanuje różnice pomiędzy ludźmi jest tolerancyjny.				
CEL 3: EKOLOGIA				
Prezentuje postawę proekologiczną.				
DZIAŁ IV: WARTOŚCI				
CEL 1: ROZWÓJ WARTOŚCI OSOBISTYCH				

1. Ma pozytywną samoocenę.				
2. Jest odpowiedzialny za swoje działanie.				
CEL 2: ROZWÓJ WARTOŚCI ALTRUISTYCZNYCH				
Jest życzliwy i pomocny.				
CEL 3: ROZWÓJ WARTOŚCI OBYWATELSKICH				
1. Angażuje się w życie społeczności.				
2. Szanuje wartości patriotyczne.				

ARKUSZ SPRAWDZAJĄCY REALIZACJĘ ZADAŃ PROGRAMU WYCHOWAWCZO-PROFILAKTYCZNEGO W KLASACH 7-8

KLASA:

WYCHOWAWCA:

DZIAŁ I: BEZPIECZEŃSTWO
CEL 1: BEZPIECZEŃSTWO W CODZIENNYM ŻYCIU

CELE SZCZEGÓŁOWE Uczeń:	TEMATY	METODY PRACY	TERMINY	REALIZATOR
1. Przestrzega zasad bezpieczeństwa.				
2. Zna podstawowe zasady udzielania pierwszej pomocy.				
CEL 2: PROFILAKTYKA PRZECIWPOŻAROWA				
Jest świadomy niebezpieczeństw związanych z pożarem.				
CEL 3: EDUKACJA PROZDROWOTNA				
Dbą o własne zdrowie, higienę osobistą i zdrowe odżywianie.				
CEL 4: PROFILAKTYKA UZALEŻNIEŃ				

1. Zna substancje szkodliwe dla zdrowia i ich klasyfikację. 2. Zna szkodliwość nikotyny. 3. Spędza czas wolny bez potrzeby sięgania po używki. 4. Wie jak być asertywnym i radzić sobie z presją grupy.				
RODZICE:				
1. Są wrażliwi na objawy stosowania i uzależnienia od narkotyków. 2. Potrafią rozmawiać z młodzieżą o doświadczanych przez nią trudnościach.				
DZIAŁ II: EMOCJE				
CEL 1: REGULACJA EMOCJONALNA				
1. Potrafi rozmawiać o własnych stanach emocjonalnych.				

2. Potrafi radzić sobie z własnymi stanami emocjonalnymi. 3. Rozwija umiejętność radzenia sobie ze stresem.				
Nauczyciel i rodzic:				
Są wrażliwi na objawy stosowania autoagresji.				
CEL 2: EMPATIA				
Uczeń:				

1. Jest wrażliwy na potrzeby swoje i ludzi dookoła siebie. 2. Potrafi zauważać i rozróżniać emocje innych ludzi. 3. Właściwie reaguje na stany emocjonalne osób ze swojego otoczenia.				
CEL 3: PROFILAKTYKA ZACHOWAŃ AGRESYWNYCH				

1. Wie, czym jest agresja i przemoc i co może je powodować. 2. Wie, czym jest cyberprzemoc. 3. Zna informacje na temat przemocy w rodzinie. 4. Szanuje i pielęgnuje przyjaźnie. 5. Zna pojęcie demoralizacji i przestępczości. 6. Zna informacje na temat własnej odpowiedzialności prawnej i karnej.				
DZIAŁ III: ŻYCIE W SPOŁECZEŃSTWIE				
CEL 1: UMIEJĘTNOŚCI INTERPERSONALNE				

1. Zna i przestrzega normy i zasady panujące w szkole. 2. Potrafi współpracować w grupie. 3. Potrafi nawiązywać i pielęgnować poprawne relacje z rówieśnikami i dorosłymi. 4. Potrafi poszukiwać i skorzystać z pomocy w trudnych sytuacjach.				
CEL 2: TOLERANCJA I POSZANOWANIE DLA INNOŚCI				
Szanuje różnice pomiędzy ludźmi, jest tolerancyjny.				
CEL 3: EKOLOGIA				
Prezentuje postawę proekologiczną.				
DZIAŁ IV: WARTOŚCI				
CEL 1: ROZWÓJ WARTOŚCI OSOBISTYCH				
1. Ma pozytywną samoocenę.				

2. Jest odpowiedzialny za swoje działanie.				
CEL 2: ROZWÓJ WARTOŚCI ALTRUISTYCZNYCH				
Jest życzliwy i pomocny.				
CEL 3: ROZWÓJ WARTOŚCI OBYWATELSKICH				
1. Angażuje się w życie społeczności.				
2. Szanuje wartości patriotyczne.				